Hogeschool van Arnhem en nijmegen

Afstudeerscriptie

Ledental verloop Apeldoornse tennisverenigingen

Auteur: Maurice Janssen (447116)

Opleiding: Sport, Gezondheid & Management

Afstudeeradres: Gemeente Apeldoorn, dienst Samenleving

11/6/2012

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Apeldoorn

Algemene gegevens

Soort document:	Afstudeerscriptie
Titel project:	Ledental verloop Apeldoornse tennisverenigingen
Startdatum:	30-01-2012
Einddatum:	22-06-2012
Opdrachtgever project:	Gemeente Apeldoorn, dienst Samenleving

Gegevens auteur

Naam:	Maurice Janssen
Student nummer:	447116
Adres:	Burglaan 13
Postcode:	7314 BJ
Woonplaats:	Apeldoorn
Telefoon:	06-27865677
E-mail adres student:	mjanssen15@student.han.nl
E-mail adres privé:	maurice_127@hotmail.com

Gegevens onderwijsinstelling

Naam:	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Faculteit:	Gezondheid, Gedrag en Maatschappij
	Instituut Sport en Bewegingsstudies
Opleiding:	Sport, Gezondheid en Management
Adres:	Professor Molkenboerstraat 3
	6524 RN Nijmegen
Afstudeerbegeleider:	Velibor Peters
E-mail adres:	Velibor.Peters@han.nl
Telefoonnummer:	06-51363229

Gegevens afstudeerstage

Naam:	Gemeente Apeldoorn
Adres:	Marktplein 1
Postcode:	7311 LG Apeldoorn
Praktijkbegeleider:	Huub Geelen
E-mail adres:	h.geelen@apeldoorn.nl
Telefoonnummer:	06-81167095

Samenvatting

In het kader van afstuderen voor de opleiding Sport, Gezondheid en Management is dit afstudeeronderzoek uitgevoerd. De opdrachtgever, de Gemeente Apeldoorn, wilt dat zoveel mogelijk inwoners sporten en een gezonde leefstijl hebben. Hier kan een bijdrage aan geleverd worden door de Apeldoornse sportverenigingen een steuntje in de rug te geven. In het vooronderzoek is ontdekt dat veel sportverenigingen lijden onder een dalend ledental. Vervolgens is besloten om het ledental van Apeldoornse tennisverenigingen nader te onderzoeken omdat deze sport in Apeldoorn kampt met de sterkste daling. De doelstelling die vervolgens geformuleerd werd luid als volgt:

Het doel van het onderzoek is het geven van aanbevelingen aan de besturen van Apeldoornse tennisverenigingen om zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn structureel te laten sporten. Door motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen in kaart te brengen en oorzaken van stijgende en dalende ledentallen van tennisverenigingen te achterhalen worden adviezen gegeven die ervoor kunnen zorgen dat het ledental van de Apeldoornse tennissport behouden wordt of zelfs stijgt.

Om de motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen in kaart te brengen is een kwantitatief onderzoek uitgevoerd. De enquête is als onderzoeksmethode gebruikt. De vragen die in de enquête werden gesteld zijn gebaseerd op het ASE-model. De enquête is uitgezet via e-mail, websites van tennisverenigingen en persoonlijke benadering. Uiteindelijk hebben 302 leden de enquête ingevuld van de 5199 tennissers die lid zijn bij een Apeldoornse tennisvereniging. Op basis van het ASE-model is een variantieanalyse en correlatie toets uitgevoerd met het statistische verwerkingsprogramma SPSS. De variantieanalyse moest het verschil in resultaten op de factoren van het ASE-model tussen bepaalde groepen weergeven. Met de correlatie toets werd het verband berekend tussen de scores van de factoren van het ASE-model en de intentie om te stoppen met tennis.
Om oorzaken van stijgende en dalende ledentallen van tennisverenigingen te achterhalen is ook een kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Een semi-gestructureerd interview vormde de onderzoeksmethode. Er zijn interviews afgenomen bij de bestuursleden van de tennisverenigingen. Het verwerken van de interviews is op een gestructureerde wijze uitgevoerd. Door fragmenten te ordenen, belangrijke termen te coderen en overeenkomsten en verschillen te zoeken is een breed beeld ontstaan van het ledenbeleid van de tennisverenigingen.
Uit de resultaten van dit onderzoek bleek dat plezier tijdens het tennissen ervoor kan zorgen dat leden minder vaak de intentie krijgen om binnenkort te stoppen met tennis. Ook kwam naar voren dat leden met een hoge eigen effectiviteit (drukte, moe zijn, geen conditie, geen geld en slecht weer zijn geen belemmeringen), een grotere kans hebben dat zij een lagere intentie hebben om binnenkort te stoppen. Als leden belangstelling voor andere bezigheden krijgen, niet meer mee kunnen komen, tennis als geen gewoonte meer zien en de reisafstand te groot wordt dan is de kans groot dat zij vaker de intentie hebben om binnenkort te stoppen met tennis. Naast deze algemene bevindingen zijn er ook significante verschillen tussen leeftijdsgroepen ontdekt. Leden tot 44 jaar vinden spanning en competitie belangrijk, terwijl oudere leden (65 plussers) conditie meer van belang vinden.

Tennisverenigingen moeten oppassen dat de groep 18 t/m 44 jaar niet wegstroomt, zij gaven namelijk meer dan de andere groepen aan dat ze de intentie hebben om binnenkort te stoppen met tennis. Uit de interviews kwam naar voren dat bijna alle tennisverenigingen zich juist op deze groep willen focussen om het ledental te verhogen. Een oorzaak van stijgende ledentallen kan Tennis Kids zijn, 3 bestuursleden gaven namelijk aan dat dit een positief effect op het ledental heeft. Oorzaken van dalende ledentallen zijn de economische crisis en individualisering volgens de bestuursleden. Voor het vervolgonderzoek is het beter om ex-leden ook te enquêteren, zodat de barrières om te stoppen met tennis op een betrouwbaardere wijze gemeten kunnen worden. Een andere suggestie is om een evenredige verdeling in leeftijdsgroepen te hebben. Vooral de groep 0 t/m 17 jaar was ondervertegenwoordigd als respondent in dit onderzoek, dit kan vertekende resultaten opleveren. Tot slot eindigt dit onderzoek met aanbevelingen die de Apeldoornse tennisverenigingen kunnen implementeren om het ledental te behouden of zelfs te verhogen. Er zijn 7 aanbevelingen geformuleerd die het ledental beogen te behouden. Ook zijn er 4 aanbevelingen opgesteld waarmee het ledental mogelijk verhoogd kan worden. Bij de ontwikkeling van de aanbevelingen zijn de resultaten van het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek gecombineerd. Voor een concrete uitwerking van deze aanbevelingen verwijs ik u naar hoofdstuk 7.

Summary

As part of graduation for the study Sport, Health and Management, is this thesis research conducted. The client, the municipality of Apeldoorn, wants as much as possible people exercise and a healthy lifestyle. This thesis will provide a contribution to the Apeldoorn sports clubs by helping an arm. The pre-research discovered that many sports clubs suffer a drop in membership amount. Thereafter was decided to investigate the membership of Apeldoorn tennis clubs, because this sport is struggling with the strongest decrease in Apeldoorn. The main objective was formulated and aloud as follows:

The aim of the study is to provide recommendations to the boards of Apeldoorn tennis clubs to maximize the residents of Apeldoorn structurally to sports. Through identifying motives of members to keep on or quit continuing playing tennis and finding out causes of rising and falling amounts of memberships from f tennis, an advice can be developed which haves the potential that the amount of memberships from the Apeldoorn tennis clubs will maintain or even increase.

To create an outcome of the motives of members to keep on or quit continuing playing tennis is a quantitative study conducted. The survey was the research method. The questions in the survey were based on the ASE model. The survey was circulated via e-mail, websites of tennis clubs and personal approach. Ultimately, 302 members completed the survey of the 5199 members at a tennis club in Apeldoorn. Based on the ASE-model is an analysis of variance and correlation test performed with the statistical analysis program SPSS. The analysis of variance gave the difference in results on the factors of the ASE model between certain groups. The correlation test calculated the correlation between the scores from the factors of the ASE model and the intention to quit tennis. The causes of rising and falling membership amounts of tennis clubs is investigated by a quantitative study. A semi-structured interview was the research method. Through taking interviews with the directors of the tennis clubs were the data received. The processing of the interviews was a structured manner. By arranging fragments, encoding key terms and searching for similarities and differences, a broad picture of the membership policy of the tennis clubs was created.
The results of this study showed that having fun while playing tennis may ensure that fewer members intend to quit tennis soon. The results also showed that members with high self-efficacy (busy, tired, no condition, no money and bad weather are no barriers), have a greater chance that they have a lower intention to quit soon. As members gain interest in other pursuits, not can come along, see tennis not as a habit and the travel distance becomes too large, then the chances are bigger to have the intention to quit tennis soon. In addition to these general findings are also significant differences between age groups discovered. Members till 44 years old find excitement and competition more important, while older members (65 plus) likes the condition side more. Tennis clubs must be careful with the group of 18 t / m 44 years, because they gave more signals that they can quit tennis soon. The interviews revealed that almost all tennis clubs wants to focus to this group in order to increase the membership. One cause of rising membership amounts can be Kids Tennis, 3 board members reports that it has a positive effect on the membership amount. Causes of decreasing membership amounts are the economic crisis and individualized according to the board. For further research is it a

suggesting to include ex-members to be surveyed, so the barriers to stop playing tennis can be measured on a more reliable way. Another suggestion is to have proportional partition by age. Especially the group 0 t / m 17 years were in this research under-represented as a respondent, this may produce biased results. Finally, this study ends with recommendations which the Apeldoorn tennis clubs can implement to maintain or even increase the membership amount. There are 7 recommendations which aim to retain the actual membership amount. There are also 4 recommendations made that the membership amount may increase. With developing the recommendations, the results of the quantitative and qualitative research were combined. For a complete overview of these recommendations please go to Chapter 7.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt mijn afstudeerscriptie waar ik de afgelopen maanden aan heb gewerkt. Naast mijn afstudeerstage bij de Gemeente Apeldoorn, betekent dit de afsluiting van drie jaar studie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Van februari tot en met juni 2012 was het tijd om de opgedane kennis, op het gebied van sport, gezondheid en management, in de praktijk te brengen.

De Gemeente Apeldoorn, dienst samenleving, wou graag dat ik tijdens mijn stage een onderzoek zou doen voor de sportverenigingen in Apeldoorn. In samenwerking met de gemeente is een doelstelling opgesteld, welke zich richt op het ledental van de Apeldoornse tennisverenigingen. De afgelopen maanden heb ik met veel enthousiasme gewerkt aan het onderzoek om uiteindelijk aanbevelingen te doen waardoor hopelijk meer Apeldoorners gaan tennissen. Het achterliggende doel is om zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn een sportief en gezond leven te laten ervaren.

De eerste indruk over de stage organisatie was erg positief. Er heerst een informele sfeer, wordt hard gewerkt en gezelligheid is aanwezig. Ik vond het erg leuk om mijn afstudeeropdracht bij de Gemeente Apeldoorn te doen. Natuurlijk moeten er een aantal mensen bedankt worden die mij gedurende deze 5 maanden hebben geholpen. Allereerst mijn stagebegeleider, Huub Geelen, bedankt voor de scherpe en kritische feedback die ik heb mogen ontvangen. Ook was het heel interessant om in de begin fase van de stage mee te kijken met jou taken. Daarnaast wil ik mijn afstudeerbegeleider van de HAN, Velibor Peters, bedanken. De tips hielpen mij om dit onderzoek naar een hoger niveau te brengen. Tot slot wil ik ook alle collega's van de dienst Samenleving bedanken voor de prettige werksfeer. Ik heb er geen moment spijt van gehad dat ik bij de Gemeente Apeldoorn mijn laatste (school)opdracht heb uitgevoerd. Allemaal ontzettend bedankt!

Ik wens u veel leesplezier,

Maurice Janssen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding 10
1.1 Achtergronden en aanleiding 10
1.2 De opdracht 10
1.3 Vooronderzoek 12
1.4 Probleemstelling 14
1.5 onderzoeksmodel 16
1.6 Verantwoording en relevantie voor SGM 17
1.7 Leeswijzer 17

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader 18
2.1 Gedragsverklarende modellen en theorieën 18
2.2 Welke motieven spelen een rol om te gaan en blijven sporten? 20
2.2.1 Motieven om te (blijven) sporten 20
2.2.2 Motieven om niet (meer) te sporten 21
2.2.3 Uitval bij sportverenigingen 22
2.3 Wat zijn landelijke trends over het verloop in ledental? 22
2.3.1 Ledental sportbonden/sportverenigingen 22
2.3.2 Tennissport in Nederland 23
2.4 Wat zijn mogelijke oorzaken van een dalend ledental? 23
2.4.1 Economische crisis 23
2.4.2 Individualisering 24
2.4.3 Invloed succesvolle Nederlandse teams 24
2.4.4 Vergrijzing 24
2.5 Wat is een geschikte methode om een verandering in ledental te meten en oorzaken te achterhalen die het ledental verlagen en/of verhogen? 25
2.5.1 Meten verloop ledental 25
2.5.2 Oorzaken achterhalen 25
2.6 Conclusies 26
2.7 Conceptueel model 27

Hoofdstuk 3: Methode 28
3.1 Vooronderzoek 28
3.2 Onderzoeksmethoden 28
3.3 Survey-onderzoek 29
3.4 Gevalstudie 29
3.5 Onderzoekspopulatie en steekproef 29
3.6 Operationaliseren van variabelen 30
3.6.1 Kwantitatief onderzoek 30
3.6.2 Kwalitatief onderzoek 32
3.7 betrouwbaarheid en validiteit 33
3.7.1 Kwantitatieve onderzoek 33
3.7.2 Kwalitatieve onderzoek 34
3.8 dataverwerking 34
3.8.1 kwantitatieve data 34
3.8.2 kwalitatieve data 35

Hoofdstuk 4: Resultaten **37**
4.1 Empirische deelvragen 37
4.2 Kwantitatieve resultaten 38
4.2.1 Verschillen tussen groepen leden 39
4.2.2 Samenhang tussen kenmerken van de leden en factoren van het ASE-model 41
4.2.3 Samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen 44
4.3 Kwalitatieve resultaten 45
4.3.1 Oorzaken van het dalend ledental 45
4.3.2 Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen? 47

Hoofdstuk 5: Conclusie **50**
5.1 Welke motieven om wel of niet te tennissen verschillen tussen groepen leden? 50
5.2 Wat is de samenhang tussen kenmerken van de leden en de factoren van het ASE-model? 50
5.3 Wat is de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen? 51
5.4 Wat zijn volgens de bestuursleden van Apeldoornse tennisverenigingen oorzaken van het dalend ledental? 51
5.5 Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen? 51
5.6 Antwoord op empirische vraagstelling 51

Hoofdstuk 6: Discussie **53**
6.1 Theoretische relevantie 53
6.2 Praktische relevantie 54
6.3 Begrenzingen van het onderzoek 54
6.4 Suggesties voor vervolgonderzoek 55

Hoofdstuk 7: Aanbevelingen **57**
7.1 Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om de huidige leden te behouden? 57
7.2 Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om nieuwe leden aan te trekken? 60

Literatuurlijst **63**

Bijlagen **66**
Bijlage 1: Vooronderzoek 66
Bijlage 2: overzicht ledental 5 grootste sporten Apeldoorn 68
Bijlage 3: overzicht bronnen van interviewvragen 69
Bijlage 4: vragenlijst semi-gestructureerd interview 71
Bijlage 5: Enquête huidige leden tennisverenigingen 74
Bijlage 6: Codeboek 77
Bijlage 7: Ordening en codering van interviews 84
Bijlage 8: Overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen 97
Bijlage 9: overige resultaten 104
Bijlage 10: Correlatiematrix 107

Inleiding

1.1 Achtergronden en aanleiding

Binnen de Gemeente Apeldoorn, Dienst Samenleving, afdeling Maatschappelijk Beleid zijn er twee personen die zich bezig houden met sport. Eén hiervan is Huub Geelen (senior beleidsadviseur sport), mijn stagebegeleider. Huub Geelen houdt zich voornamelijk bezig met het Omnisport Apeldoorn. Het Omnisport is een multifunctioneel topsportcentrum waar verschillende sporten ondergebracht zijn (o.a. baanwielrennen en indoor atletiek). Hij is degene die voor de gemeente de relaties onderhoudt met de exploitant van het Omnisport, en de belangrijkste gebruikers hiervan (sportverenigingen en sportbonden). Ook onderhoudt hij contacten met de organisatoren van topsportevenementen die voor subsidiesteun aankloppen bij de Gemeente Apeldoorn.
De Gemeente Apeldoorn houdt zich op het terrein sportbeleid primair bezig met realisatie, beheer en instandhouding van sportaccommodaties. De Gemeente Apeldoorn wil dat zoveel mogelijk van de 156.950 inwoners structureel sporten (Gemeente Apeldoorn Sportnota, 2006). Structureel sporten kan het best bereikt worden als men lid wordt van een sportvereniging (van den Dool, Elling & Hoekman, 2008). Om deze reden ziet de Gemeente Apeldoorn graag een bloeiend verenigingsleven. De Gemeente Apeldoorn wil dat de sportparticipatie in de gemeente hoog is maar voert hierin een relatief passief beleid (burger is zelf verantwoordelijk). De Gemeente Apeldoorn heeft op het gebied van sport de volgende doelstelling geformuleerd: ‘’Alle inwoners van de Gemeente Apeldoorn moeten kunnen sporten op een verantwoorde wijze, tegen een aanvaardbare eigen bijdrage en overeenkomstig eigen aanleg en mogelijkheden’’ (Gemeente Apeldoorn Sportnota, 2006).

Bezuinigingen

De Gemeente Apeldoorn heeft te maken met bezuinigingen. De organisatie heeft een tekort op de begroting als gevolg van minder geld van het rijk, minder inkomsten door de financiële crisis en grote verliezen van het grondbedrijf. Om dit tekort terug te dringen gaat de Gemeente Apeldoorn met ingang van 2015 structureel 30 miljoen euro bezuinigen. De bezuinigingsmaatregelen treffen ook het sportbeleid zwaar.

1.2 De opdracht

In de media verschijnen regelmatig berichten dat het niet goed zou gaan met de Nederlandse sportverenigingen (Crielaard, 2009; Truijman & De Vries, 2011). Het bestaan van sommige verenigingen komt in gevaar, veelal door een teruglopend ledenbestand in combinatie met bezuinigingen en minder belangstelling voor sponsoring (Crielaard, 2009; Truijman & De Vries, 2011). De Gemeente Apeldoorn zou graag zien dat de vitaliteit van de Apeldoornse sportverenigingen wordt verbeterd. Bij de vitaliteit van sportverenigingen gaat het om een aantal belangrijke aspecten dat het functioneren van een vereniging beïnvloedt: het ledental, het kader, de accommodatie en de financiën (van den Dool, Elling & Hoekman, 2008). In dit onderzoek is ervoor gekozen om het ledental te onderzoeken. Deze keuze is gemaakt omdat de beschikbare periode voor

het onderzoek niet lang genoeg is om alle aspecten te onderzoeken en de Gemeente Apeldoorn is vooral geïnteresseerd in het verloop van het ledental. De Gemeente Apeldoorn weet dat een deel van de Apeldoornse sportverenigingen kampt met een terugloop van het ledental. Dit zien zij jaarlijks terug in de aanvragen voor algemene sportsubsidie. De Gemeente Apeldoorn wil weten wat het verloop van het ledental is, wat de oorzaken hiervan zijn en wat er aan te doen is. Burgers die langdurig en structureel sporten zijn gezonder en gelukkiger. Dit brengt minder gezondheidskosten met zich mee (Boonstra & Hermens, 2011). Naast gezondheid is sport een belangrijk verbindend element in de maatschappij. Het verenigingsleven bevordert de maatschappelijke betrokkenheid en de sociale cohesie (Walraven & Appelhof, 2002). Sport is voor jong en oud, voor mensen van verschillende achtergronden en met uiteenlopende sportbehoeften. In de sportnota van de Gemeente Apeldoorn wordt sporten als een doel en als middel gezien (Gemeente Apeldoorn Sportnota, 2006). Sporten als doel houdt in dat het beoefenen van sport vooral leuk moet zijn. Daarnaast heeft sporten ook neveneffecten. Door te sporten bouwen mensen sociale contacten op, verbeteren zij hun gezondheid, zijn ze gelukkiger, functioneren ze beter in de maatschappij en sporten kan een hulpmiddel zijn voor allochtonen om te integreren in onze samenleving (Gemeente Apeldoorn Sportnota, 2006).

Sportorganisaties Apeldoorn

Er zijn in Apeldoorn drie organisaties actief waar de Gemeente Apeldoorn mee samenwerkt op het gebied van sport:

- ACCRES, de Gemeente Apeldoorn laat de sportstimulering en vastgoed beheer van sportaccommodaties (met uitzondering van Omnisport Apeldoorn) over aan ACCRES (100% overheid BV).
- Verenigingsburo, onderhoudt relaties met verenigingen en ondersteunt het verenigingsleven in Apeldoorn.
- Sportraad Apeldoorn, behartigt de belangen van de sportverenigingen die lid zijn van de Sportraad.

Subsidie sportverenigingen

De afgelopen decennia tot en met 2012 kunnen de Apeldoornse sportverenigingen algemene sportsubsidie aanvragen op basis van het aantal jeugdleden. De Gemeente Apeldoorn stelt een bedrag vast dat verdeeld wordt onder de verenigingen die een aanvraag doen. Vanwege de bezuinigingen wordt de sportsubsidie afgeschaft en komt er vanaf 2013 een andere, tot nu toe onbekende, nieuwe regeling.

Motivatie keuze onderwerp

Dit onderzoek richt zich op het verloop van het ledental van Apeldoornse sportverenigingen. Het meest voorkomende knelpunt bij Nederlandse sportverenigingen is een dalend ledental, of het met moeite kunnen behouden van het bestaand ledental. In 2009 gaf 69% van de verenigingen die knelpunten noemden aan dat zij zich zorgen maakten over een daling of het behouden van leden

(van Kalmthout & de Jong, 2009). Hiernaast is uit onderzoek van het Mulier instituut in 2008 gebleken dat sporten die worden beoefend bij commerciële instellingen de kortste looptijd kennen, alleen of in groepsverband sporten blijft men vaak het langst doen. Sporters zijn het langst actief bij zwemsport, voetbal en hardlopen (van den Dool, Elling & Hoekman, 2008). Deze, en andere sporten in groepsverband, worden vooral bij sportverenigingen beoefend. Dit ondersteunt de keuze om het onderzoek op sportverenigingen te richten. De uitkomsten kunnen mogelijk bijdragen aan de structurele sportparticipatie in Apeldoorn.

Sportverenigingen Apeldoorn

In 2012 hebben 80 Apeldoornse sportverenigingen een algemene sportsubsidie aangevraagd. Van deze verenigingen weet de Gemeente Apeldoorn dat de teller van het aantal jeugdleden op 12.703 en het totaal aantal leden op 30.375 staat. Binnen de grenzen van de gemeente Apeldoorn zijn meer mensen actief bij sportverenigingen, maar de Gemeente Apeldoorn heeft geen kijk op de ledentallen omdat sportverenigingen zonder jeugdleden geen subsidie ontvangen. Daarnaast komen alleen de sportverenigingen in aanmerking voor subsidie die aangesloten zijn bij een landelijke sportbond.

1.3 Vooronderzoek

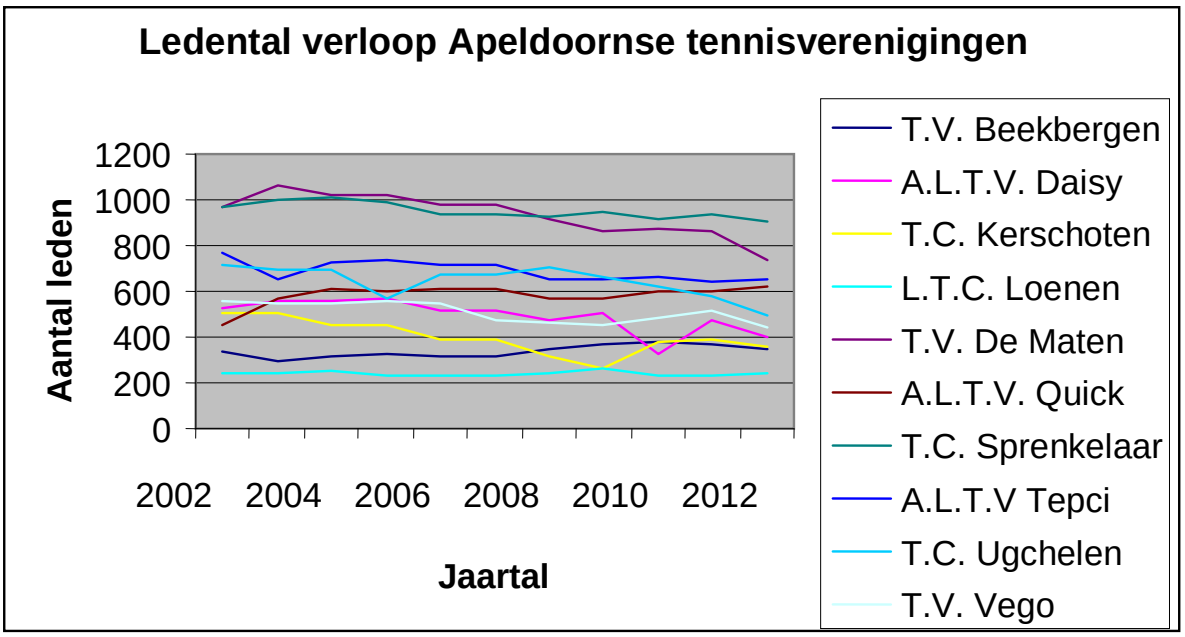
Om het onderzoek te kunnen starten was het noodzakelijk om een vooronderzoek uit te voeren dat het verloop in ledental van alle sportverenigingen binnen de Gemeente Apeldoorn in kaart bracht. In bijlage 2 is een overzicht te zien van het verloop in ledental van de 5 grootste sporten in Apeldoorn. Uit het vooronderzoek is gebleken dat de tennissport in Apeldoorn al jaren het meest lijdt onder een dalend ledental. Het aantal Nederlanders dat aan tennis doet en bij de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) is aangesloten daalt ook op de lange termijn. In Tabel 1 komen cijfers van het landelijke ledental (KNLTB jaarverslag, 2011) en resultaten van het vooronderzoek naar voren. Zo is in de periode 2002 - 2011 een daling in Nederland geweest van 34.091 leden, relatief gezien is dit - 5,1%. Als deze periode wordt bekeken voor het Apeldoornse ledental dan is een daling te zien van 461 leden, relatief is dit - 8,24%. Opmerkelijk is dat de tennisverenigingen in Apeldoorn tussen 2011 en 2012 veel leden verliezen. Er is een daling geconstateerd van 393 leden, als het cijfer van 2012 meegenomen zou worden dan is het absolute verschil - 854 en het relatieve verschil - 16,42%.

Tabel 1.1 ledental KNLTB

Tennis leden (KNLTB)	**2002**	**2005**	**2008**	**2011**	**2012**	**absoluut Verschil 2002-2011**	**relatief Verschil 2002-2011**
Nederland	702.902	709.277	693.024	668.811		- 34.091	- 5,1 %
Apeldoorn	6.053	6.054	5613	5.592	5.199	- 461	- 8,24%

Tennisverenigingen

Bij de KNLTB zijn 1.719 tennisverenigingen aangesloten. In Apeldoorn zijn 10 tennisverenigingen actief die elke jaar een aanvraag doen voor de Algemene Sportsubsidie. Er is één tennisvereniging die geen aanvraag doet, dit kan komen doordat zij geen jeugdleden heeft of niet bij de KNLTB lid is. In figuur 1 is het verloop in ledental van 2002 tot en met 2012 weergegeven van de Apeldoornse tennisverenigingen. Bijna alle tennisverenigingen hebben te maken met een dalend ledental. A.L.T.V. Quick is een uitzondering, deze vereniging heeft een licht stijgend ledental.

Figuur 1 ledental verloop Apeldoornse tennisverenigingen

1.4 Probleemstelling

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is het geven van aanbevelingen aan de besturen van Apeldoornse tennisverenigingen om zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn structureel te laten sporten. Door motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen in kaart te brengen en oorzaken van stijgende en dalende ledentallen van tennisverenigingen te achterhalen worden adviezen gegeven die ervoor kunnen zorgen dat het ledental van de Apeldoornse tennissport behouden wordt of zelfs stijgt.

Vraagstelling

Er zijn drie vraagstellingen geformuleerd, een theoretische, empirische en analytische vraagstelling. Deze worden beantwoord door middel van deelvragen.

Theoretische vraagstelling: Welke factoren zijn van invloed op de beslissing van individuele personen om lid te worden en blijven van een Apeldoornse sportvereniging?
Deelvragen:

1. Gedragsverklarende modellen en theorieën
2. Welke motieven spelen een rol om te gaan en blijven sporten?
3. Wat zijn landelijke trends over het verloop in ledental?
4. Wat zijn mogelijke oorzaken van een dalend ledental?
5. Wat is een geschikte methode om een dalend ledental te meten en oorzaken te achterhalen?

Empirische vraagstelling: Wat zijn de motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen en wat zijn volgens bestuursleden oorzaken van stijgende en dalende ledentallen bij tennisverenigingen?
Deelvragen:

1. Welke motieven om wel of niet te tennissen verschillen tussen groepen leden?
2. Wat is de samenhang tussen kenmerken van de leden en de factoren van het ASE-model?
3. Wat is de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen?
4. Wat zijn volgens de bestuursleden van Apeldoornse tennisverenigingen oorzaken van het dalend ledental?
5. Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen?

Analytische vraagstelling: Op welke manier kunnen Apeldoornse tennisverenigingen het ledental behouden of zelfs verhogen?
Deelvragen:

1. Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om de huidige leden te behouden?
2. Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om nieuwe leden aan te trekken?

Begrippenkader

Definiëring Apeldoornse tennisvereniging

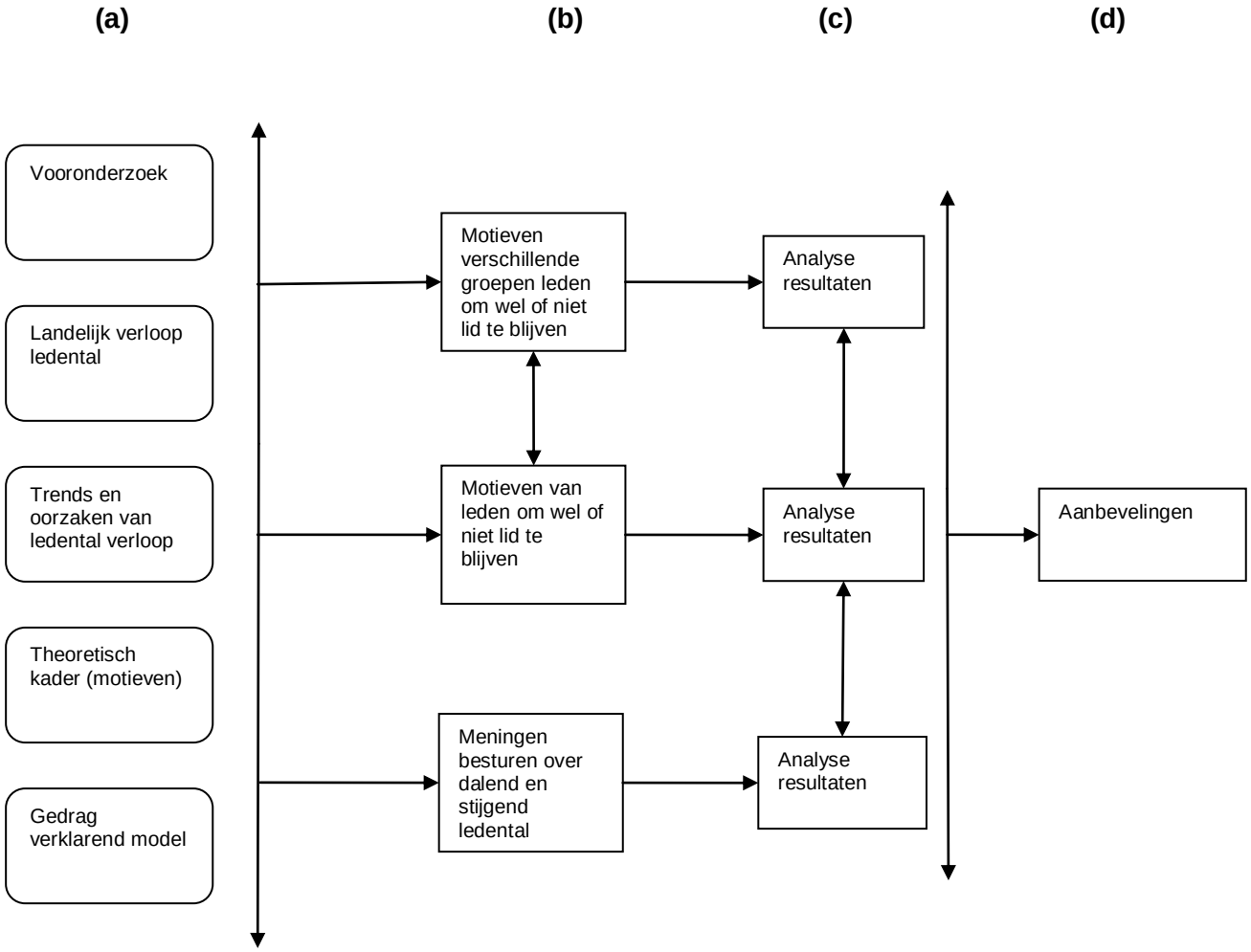
Elke niet-commerciële vereniging binnen de gemeente Apeldoorn die hoofdzakelijk de sport tennis aanbiedt. Omnivereningingen die tennis aanbieden en mensen die tennissen in ongeorganiseerd verband worden niet meegenomen in dit onderzoek.

Definiëring leden van een tennisvereniging

Alle personen die een lidmaatschap hebben bij een tennisvereniging worden als leden gezien in dit onderzoek. Bij de leden worden dus zowel actieve als niet actieve sporters gerekend.

1.5 onderzoeksmodel

Hieronder staat het onderzoeksmodel weergegeven. Het onderzoeksmodel geeft aan hoe het onderzoek is ingedeeld (Verschuren & Doorewaard, 2007). Het onderzoeksmodel toont aan dat het beantwoorden van de theoretische (a), empirische (b) en analytische (c) deelvragen leidt tot aanbevelingen (d) met betrekking tot de doelstelling.

Figuur 2 onderzoeksmodel

1.6 Verantwoording en relevantie voor SGM

Het onderzoek is uitgevoerd vanuit de Gemeente Apeldoorn. De opdracht richt zich niet zozeer op de gemeente Apeldoorn maar meer op de Apeldoornse tennisverenigingen. Er worden uiteindelijke aanbevelingen gegeven aan de besturen van de Apeldoornse tennisverenigingen langs welke weg zij de ledentallen kunnen verhogen. De achterliggende reden voor de Gemeente Apeldoorn is dat zij gezonde en sportieve inwoners wil hebben. Om het sporten te stimuleren worden er adviezen aan tennisverenigingen gegeven om (delen van) het beleid zodanig aan te passen dat zij er qua ledental beter van worden. Dit past binnen de opleiding SGM bij de beroepstaak Advies & Consultancy.

1.7 Leeswijzer

De scriptie is opgebouwd in zeven hoofdstukken. In de inleiding worden het projectkader, de doelstelling, vraagstelling en onderzoeksopzet beschreven. Tevens worden de motivatie voor de keuze van het onderwerp, de verantwoording en relevantie voor de opleiding verklaard. Hierna wordt in het theoretisch kader aandacht besteed aan relevante theorieën en onderzoeken die nodig zijn om de theoretische deelvragen te kunnen beantwoorden. De antwoorden op de deelvragen geven informatie over aspecten die spelen bij de individuele keuze om bij een sportvereniging te gaan sporten, Tevens wordt er een beeld geschetst van landelijke cijfers over verloop van ledental, trends en ontwikkelingen van sport(verenigingen). Vervolgens bespreekt de methode de onderzoekstrategie, de gebruikte meetinstrumenten, de populatie en de genomen steekproef. In het hoofdstuk resultaten worden de relevante bevindingen uit het onderzoek beschreven en geanalyseerd. In hoofdstuk 5 worden conclusies geformuleerd op basis van de analyse uit hoofdstuk 4 en wordt er antwoord gegeven op de empirische vraagstelling. De conclusies en gebruikte onderzoeksmethoden worden kritisch bekeken in de discussie. De discussie bevat een beschrijving van de praktische/theoretische relevantie, de begrenzingen van het onderzoek en er worden suggesties voor vervolgonderzoek gegeven. Tot slot komen in hoofdstuk 7 de aanbevelingen aan bod, die voortvloeien uit de conclusie.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt aandacht besteed aan relevante theorieën en onderzoeken die als input dienen om de theoretische vraagstelling te beantwoorden. De theoretische vraagstelling kan niet in één keer worden beantwoord. Hiervoor is de vraag opgedeeld in vijf deelvragen:

1. Gedragsverklarende modellen en theorieën
2. Welke motieven spelen een rol om te gaan en blijven sporten?
3. Wat zijn landelijke trends over het verloop in ledental?
4. Wat zijn mogelijke oorzaken van een dalend ledental?
5. Wat is een geschikte methode om een dalend ledental te meten en oorzaken te achterhalen?

De vraagstelling die aan het eind van dit hoofdstuk wordt beantwoord luidt als volgt:
Welke factoren zijn van invloed op de beslissing van individuele personen om lid te worden en blijven van een Apeldoornse sportvereniging?

2.1 Gedragsverklarende modellen en theorieën

In de literatuur zijn een aantal modellen en theorieën bekend dat het gedrag van individuen kan verklaren. De modellen geven weer welke factoren aanleiding geven tot een bepaald gedrag. De Sociaal-Cognitieve theorie, het Health Belief Model, de Theorie van Gepland Gedrag en het ASE-model zijn hulpmiddelen om het gedrag te verklaren en worden hieronder besproken (Brug, van Assema & Lechner, 2008).

Sociaal-Cognitieve theorie

Volgens deze theorie wordt menselijk gedrag in hoge mate bepaald door de verwachtingen die men van een bepaald gedrag heeft. De verwachtingen over consequenties in de sociale en fysieke omgeving, consequenties van persoonlijke acties en verwachtingen of men in staat is om een bepaalde acties uit te voeren vormen de leidraad voor deze theorie (Brug, van Assema & Lechner, 2008).

Health Belief Model

Dit model gaat uit van de ervaren gezondheidsdreiging (ook wel de ervaren risicoperceptie) en de evaluatie van het aanbevolen gedrag. De gedachte is dat het besluit van mensen om bepaald gedrag te vertonen hierop gebaseerd is. Men gaat dus (preventief) gedrag vertonen als de dreiging van het gezondheidsprobleem groot is of het middel om iets te voorkomen effectief is om de kans van het gezondheidsprobleem te verminderen (Brug, van Assema & Lechner, 2008)..

Theorie van Gepland Gedrag

Deze theorie gaat ervan uit dat gedrag het best te voorspellen is door aan mensen te vragen of zij van plan zijn om dat gedrag te vertonen, oftewel de gedragsintentie. De gedragsintentie wordt bepaald door de eigen opvattingen (attitude), opvattingen van anderen (subjectieve norm) en

waargenomen gedragscontrole (eigen effectiviteitsverwachting) (Brug, van Assema & Lechner, 2008).

ASE-model

Het ASE-model heeft veel overeenkomsten met de Theorie van Gepland Gedrag. Er zijn 2 verschillen, het eerst verschil is dat het ASE-model gebruik maakt van ‘’sociale invloed’’ in plaats van ‘’subjectieve norm’’. Het tweede verschil is dat in het ASE-model geen sprake is van ‘’waargenomen gedragscontrole’’, maar van ‘’eigen effectiviteitsverwachting’’ (Brug, van Assema & Lechner, 2008). Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat het ASE-model zeer geschikt is om gedragingen te analyseren (Damoiseaux & Kok e.a. 1993; Brug, van Assema & Lechner, 2008). Het model is geschikt voor de analyse van lichaamsbeweging. Het verklaart op een duidelijke en heldere wijze het huidige sportgedrag, waardoor eventuele problemen met betrekking tot sportdeelname, aan het licht kunnen komen (De Kort, 2001). Om deze reden wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van het ASE-model. Het model wordt hieronder uitgebreider beschreven.

Het ASE-model is ontwikkeld om beredeneerd gedrag en gedragsbehoud te verklaren (Kuiper, Heerkens, Balm, Bieleman & Nauta, 2005). Het ASE-model geeft aan dat mensen stadia doorlopen voordat er sprake is van zichtbaar gedrag. De stadia zijn te verdelen in drie determinanten: attitude (A), sociale invloed (S) en eigen effectiviteit (E). De drie determinanten bepalen samen de gedragsintentie: de motivatie van een persoon om een bepaald gedrag uit te voeren (Kuiper et al, 2005).
Eerst worden de A, S en E determinanten van het model toegelicht. Vervolgens worden de overige factoren van het model uitgelegd.

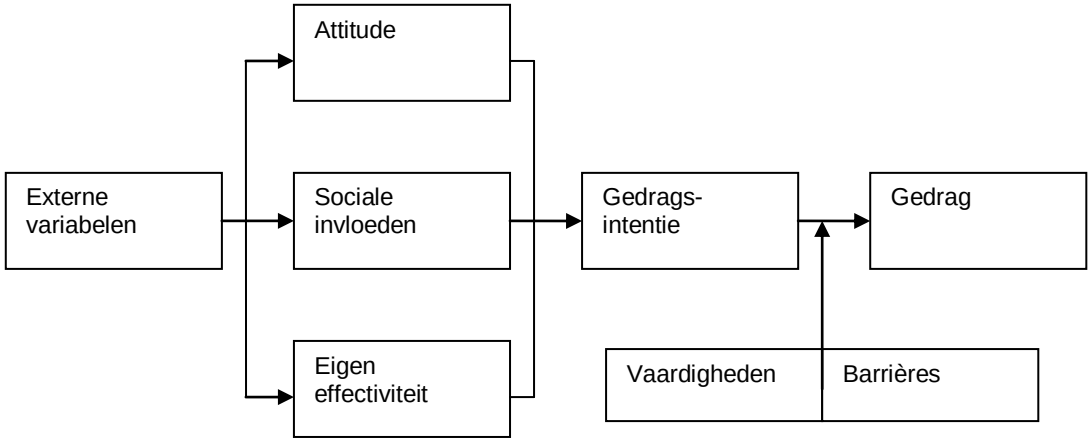
- De attitude (A): één van de belangrijkste factoren die een rol speelt in de deelname aan lichamelijke activiteit is het ontwikkelen van een positieve attitude ten aanzien van sport en bewegen (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009). Een attitude geeft aan hoe positief of negatief iemand tegenover een bepaalde zaak staat (Keerst & Wilke, 1981)
- Sociale invloed (S): het sport- en beweeggedrag wordt beïnvloed door de sociale omgeving. Als er sociale steun is van familie en vrienden om te bewegen of sporten, is de kans groot dat men ook gaat bewegen of sporten en dit blijft doen (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009).
- Eigen effectiviteit (E): het beeld dat iemand van zijn of haar vaardigheden heeft. Dit beeld bepaalt het inzicht van een persoon of hij in staat is het gewenste gedrag uit te voeren (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009).
- Intentie: de intentie om lichamelijk actief te zijn wordt beïnvloed door de attitude, sociale invloed en eigen effectiviteit (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009).

De intentie komt niet altijd overeen met het vertoonde gedrag, dit kan veroorzaakt worden door externe variabelen en/of barrières en vaardigheden:

- Externe variabelen: demografische variabelen als leeftijd, geslacht, etniciteit en levensfase zijn van invloed op de lichamelijke (in)activiteit (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009).
- Barrières en vaardigheden: barrières en vaardigheden kunnen als gevolg hebben dat een

bepaalde gedragsintentie niet altijd een overeenkomstig gedrag veroorzaakt

- (Hack, Wagemaker & Zwart, 2009).

Figuur 3 ASE-model

2.2 Welke motieven spelen een rol om te gaan en blijven sporten?

Allereerst worden de motieven genoemd die een rol spelen om te gaan sporten en om te blijven sporten. Hierna worden motieven besproken die invloed hebben op de keuze om niet (meer) te gaan sporten. Tot slot wordt weergegeven wanneer men stopt met sporten.

2.2.1 Motieven om te (blijven) sporten

Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan (2010) hebben onderzoek gedaan naar motieven om aan sport te doen. In elke leeftijdsgroep wordt plezier in sport, het belang van een goede gezondheid en bewegen, het verbeteren van de conditie en de gezelligheid genoemd. De rangorde verschilt per leeftijdsgroep, zo vinden scholieren tot en met 17 jaar plezier het belangrijkst (75-77%), hierna volgt het belang van een goede gezondheid (68%). Ook hebben zij onderzoek uitgevoerd naar bewegen en sporten waarin alleen scholieren deelnamen. Het bleek dat speelplezier veruit de belangrijkste motiverende factor voor de leerlingen was, gevolgd door sociaal contact. Tevens zijn lichamelijke effecten en spanning/avontuur belangrijk (50% van de jeugdigen gaf dit aan). Het minst genoemd is aanzien (bijvoorbeeld door goede prestaties), maar in vergelijking tot volwassenen is dit alsnog hoog. Jongens vinden vooral aanzien, speelplezier en spanning/avontuur belangrijk. Meisjes hechten meer belang aan lichamelijke effecten dan jongens. Bij de volwassenen staat gezondheid op de eerste plaats (79%-86%), gevolgd door plezier en het verbeteren van de conditie (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010). Uit het onderzoek van Janssens (2003) kwam naar voren dat het leggen en onderhouden van sociale contacten een van de belangrijkste motieven is om deel te nemen aan sport. Hiernaast werd ook ontdekt dat bij kinderen en jongeren tot in de puberteit juist de sociale omgeving en andere omgevingsfactoren veel invloed hebben (Stubbe, 2006). Dit wordt ondersteund door het onderzoek van Scheerder, Pauwels & Vanreusel (2004), hier kwam uit dat het sportgedrag van kinderen sterk wordt bepaald door de invloed van de sociale leefomgeving. Degene die invloed

hebben op het sportgedrag van jeugdigen zijn vrienden, ouders, broertjes en zusjes. Vrienden en kennissen zijn vaak bepalend voor de keuze van een tak van sport en vereniging. Dit gebeurt omdat men wil sporten met een ander (sportpartner). Het komt vaak voor dat vrienden, medeleerlingen of familieleden al lid zijn van de club waarbij iemand aansluit (Frelier & Janssens, 2007). Van alle sportbeoefenaren heeft 18% via het lidmaatschap van familie, vrienden of collega's besloten om bij de sport te gaan. Ook komt het voor dat mensen gaan sporten omdat anderen van mening zijn dat fysieke activiteit belangrijk voor hem of haar is. De sportersmonitor van 2008 (Van den Dool, Elling & Hoekman, 2009) meldt dat ruim twee derde van de sporters aan sport doet vanwege het belang van lichaamsbeweging. Andere motieven zijn: leuke activiteit, opbouw van conditie, leggen van sociale contacten, ontspanning en sporten om af te slanken of aan het uiterlijk te werken. Ook heeft de kwaliteit van de trainingen invloed op het leuk vinden van een sport. Trainers die technisch deskundig en sociaal vaardig zijn, kunnen als sociaal bindmiddel fungeren binnen een sportvereniging (Van den Dool, Elling & Hoekman, 2009). In een onderzoek van Green (2003) komen 3 motieven naar voren om deel te nemen aan sport. Zo is de behoefte om te winnen en de beste te willen zijn een motief, naast sporten vanwege sociaal contact met anderen. Tot slot noemt Green (2003) de behoefte om beter te worden.
Geconcludeerd kan worden dat de volgende motieven naar voren komen om lid te worden en blijven van een sportvereniging:

- Sociale motieven (gezelligheid, om vrienden te maken en te zien)
- Gezondheidsmotieven (conditie en gezondheid)
- bewegingsmotieven (plezier, spanning, beter worden)

2.2.2 Motieven om niet (meer) te sporten

De overheid en sportorganisaties willen zoveel mogelijk mensen laten sporten, er zijn echter veel mensen die dit niet willen of kunnen. Niet alleen leeftijd speelt een rol, maar ook achtergrondkenmerken (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010). Het komt vaak voor dat jongeren die niet frequent sporten vaker een niet-westerse etnische achtergrond, lager opgeleide ouders en overgewicht hebben. Niet frequent sporten betekent in het onderzoek Rapportage sport 2011 minder dan 12 keer per jaar sporten, oftewel de norm van het Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO-norm) (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010). De meeste redenen die opgegeven werden door jongeren om niet te sporten is dat ze al voldoende lichaamsbeweging hebben (31% van de 6 tot 11 jarigen en 38 % van de 12 tot 17 jarigen). Ten tweede vinden jongeren sport te duur (28% van de 6 tot 11 jarigen en 23% van de 12 tot 17 jarigen). De derde reden voor jongeren om niet te sporten is dat ze belangstelling hebben voor andere bezigheden (20% van de 6 tot 11 jarigen en 29% van de 12 tot 17 jarigen). Dit is voornamelijk te wijten aan de puberteit, want dan worden andere interesses ontwikkeld en krijgen jongeren een breder vrijetijdspatroon (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010; De Knop, Wylleman & Theeboom, 1994). Bij de volwassenen die niet sporten spelen ook achtergrondkenmerken mee. Zo behoren volwassenen met een niet-westerse etnische achtergrond, overgewicht en een lage opleiding vaker tot de niet-sporters groep. Tijdgebrek wordt het vaakst genoemd als reden om niet aan sport te doen, dit komt vooral door werk

en gezin. Dit vergt zoveel tijd dat sport geen prioriteit meer krijgt. De tweede reden die niet-sporters tussen de 18 en 44 jaar vaak noemen is dat sport geen gewoonte is. Hiernaast geven jong volwassenen (18 tot 34 jarigen) nog relatief vaak aan dat ze sport te duur vinden. Vanaf 45 jaar begint gezondheid mee te spelen om niet te sporten, 45 tot 64 jarigen geven een slechte gezondheid als belangrijkste reden. De reden voor 65-plussers om niet te sporten is dat ze zichzelf te oud of ongezond vinden (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010). De meest genoemde reden om te stoppen met sport is ‘’het niet meer leuk vinden’’ (19%). Dit komt vooral veel voor bij de jeugd (Van den Dool, Elling en Hoekman, 2009) en dit wordt bevestigd door een onderzoek van De Knop, Wylleman & Theeboom (1994), waarin zij dit ‘’gebrek aan plezier’’ noemden. Daarnaast zijn jeugdigen vaak nog zoekende naar hun sport of beoefenen zij meerdere sporten waarvan er één moet afvallen. Personen tussen de 19 en 25 jaar die stopten met een sport gaven het vaakst aan dat de combinatie met werk/studie te veel werd en/of dat ze in die tijd verhuisden (Van den Dool, Elling en Hoekman, 2009; De Knop, Wylleman & Theeboom, 1994). Bovendien spelen motieven als drukte met gezin en lichamelijke klachten een grote rol. Dit laatste neemt toe naarmate men ouder wordt (Van den Dool, Elling en Hoekman, 2009). Andere motieven die een rol kunnen spelen om niet meer te sporten zijn: te moe zijn, slechte weeromstandigheden, afstand tot de sportvereniging, angst voor blessures, te prestatiegericht en het gevoel hebben dat men niet mee kan komen (Van den Dool, Elling en Hoekman, 2009).

2.2.3 Uitval bij sportverenigingen

Volgens Van den Dool, Elling en Hoekman (2009) kan de uitval van jongeren van cruciaal belang zijn voor het voortbestaan van een sportvereniging. Van de kinderen die op 3 tot 12 jarige leeftijd zijn begonnen, is 30% voor het 12e jaar en 72% voor het 18e jaar gestopt. Dit betekent dat het grootste deel tussen de 13 en 18 jaar uitvalt (Van den Dool, Elling & Hoekman, 2009)

2.3 Wat zijn landelijke trends over het verloop in ledental?

In deze paragraaf komen verschillende landelijke trends aan bod waar sportverenigingen in Nederland mee te maken hebben. Allereerst worden opmerkelijke landelijke ledentallen genoemd, gevolgd door de trend in verenigingsdeelname. Hierna wordt aandacht besteedt aan de tennissport in Nederland.

2.3.1 Ledental sportbonden/sportverenigingen

NOC*NSF heeft in 2011 de jaarlijkse telling van het aantal leden van de bonden plaats laten vinden over het jaar 2010. In totaal zijn 76 sportbonden bij het NOC*NSF aangesloten. Het ledental van de aangesloten bonden was in 2010 4.774.826. Ten opzichte van 2009 was dit een stijging van 30.696 leden, oftewel 0,6%. Vanaf 2003 schommelde de jaarlijkse groei van de sportbonden gezamenlijk rond de 1% (Smink & Van Veldhoven, 2011). De Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (-13.269 leden) is in 2010 ten opzichte van 2009 de sportbond met de grootste vermindering in ledental, gevolgd door Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (-6.793 leden), Nederlandse Ski Vereniging (-6.394 leden) en de Watersportverbond (-6.123 leden)(Smink & Van Veldhoven, 2011).

Op de lange termijn gezien blijkt dat de verenigingssport in Nederland enorm is toegenomen in omvang. Maar het aandeel van de verenigingssport in de totale sportbeoefening is de laatste jaren geleidelijk afgenomen (Breedveld & Tiessen-Raaphorst, 2006). Tot 1990 groeide de deelname in verenigingsverband nog, dit kwam vooral door de stijgende organisatiegraad bij atletiek, badminton en tennis en ook bij teamsporten als hockey en voetbal (Hildebrandt, Ooijendijk & Hopman-Rock, 2007). Na 1990 is een terugval in verenigingsdeelname waar te nemen van 57% in 1991 naar 44% in 2003 (Breedveld & Tiessen-Raaphorst, 2006).

2.3.2 Tennissport in Nederland

De KNLTB heeft in 2011 ledenontwikkeling in het jaarverslag opgenomen als belangrijk aandachtspunt. Zij voeren verschillende activiteiten uit om de ledendaling tot stilstand te brengen. Zij hebben in 2011 bijvoorbeeld voor het eerst een grote landelijke ledenwervingsactie georganiseerd: de Open Tennis Dagen. Hieraan hebben 287 tennisverenigingen aan meegedaan. De KNLTB stelt promotiemateriaal beschikbaar en de verenigingen stellen zelf het programma samen op welke wijze zij de Open Tennis Dagen willen organiseren (KNLTB jaarverslag, 2011). Naast ledenwervingsacties belicht de KNLTB in het jaarverslag dat het behoud van de huidige leden van essentieel belang is. Het is gebleken dat het merendeel van de leden dat stopt met tennissen, dat binnen twee jaar na de start doet. De bond biedt hun leden een handleiding en stappenplan voor succesvolle programma's voor startende tennissers bij verenigingen aan (KNLTB jaarverslag, 2011).

2.4 Wat zijn mogelijke oorzaken van een dalend ledental?

Door de complexe en dynamische samenleving komt er druk op de sportvereniging te staan (Boessenkool, Van Eekeren & Lucassen, 2008). Dit komt doordat het ledenbestand steeds meer uiteenlopend wordt. Het wordt moeilijk voor een vereniging om aan de wensen en behoeften van de leden te voldoen. Het lidmaatschap en de eeuwige loyaliteit aan de sportvereniging in de eigen buurt of met de eigen religieuze achtergrond is niet meer vanzelfsprekend. Tevens stellen leden zich steeds minder op als traditioneel lid maar meer als ''klant'' (Boessenkool, Van Eekeren & Lucassen, 2008). Dit zijn ontwikkelingen waar een sportvereniging anno 2012 mee te maken heeft en wordt ook wel commercialisering genoemd. In de volgende alinea's worden andere ontwikkelingen en trends besproken.

2.4.1 Economische crisis

NOC*NSF meldde in 2009 dat vooral de breedtesport harde klappen dreigt te krijgen door de gevolgen van de economische crisis. In de georganiseerde sport gaat 1,7 miljard euro om, waarvan 900 miljoen wordt opgebracht door de sporter (leden) en 400 miljoen door reclame en sponsorgelden. Omdat de georganiseerde sport sterk afhankelijk is van inkomsten uit reclame en sponsoring en die inkomsten teruglopen komt het totale sportbudget onder druk te staan. NOC*NSF heeft nog geen directe aanwijzingen dat er sportverenigingen dreigen te verdwijnen. Wel is de sportkoepel bang dat de ledenaantallen zullen teruglopen (Crielaard, 2009). De meeste sportverenigingen overleven de financiële crisis door extra zuinig te zijn en creatieve maatregelen te nemen (Truijman & De Vries, 2011).

2.4.2 Individualisering

In Nederland speelt individualisering ook een belangrijke rol voor de keuze van sportdeelname. Nederlanders doen steeds meer aan sport, maar er is een verschuiving waargenomen in sport interesse. In 2007 sportte 65% van de bevolking minimaal twaalf keer per jaar, terwijl dit in 2003 nog 61% was. Dit betekent een stijging, maar steeds minder mensen zijn lid van een sportvereniging. In 2007 was 47% van de sporters lid van een sportvereniging en in 2003 was dit nog 49%. Deze trend is sinds het begin van de jaren negentig zichtbaar en zet zich voort. De georganiseerde sport verliest marktaandeel door de opkomst van individuele en/of ongeorganiseerd sportaanbod (Breedveld, Kamphuis, Tiessen-Raaphorst, 2008).

2.4.3 Invloed succesvolle Nederlandse teams

Nederlandse teams en individuele sporters hebben regelmatig successen op grote toernooien of competities. Een voorbeeld is de schaatssport. In de jaren zestig en zeventig hadden Ard Schenk en Kees Verkerk succes op de schaatsbaan, met als gevolg een groei van het aantal schaatsers in Nederland. Vervolgens ging dat effect zich vaker voordoen en werd dit het 'Ard-en-Keesie-effect' genoemd. Volgens Van Bottenburg (2003) geeft het effect van beelden die de media van de topsport verspreiden, geen aanzet tot sportbeoefening. Dit is zelfs niet het geval wanneer een populaire topsporter een kampioenschap behaalt, waaraan veel media-aandacht wordt geschonken. Er is in Nederland wel een dergelijk effect in het verleden opgetreden, dit betrof enkel nieuwe sporten. Blijkbaar kunnen successen wel bijdragen aan de bekendheid van een relatief onbekende sport, maar lukt dit niet bij reeds gevestigde sporten. Uit het verleden blijkt dat een aantal kampioenschappen een licht effect hadden op de korte termijn van het ledental bij een sportbond (Van Bottenburg, 2003).

2.4.4 Vergrijzing

Sportparticipatie in Nederland is afhankelijk van de hoeveelheid mensen dat zich in een bepaalde levensfase bevindt. Als het aantal mensen in een levensfase toeneemt waarin bijvoorbeeld weinig gesport wordt, dan ziet men dit terug in de sportdeelname van de gehele bevolking. Een belangrijke factor is de vergrijzing. Het aantal 65-plussers is in de periode 1983-2010 toegenomen van 1,7 miljoen naar 2,5 miljoen (stijging van 13% naar 16%). De babyboomgeneratie, die nu ongeveer de pensioenleeftijd bereikt, zal het aantal 65-plussers tot 2028 laten stijgen tot 4,0 miljoen (24% van de bevolking). Het aandeel jongeren zal gaan dalen. In 1983 waren er 4,4 miljoen jongeren en in 2010 is dit gezakt naar 3,8 miljoen. Er wordt verwacht dat deze daling zich zal doorzetten naar 3,6 miljoen jongeren in 2028 (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010).

<u>Vergrijzing in Apeldoorn</u>

Op 1 januari 2012 had de Gemeente Apeldoorn 156.950 inwoners. In 2002 was dit aantal nog 154.862 (stijging van 1,3%) (Apeldoorn in cijfers, kerncijfers Gemeente Apeldoorn). In Apeldoorn wonen weinig 18-24 jarigen en 25-34 jarigen vergeleken met andere grote gemeenten en vergeleken met het Nederlands gemiddelde. Hiertegenover staat dat er op dit moment in Apeldoorn relatief veel 55-plussers wonen. Apeldoorn kent een lage bevolkingsgroei ten opzichte van Nederland. Hiernaast

is Apeldoorn de grootste ‘’grijze’’ gemeente van Nederland en de verwachting is dat het zo blijft voor aankomende jaren (Herijking Strategisch Kader Apeldoorn, 2009).

Prognose sportverenigingen

Sportverenigingen die het vooral van de jongeren generaties moeten hebben zullen het zwaar krijgen. De groep 6-17 jarigen in Apeldoorn zal tot 2020 afnemen met ruim 1.400, en de 18-39 jarigen met ongeveer 2.500 (Herijking Strategisch Kader Apeldoorn, 2009). Het kan zelfs zo zijn dat hierdoor het bestaan van een deel van de verenigingen wordt bedreigd (Tiessen-Raaphorst, Verbeek & De Haan, 2010).

2.5 Wat is een geschikte methode om een verandering in ledental te meten en oorzaken te achterhalen die het ledental verlagen en/of verhogen?

2.5.1 Meten verloop ledental

Het Mulier instituut voert regelmatig een verenigingsmonitor uit. In de vragenlijst van de verenigingsmonitor 2008 wordt gevraagd hoe het ledenbestand is opgebouwd (Bijlage 2). De leeftijdscategorieën die zij gebruiken zijn: 0 t/m 17 jaar, 18 t/m 44 jaar, 45 t/m 64 jaar en 65 jaar en ouder. Vervolgens wordt gevraagd wat het aantal meisjes/vrouwen en jongens/mannen zijn per leeftijdscategorie (Van Kalmthout, De Jong & Lucassen, 2009). De categorieën moeten gevraagd worden van verschillende jaartallen om een verandering in ledental waar te kunnen nemen. Deze vragen kunnen gebruikt worden om een verandering in ledental te meten.

2.5.2 Oorzaken achterhalen

Aan de hand van de empirische deelvragen, die opgesteld zijn in overleg met de stagebegeleider, zijn vragen uit de vragenlijst van de verenigingsmonitor 2008 geselecteerd. Ook zijn er vragen geselecteerd door de onderwerpen in de voorgaande paragrafen te bekijken. Deze vragen brengen oorzaken van een stijgend en dalend ledental in kaart omdat ze betrekking hebben op het ledenbeleid van een sportvereniging. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven waar duidelijk wordt uit welke bron een vraag komt.

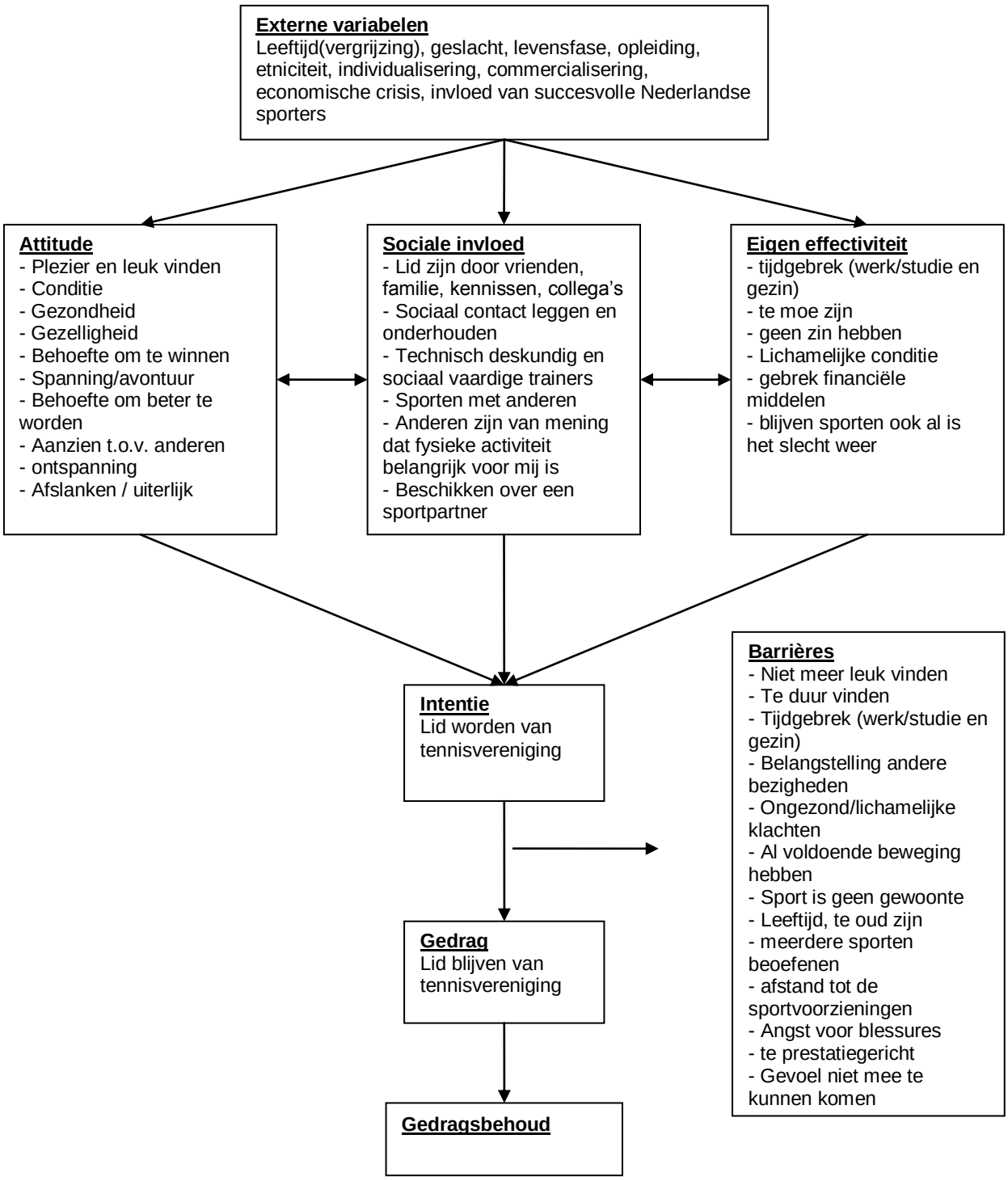
2.6 Conclusies

In dit hoofdstuk is het kader gemaakt voor het uit te voeren onderzoek. Om de theoretische vraagstelling ‘*’Welke factoren zijn van invloed op de beslissing van individuele personen om lid te worden en blijven van een Apeldoornse sportvereniging?”* te beantwoorden wordt gebruik gemaakt van het ASE-model. Het ASE-model is ingevuld aan de hand van de motieven die zijn beschreven in het theoretisch kader. In paragraaf 2.7 is een overzicht van het model te zien met alle gevonden motieven/variabelen die van invloed kunnen zijn op de beslissing van een individueel persoon om lid te worden en blijven van een sportvereniging. In paragraaf 2.2 (motieven die een rol spelen om te gaan en blijven tennissen) was te lezen dat er verschillen tussen motieven zijn bij bepaalde groepen. Zo werden er motieven gegeven voor mannen, vrouwen, volwassenen, jongeren en andere leeftijdsgroepen. Omdat dit onderzoek ook verschillende groepen gaat gebruiken om motieven te onderscheiden wordt zoveel mogelijk dezelfde leeftijdsindeling aangehouden. Mannen, vrouwen, jongeren en volwassenen worden onderscheiden en de groep 45 t/m 64 jarigen wordt toegevoegd. Dit komt erop neer dat er 4 verschillende leeftijdsgroepen gebruikt gaan worden (0 t/m 17 jaar, 18 t/m 44 jaar, 45 t/m 64 jaar en 65+) .

Naast de motieven worden ook de overige besproken onderwerpen meegenomen in het onderzoek om nader te onderzoeken. Vergrijzing, economische crisis, individualisering, commercialisering en invloed van succesvolle Nederlandse sporters kunnen namelijk oorzaken zijn van een daling of stijging in het ledental. Ook zijn er mogelijkheden om het ledental te verhogen, de KNLTB organiseert bijvoorbeeld landelijke ledenwervingsacties. Tevens bieden zij hun leden ondersteuning aan om het ledental te behouden. Deze mogelijke oorzaken van een dalend of stijgend ledental worden in dit onderzoek als externe variabelen gezien. Hiernaast kunnen sommige onderwerpen (ledentallen, demografische gegevens van Apeldoorn) belangrijk zijn voor het geven van een concreet advies aan de tennisverenigingen om het ledental te behouden of laten stijgen.

In paragraaf 2.7 is het ASE-model te zien met koppeling van de gevonden literatuur. Dit betekent dat het model in paragraaf 2.7 het conceptuele model van dit onderzoek wordt.

2.7 Conceptueel model

Figuur 2: conceptueel model

Hoofdstuk 3: Methode

In dit hoofdstuk zal de methode van het onderzoek worden omschreven. De methode vertelt op welke wijze het onderzoek is uitgevoerd, ofwel welke onderzoeksmethoden en welke statistische analyses nodig zijn geweest. Hierbij worden de gemaakte keuzes verantwoord en de verschillende stappen omschreven die genomen zijn voor de uitvoering van het onderzoek.

3.1 Vooronderzoek

Om het onderzoek te kunnen starten was het noodzakelijk om het ledental van alle sportverenigingen binnen de Gemeente Apeldoorn in kaart te brengen. In oriënterende gesprekken met Huub Geelen (Gemeente Apeldoorn) en Bas van den Hoogen (Verenigingsburo Apeldoorn) kwam namelijk naar voren dat er meer dan 80 sportverenigingen actief zijn in Apeldoorn. Op dat moment waren alleen ledental gegevens van de 80 sportverenigingen aanwezig die jaarlijks bij de gemeente een aanvraag doen voor de Algemene Sportsubsidie. In overleg met deze twee personen is besloten om zo snel mogelijk het verloop van de overige sportverenigingen in kaart te brengen. Het verloop is in kaart gebracht door een korte vragenlijst naar de voorzitter of secretaris van alle sportverenigingen te sturen die in het bestand van het Verenigingsbureau staan. In de vragenlijst werden vragen gesteld over het aantal leden per jaar, opgesplitst naar leeftijdsopbouw en man/vrouw verhouding. De leeftijdsopbouw is afgeleid van de vragenlijst die het Mulier Instituut heeft gebruikt voor de Verenigingsmonitor 2008. Dit maakt het vergelijken met landelijke cijfers gemakkelijker. De brief is zowel digitaal als hard-copy verstuurd zodat de geadresseerden zelf konden kiezen via welke weg geantwoord werd. Bij geen respons na twee weken werd er een digitale herinnering gestuurd. De ledentallen die de sportverenigingen terugstuurden en de gegevens van de Algemene Sportsubsidie werden samengevoegd waardoor duidelijk werd welke sport de grootste daling in ledental kent.

3.2 Onderzoeksmethoden

Het onderzoek is gebaseerd op het vooronderzoek, hierin is geconstateerd dat de Apeldoornse tennisverenigingen het sterkst lijden onder een dalend ledental. Het vervolg onderzoek is zowel een kwalitatief als een kwantitatief onderzoek. Het kwalitatieve onderzoek leidt tot diepgang, detaillering, complexiteit en een sterke onderbouwing met een minimum aan onzekerheid (Verschuren & Doorewaard, 2005). De diepgang richt zich op een kleinschalige populatie, wat in dit onderzoek de Apeldoornse tennisverenigingen zijn. De bestuursleden van de tennisverenigingen hebben over het algemeen veel kennis van hun tennisvereniging, waardoor zij bij uitstek geschikt zijn voor dit onderzoek. De meningen van de bestuursleden zijn van belang om een breed beeld te kunnen vormen van het ledenbeleid van een sportvereniging. Daarentegen heeft kwantitatieve onderzoek een grootschalige aanpak en maakt generalisering van de resultaten mogelijk, maar het legt beperkingen op de diepgang (Verschuren & Doorewaard, 2005). Het kwantitatieve onderzoek richt zich op de huidige leden van de tennisverenigingen. Een survey-onderzoek en een gevalstudie zijn als strategie toegepast om informatie te ontvangen van de onderzoekseenheden. Hieronder worden de 2 onderzoeksstrategieën toegelicht.

3.3 Survey-onderzoek

In het kwantitatieve onderzoek wordt ernaar gestreefd om een theoretisch model te beproeven in een empirische case (Van Thiel, 2010). In dit onderzoek is het ASE–model het theoretische model en de leden van tennisverenigingen de empirische case. Het doel is om inzichtelijk te krijgen welke motieven er spelen bij Apeldoornse tennisleden om lid te blijven. Ook komen mogelijke motieven naar voren die ervoor zouden kunnen zorgen dat iemand zijn lidmaatschap beëindigt. De onderzoekseenheden kregen een enquête voorgelegd die 51 vragen bevatte. De vragen die in de enquête werden gesteld zijn gehaald uit onderzoeken die zich in het verleden hebben bewezen. Sportersmonitor 2009, Sportmonitor 2008 van Amsterdam en het Nationaal sport onderzoek zijn onderzoeken waarvan de vragenlijst als input is gebruikt voor de enquête. De bestuursleden hadden de keuze uit 3 mogelijkheden om de enquête te verspreiden onder de leden. De volgende manieren zijn gebruikt:

1. Persoonlijke benadering. Alle participerende tennisverenigingen werden bezocht om de leden ter plaatse een hard-copy enquête in te laten vullen. Ook werd de vrijwilliger achter de bar gevraagd om de enquêtes te verspreiden tijdens zijn of haar bardienst.
2. Mailing. De enquête is online gezet op www.enquetemaken.be en is exact hetzelfde als de hard-copy versie, op een uitzondering na, de ondervraagden moesten alle antwoorden invullen. Aan de voorzitters werd gevraagd om een mail naar alle leden te sturen, waarin de link naar de enquête staat met informatie over het onderzoek.
3. Website. De link naar de online enquête werd met informatie over het onderzoek op de website van deelnemende tennisverenigingen geplaatst.

3.4 Gevalstudie

Dit is het kwalitatieve gedeelte binnen het onderzoek. Er zijn een gering aantal tennisverenigingen onderzocht, maar deze zijn wel zeer uitgebreid bestudeerd. Er werd contact opgenomen met het bestuur en een afspraak gemaakt met een bestuurslid die het meest over het ledenbeleid kan vertellen. Tijdens het gesprek werd gebruik gemaakt van een semi-gestructureerd interview. Er is voor een semi-gestructureerd interview gekozen omdat dan tijdens het gesprek aanvullende vragen gesteld kunnen worden om een gegeven antwoord beter te begrijpen. Het leidt tot meer achtergrondinformatie en verdieping (Van Thiel, 2010). Een ander voordeel van een semi-gestructureerd interview is dat de onderzoeker niet gebonden is aan vaste vragen, want elke tennisvereniging is anders.

3.5 Onderzoekspopulatie en steekproef

De onderzoekspopulatie zijn de Apeldoornse tennisverenigingen, in totaal 10 verenigingen. Alle verenigingen is gevraagd om deel te nemen aan het kwantitatieve onderzoek. Zes verenigingen hebben na overleg in het bestuur besloten om de enquête te verspreiden onder de leden. Het verspreiden van de enquêtes onder de leden van deze zes verenigingen werd volledig aselectief gedaan. In paragraaf 3.3 ‘’survey-onderzoek’’ staan de verschillende manieren waarop de enquêtes zijn verspreid. De steekproef is berekend op het totaal aantal leden van de 10 tennisverenigingen in

2012. Hiervoor is gekozen zodat er uiteindelijke een uitspraak gedaan kan worden voor alle 10 tennisverenigingen in Apeldoorn. Het totaal aantal leden staat op 5199 leden. Om een 5% foutmarge en 95% betrouwbaarheidsniveau te behalen moeten 358 leden de enquête invullen. Als dit aantal behaald wordt dan kunnen uitspraken gedaan worden over de gehele populatie (Van Thiel, 2010)

Zeven bestuursleden van de 10 verenigingen namen deel aan het semi-gestructureerd interview (kwalitatief). Bij het selecteren van de verenigingen werd opgelet dat het grote verenigingen waren, omdat deze verenigingen betrekking hebben de grootste groep Apeldoorners binnen de tennissport. Hiernaast is erop gelet dat er verenigingen met verschillende verlopen in ledental werden geselecteerd. De enige vereniging die in Apeldoorn een licht stijgend ledental kent deed mee en de rest heeft een licht tot sterk dalend ledental. Het verloop in ledental van de zeven verenigingen die mee deden aan dit onderzoek waren zeer divers. De volgende zeven tennisverenigingen deden mee aan het kwalitatieve en/of kwantitatieve onderzoek:

- T.V. Vego (kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)
- Tennisvereniging Sprenkelaar (kwalitatieve onderzoek)
- Tennisclub Ugchelen (kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)
- A.L.T.V. Daisy(kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)
- A.L.T.V. Tepci (kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)
- T.V. de Maten (kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)
- A.L.T.V. Quick (kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek)

3.6 Operationaliseren van variabelen

In deze paragraaf wordt de overgang van theorie naar empirisch onderzoek gemaakt. Het ASE-model zoals die in paragraaf 2.8 (conceptueel model) wordt weergegeven is meetbaar gemaakt voor het kwantitatieve onderzoek. Door alle variabelen in het ASE-model te koppelen aan een vraag, kan het gedrag van iemand worden bepaald voor het lid worden en blijven van een tennisvereniging. Ook worden vragen toegevoegd over het ledenbeleid om oorzaken te achterhalen van de daling of stijging in ledental. Hiervoor is gekozen om aan de vraag van de opdrachtgever te voldoen en het kan als input voor de aanbevelingen dienen.

3.6.1 Kwantitatief onderzoek

De afhankelijk variabele in het kwantitatieve onderzoek is lid worden en blijven van een tennisvereniging. De onafhankelijke variabelen zijn in het theoretisch kader onderzocht en worden in onderstaande tabel weergegeven als indicator. De indicatoren zijn ondergebracht bij de factoren van het ASE-model, in de tabel is elke component weergegeven als een dimensie. In de tabel zijn de dimensies en indicatoren schematisch weergegeven. Elke indicator wordt gekoppeld aan één of meerdere vragen. Dit is het operationaliseren. De vraag die beantwoord gaat worden zegt iets over de intentie om lid te worden en blijven van een tennisvereniging. Achter de indicator staat waar de vraag terug is te vinden in de vragenlijst. De vragen zijn uit betrouwbare vragenlijsten gehaald, zoals te lezen was in paragraaf 3.3.

Tabel 3.1 Operationalisatie van variabelen kwantitatief onderzoek

Begrip	Dimensie	indicator	Vraag
Lid blijven van sportvereniging	Externe variabelen	- Leeftijd - Geslacht - Levensfase - Opleiding - Etniciteit	1 2 3/5 4 6
	Attitude	- Plezier en leuk vinden - Conditie - Gezondheid - Gezelligheid - Behoefte om te winnen (competitie element) - Spanning/avontuur - Behoefte om beter te worden - Aanzien t.o.v. anderen - ontspanning/uitlaatklep - Afslanken / uiterlijk	10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
	Sociale invloed	- Lid zijn/worden door vrienden, familie, kennissen, collega's - Sociaal contact leggen en onderhouden - Technisch deskundig en sociaal vaardige trainers - Sporten met anderen - Anderen zijn van mening dat fysieke activiteit belangrijk voor mij is - Beschikken over een sportpartner	21 22 23 24 25 26
	Eigen-effectiviteit	- tijdgebrek (werk/studie en gezin) - te moe zijn - geen zin hebben - geen goede conditie - gebrek financiële middelen - slechte weersomstandigheden	27 28 29 30 31 32
	Barrières	- Niet meer leuk vinden - Te duur vinden - Tijdgebrek (werk/studie) - Tijdgebrek (gezin) - Belangstelling andere bezigheden - Ongezond/lichamelijke klachten - Al voldoende beweging hebben - Sport geen gewoonte (meer) is - Leeftijd, te oud zijn - meerdere sporten beoefenen - afstand tot de sportvoorzieningen - Angst voor blessures - te prestatiegericht - Gevoel niet mee te kunnen komen	33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

Naast de vragen die voortgekomen zijn uit het theoretisch kader zijn er andere vragen toegevoegd. Deze vragen hebben verschillende functies. De respondenten kunnen ingedeeld worden in verschillende groepen, door de volgende vragen te stellen:

7. Hoe regelmatig beoefent u tennis?
8. Hoe lang beoefent u tennis?
9. Bij welke tennisvereniging bent u lid?

Er is een open vraag toegevoegd om andere redenen te achterhalen waarom men gaat tennissen:

20. Welke andere redenen zijn op u van toepassing om te tennissen?

Twee gesloten vragen zijn toegevoegd om de intentie van de respondent te achterhalen:
47. Ik denk erover om binnen te stoppen (antwoord: schaal 1 tot 5)
48. Als het niet meer bevalt ga ik weg (antwoord: schaal 1 tot 5)

De laatste 3 open vragen zijn toegevoegd om te achterhalen welke (andere) redenen er spelen om te stoppen, langer lid te blijven en specifiek voor een vereniging te kiezen.
49. Indien u bij vraag 47 of 48 heeft gekozen voor (helemaal) van toepassing, wat is/zou dan de belangrijkste reden zijn?
50. Op welke manier kan uw tennisvereniging ervoor zorgen dat u langer lid blijft?
51. Waarom bent u specifiek bij deze tennisvereniging lid geworden en niet bij een andere?

3.6.2 Kwalitatief onderzoek

Het kwalitatieve onderzoek wordt uitgevoerd om te achterhalen wat tennisverenigingen doen om aan meer leden te komen en hoe het komt dat het ledental daalt. De onderwerpen met betrekking tot een dalend ledental (vergrijzing, economische crisis, individualisering, commercialisering, invloed succesvolle tennisser) worden uit het theoretisch kader gehaald. Ook zijn er onderwerpen toegevoegd die afgeleid zijn uit de (deel)vragen in de probleemstelling. De vragenlijst die het Mulier Instituut heeft gebruikt voor de Verenigingsmonitor 2008 heeft veel overeenkomsten met de onderwerpen. Om deze reden worden hier de vragen uit gehaald (voor een overzicht van de bronnen, zie bijlage 3). De onderwerpen zijn in de tabellen opgesomd als dimensies en worden beantwoord door indicatoren. Vervolgens is per indicator aangegeven met welke vraag van het interview het antwoord wordt verkregen.

Tabel 3.2 Operationalisatie van variabelen kwalitatief onderzoek

Begrip	dimensie	indicator	Vraag
Verloop in ledental	Oorzaken dalend ledental	Oorzaak: vergrijzing in Apeldoorn	1
		Oorzaak: economische crisis	2
		Oorzaak: individualisering	3
		Oorzaak: commercialisering	4
		Oorzaak: geen invloed van succesvolle Nederlandse tennisser	5
		Andere oorzaken binnen de eigen vereniging	6
		Andere oorzaken binnen de tennissport	7
	Prognose	Verwachting ten aanzien van ledental	8
		Gevolgen voor de sportvereniging	9
		Groeiambitie	10a
		Doelgroep	10b
	Oorzaken stijgend ledental	Systematisch nagaan welke motieven spelen om lid te blijven	11

		Systematisch nagaan welke motieven spelen om lidmaatschap te beëindigen	12
		Type sporter	13
		Nevenactiviteiten voor de leden	14
		ledenwervingsacties	15
		Sportaanbod voor de leden	16
		Introduceren van nieuw sportaanbod	17
		Lidmaatschap- en contributievormen	18
		Ondersteuning van de bond	19
		Concurrentie eigen sport	20a
		Concurrentie andere sportaanbieders	20b
		Sterke punten	21a
		Zwakke punten	21b

3.7 betrouwbaarheid en validiteit

De betrouwbaarheid en validiteit wordt apart beschreven voor het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek. Bij de validiteit gaat het om de vraag of de gehanteerde procedures de onderzoeker in staat stelt om terechte uitspraken te doen. De betrouwbaarheid zegt of de toepassing van procedures door anderen dezelfde resultaten oplevert (Wester & Peters, 2004).

3.7.1 Kwantitatieve onderzoek

De operationalisatie is de bouwsteen voor de enquête. Aan de hand van bestaande vragenlijsten is per variabele een vraag of stelling opgesteld die antwoord op de variabele geeft. Het oordeel van deskundigen als is een goed controle instrument voor de validiteit (Van Thiel, 20010). Er is inhoudelijke feedback gevraagd van de 2 beleidsmedewerkers Sport en de bestuursleden van deelnemende tennisverenigingen. De feedback zorgde ervoor dat de enquête op sommige punten nog duidelijker en begrijpelijker aan de doelgroep kon worden voorgelegd. Doordat de enquête op basis van herhaalbaarheid is opgesteld wordt ook de betrouwbaarheid aanzienlijk verhoogd. De enquête is meerdere malen getest door de 2 beleidsmedewerkers Sport en telkens kwamen dezelfde resultaten naar voren.

Bepaalde variabelen van de enquête hebben als groep een betekenis, dit komt door de toevoeging van een bewezen theorie over gedragsverandering (ASE-model). Om de factoren van het ASE-model, oftewel de attitude, sociale invloed, eigen effectiviteit en barrières te meten kan niet uitgegaan worden van één variabele. Er zijn meerdere variabelen nodig om een factor te dekken. Verwacht wordt dat de variabelen die dezelfde factor beogen te meten sterk met elkaar samenhangen. Als de gemeenschappelijke samenhang (correlaties) tussen de variabelen hoog zijn, kan gesteld worden dat bijvoorbeeld de vragen over attitude intern consistent zijn. Door Cronbachs Alpha toe te passen kan deze gemeenschappelijke samenhang aangegeven worden(Van Groningen & De Boer, 2010). Bijna alle schalen kregen na de toetsing een redelijke betrouwbaarheid (,60 - ,80). Dit betekent dat van deze schalen het gemiddelde berekend mag worden. Alleen sociale invloed (,57) is een onbetrouwbare schaal. Toch zal deze schaal ook gebruikt worden bij het beantwoorden van de deelvragen. De verdeling van de schalen (variabelen die bij elkaar horen) wordt in tabel 3.3

weergegeven. Ook zijn de factoren zichtbaar die niet tot een schaal behoren, maar wel belangrijk zijn voor de resultaten (3 laatste barrières en de intentie binnenkort stoppen).

Tabel 3.3 schalen kwantitatief onderzoek

Schaal	Aantal items	Cronbachs Alpha
Attitude ''plezier''	3	,80
Attitude ''spanning-competitie''	3	,79
Attitude ''conditie''	3	,70
Sociale invloed	4	,57*
Eigen effectiviteit	6	,81
Barrière ''andere bezigheden''	5	,80
Barrière ''niet meer mee kunnen komen''	4	,80
Barrière ''lichamelijke problemen''	2	,60
Barrière ''te hoge kosten''	1	-
Barrière ''geen gewoonte meer''	1	-
Barrière ''reisafstand te groot''	1	-
Intentie binnenkort stoppen	1	-

In bijlage 6 is het code boek te vinden. Daar staat per schaal aangegeven van welke vragen het gemiddelde is berekend.

3.7.2 Kwalitatieve onderzoek

Er is bij het analyseren van de interviews is telkens afgevraagd welke patronen en thema's er in de data zitten en hoe ze met elkaar vergeleken moesten worden. Dit is belangrijk om te kunnen beslissen welke variabelen/codes er zijn en hoe relevant ze zijn voor het uiteindelijke doel van het onderzoek (Van Thiel, 2010). De eigen verwachtingen, voorkennis en praktijkbegeleider zijn hiervoor gebruikt maar ook de vragen en begrippen uit de probleemstelling zijn als belangrijke leidraad genomen. Na het interview zijn member checks uitgevoerd bij de geïnterviewde om de antwoorden te controleren op fouten. Het volledig uitgetypte interviewverslag werd naar het bestuurslid van desbetreffende tennisvereniging gestuurd om, indien dit nodig was, fouten te corrigeren.

3.8 dataverwerking

Doordat er gebruik is gemaakt van kwantitatief en kwalitatief onderzoek was het noodzakelijk om 2 verschillende programma's te gebruiken om de resultaten te analyseren. De kwantitatieve data is geanalyseerd met behulp van het statistische programma SPSS. Microsoft Word en Excel zijn gebruikt om de kwantitatieve data te verwerken.

3.8.1 kwantitatieve data

SPSS is een programma waarmee alle gangbare statistische procedures kunnen worden uitgevoerd. Statistiek is de wetenschap van het verzamelen, ordenen en interpreteren van numerieke feiten, die gegevens of data worden genoemd (D. Moore & G. McCabe, 2006). SPSS vereenvoudigt dit proces, het programma helpt verbanden te leggen en weer te geven. Het gaat erom dat verschillen als significant (p<,05) en als zeer significant (p<,01) naar voren komen bij het analyseren van de data. Bij het analyseren is per onderzoeksvraag bekeken welke variabelen gebruikt moeten worden en wat

voor soort variabele het is. Er kan namelijk op 3 verschillende niveaus geantwoord worden, namelijk nominaal, ordinaal of scale. Nominaal niveau is bijvoorbeeld het antwoord op wat het geslacht van iemand is. Hierop kan iemand dan man of vrouw antwoorden. Het ene antwoord houdt niet meer in dan de ander, er is geen rangschikking. In de vragenlijst kwamen vooral antwoordmogelijkheden voor op ordinaal niveau. Dit betekent dat de ene antwoordmogelijkheid meer of minder dan de andere betekent. Bijvoorbeeld antwoordmogelijkheden van ‘’helemaal van toepassing’’ tot ‘’helemaal niet van toepassing’’. Ook zijn er een aantal open vragen in de enquête om te analyseren, de antwoordmogelijkheden zijn hiervan op scale niveau. De open vragen waar naar de leeftijd en naar andere redenen die van toepassing zijn om te tennissen wordt gevraagd, zijn voorbeelden van vragen op scale niveau. Er waren 4 respondenten die niet alle vragen beantwoord hadden. Deze zijn verwijderd en niet in de resultaten meegenomen.
Bij het analyseren van de data is begonnen met het berekenen van frequenties en gemiddelden. De toetsen die hierna gehanteerd zijn, zijn de variantie analyse (ANOVA) en de correlatie toets. Met de variantie analyse is onderzocht of de attitude, sociale invloed, eigen effectiviteit en barrières, verschilt tussen leeftijdsgroepen en het geslacht (deelvraag 1). Omdat er sprake is van verschillende groepen (één onafhankelijke variabele) is er gekozen voor een ‘’One-Way ANOVA’’. Met de correlatie toets wordt de sterkte en richting van een verband tussen 2 schalen gemeten. Dit gebeurt aan de hand van de Pearson’s correlatiecoëfficiënt. De samenhang tussen kenmerken van leden, factoren van het ASE-model en de intentie wordt hierdoor duidelijk gemaakt (deelvraag 2 en 3). Door op deze manier de data te analyseren worden er verschillen tussen groepen aangetoond en wordt zichtbaar hoe sterk bepaalde schalen met elkaar samenhangen.

3.8.2 kwalitatieve data

Zes van de zeven interviews die zijn afgenomen werden opgenomen met een voice-recorder. Eén tennisvereniging had geen tijd om het interview persoonlijk af te laten nemen. Om deze reden is ervoor gekozen om de vragenlijst op te sturen en via e-mail contact door te vragen bij onduidelijkheden of niet volledige antwoorden. Aan de hand van de theorie van Van Thiel (Miles & Huberman, 1994) zijn de volgende activiteiten uitgevoerd in het proces van analyseren:

1. Verbatim, volledig uitschrijven van semi-gestructureerd interview
2. Ordenen, de indicatoren uit de operationalisaties (tabel 3.2) zijn als leidraad genomen om te kunnen beslissen wat wel of niet relevant is. Bij elke indicator is het antwoord gezocht per vereniging en dit is schematisch weergegeven in een tabel (zie bijlage 7: ‘’Ordening en codering van interviews’’).
3. Coderen, na de ordening is er een coderingsschema gemaakt, de codes staan in de linker kantlijn van de tabel.
4. Groeperen van termen. De codes zijn met verschillende kleuren aangegeven en de fragmenten die bij de code horen zijn met dezelfde kleur gemarkeerd.
5. Overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen. Hierbij worden overeenkomsten en verschillen geteld, want hoe vaker iets voorkomt, hoe belangrijker het kan zijn (zie bijlage 8: ‘’Overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen’’).

6. Identificeren van storende variabelen (zie hieronder)
7. Gevonden structuur en/of relaties in verband brengen met onderzoeksvragen

Naast de variabelen uit het conceptuele model kwamen er nieuwe variabelen naar voren die volgens de geïnterviewden óók van invloed zijn. Hier zijn codes van gemaakt en die zijn aangegeven in de kantlijn. De codes worden aangegeven per nummer en kleur. Zo is er bijvoorbeeld de code ‘’zwart 3’’. Het getal 3 staat voor de variabele waar de term is genoemd, in dit geval ‘’oorzaak: individualisering’’ en zwart staat voor ‘’veranderend verenigingsleven’’. Dit betekent dat binnen de variabele ‘’oorzaak: individualisering’’, een veranderend verenigingsleven wordt genoemd als term. Dit is een code geworden omdat de term vaker is gehoord en belangrijk is om mee te nemen voor verdere analyse. Het kan ook zo zijn dat een term niet vaak gehoord wordt maar dat de onderzoeker de term wel dusdanig belangrijk vindt om er een code van te maken.

Storende/verwijderde variabelen

Vraag 9, met indicator ‘’Gevolgen voor de sportvereniging’’ is geschrapt in de data analyse omdat er niet op deze vraag geantwoord kon worden. Geen enkele vereniging verwacht een daling in het ledental voor aankomende jaren, waardoor er op dat punt geen (negatieve) gevolgen zijn voor de vereniging. Vraag 16, met indicator ‘’ Sportaanbod voor de leden’’ is weggelaten in de data analyse. De antwoorden die de geïnterviewden gaven waren allemaal ongeveer hetzelfde en hebben geen toegevoegde waarde voor de resultaten. De antwoorden die gegeven werden lagen allemaal erg voor de hand, bijvoorbeeld: competitie, trainingen en toss-avonden. Vraag 17, met indicator ‘’ Introduceren van nieuw sportaanbod’’ is ook weggelaten in de data analyse omdat bij deze vraag antwoorden naar voren kwamen die al eerder genoemd waren. Deze antwoorden waren beter te verdelen onder de indicatoren ‘’nevenactiviteiten voor de leden’’ en ‘’ledenwervingsacties’’.

Hoofdstuk4: Resultaten

Dit hoofdstuk geeft de resultaten weer van zowel het kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek. Eerst worden alle empirische deelvragen opgesomd en wordt aangegeven welke vragen door welke onderzoeksmethode worden beantwoord. Deze deelvragen zijn opgesteld aan de hand van de empirische vraagstelling: *Wat zijn de motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen en wat zijn volgens bestuursleden oorzaken van stijgende en dalende ledentallen bij tennisverenigingen?* Na het benoemen van de deelvragen zullen eerst de vragen beantwoord worden die bij het kwantitatieve onderzoek horen. Vervolgens worden door middel van de bevindingen van het kwalitatieve onderzoek de overige vragen beantwoord.

4.1 Empirische deelvragen

De deelvragen die door het kwantitatieve onderzoek worden beantwoord zijn:

1. Welke motieven om wel of niet te tennissen verschillen tussen groepen leden?
2. Wat is de samenhang tussen kenmerken van de leden en de factoren van het ASE-model?
3. Wat is de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen?

Deze vragen zullen in paragraaf 4.2 beantwoord worden.

De deelvragen die door het kwalitatieve onderzoek worden beantwoord zijn:

1. Wat zijn volgens de bestuursleden van Apeldoornse tennisverenigingen oorzaken van het dalend ledental?
2. Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen?

Deze vragen zullen in paragraaf 4.3 beantwoord worden.

4.2 Kwantitatieve resultaten

De deelvragen 1 tot en met 3 horen bij het kwantitatieve onderzoek en worden in dit stuk beantwoord. In totaal hebben 302 leden van deze tennisverenigingen de enquête ingevuld. De jongste respondent was 9 jaar en oudste 85 jaar. De gemiddelde leeftijd komt uit op 51 jaar. Mannen hebben iets meer enquêtes ingevuld dan vrouwen, 51% is namelijk man (n=155). In tabel 4.1 worden alle achtergrondkenmerken van de respondenten weergegeven. Om een gericht advies aan de tennisverenigingen te geven wordt er bij het beantwoorden van de deelvragen gebruik gemaakt van verschillende leeftijdsgroepen. Dit wordt in het theoretisch kader ook gedaan, waardoor de resultaten vergeleken kunnen worden. De volgende leeftijdsgroepen worden gebruikt:

- 0 t/m 17 jaar
- 18 t/m 44 jaar
- 45 t/m 64 jaar
- 65 jaar en ouder

Tabel 4.1 achtergrondkenmerken respondenten

		n*	%
Geslacht	Man	155	51
	Vrouw	147	49
Leeftijd	Groep 0 t/m 17 jaar	10	3
	Groep 18 t/m 44 jaar	81	27
	Groep 45 t/m 64 jaar	156	52
	Groep 65+	55	18
Huishoudpositie	Inwonend	18	6
	Alleen	30	10
	Samen	136	45
	Samen en kind(eren)	110	36
	Alleen en kind(eren	7	2
Opleiding	Lagere school	11	4
	MAVO	30	10
	MBO/HAVO/VWO	101	33
	HBO/WO	160	53
Werksituatie	Fulltime werkend	108	36
	Parttime werkend	68	23
	Student	20	7
	Huisman/vrouw	17	6
	Gepensioneerd	79	26
	Uitkeringsgerechtigd	9	3

***n = aantal respondenten**

Tennis kenmerken

Na de achtergrondkenmerken werden er vragen aan de respondenten gesteld die betrekking hebben op tennis. In tabel 4.2 is te zien hoe regelmatig leden tennissen, hoe lang zij al tennissen en bij welke vereniging. Er is te zien dat de meeste respondenten veel tennissen, 93% tennist minimaal 1 keer per week. Dit betekent dat voornamelijk de actieve leden de enquête hebben ingevuld. Hiernaast is opmerkelijk dat respondenten vaak 0 t/m 5 jaar (29%) of 11 t/m 20 jaar (27%) tennissen. Het

verzamelen van data ging bij de ene vereniging gemakkelijker dan bij de ander. Dit is terug te zien in het aantal respondenten per vereniging. A.L.T.V. Tepci (32%) steekt er met kop en schouders bovenuit, gevolgd door 4 verenigingen die een respons tussen de 46 en 56 leden opleverden. T.C. Sprenkelaar wou de enquête niet verspreiden in verband met de privacy van de leden, maar toch hebben 2 leden de enquête ingevuld. De oorzaak hiervan kan zijn dat leden van T.C. Sprenkelaar op de website van een deelnemende tennisvereniging doorgeklikt hebben naar de enquête.

Tabel 4.2 tennis kenmerken respondenten

		n	%
Regelmatigheid tennissen	Minder dan 1 keer per week	4	1
	2 keer per maand	4	1
	3 keer per maand	12	4
	1 keer per week	85	28
	2 keer per week	136	45
	3 of meer keer per week	59	20
	Onbekend	2	1
Aantal jaren tennis	0 t/m 5 jaar	88	29
	6 t/m 10 jaar	54	18
	11 t/m 20 jaar	82	27
	21 t/m 30 jaar	54	18
	30 jaar of langer	24	8
Tennisvereniging	A.L.T.V. Daisy	3	1
	T.V. De Maten	56	19
	A.L.T.V. Quick	47	16
	T.C. Sprenkelaar	2	1
	A.L.T.V. Tepci	95	32
	T.C. Ugchelen	53	18
	T.V. Vego	46	15

***n = aantal respondenten**

4.2.1 Verschillen tussen groepen leden

Antwoord op de eerste empirische deelvraag: Welke motieven om wel of niet te tennissen verschillen tussen groepen leden?

Om deze deelvraag te beantwoorden worden alle schalen gebruikt om te achterhalen welke motieven er bij de leden spelen. Per schaal zijn de gemiddelden berekend voor het geslacht en de leeftijdsgroepen. Vervolgens is met de variantieanalyse (One-way ANOVA) onderzocht of er verschillen tussen het geslacht en verschillen tussen de leeftijdsgroepen aanwezig zijn. In de volgende tabellen en teksten staan tekens die een bepaalde betekenis hebben, dit zijn het gemiddelde (Mean of M.) en de significantie (p).
Bij het interpreteren van de tabellen moet men het volgende in de gaten houden: hoe lager de schaal, des te meer de stelling/schaal van toepassing is op de groep. Dit komt doordat er in de enquête

antwoord gegeven kon worden op schaal 1 t/m 5. Score 1 betekende helemaal van toepassing en score 5 betekende helemaal niet van toepassing.

Verschillen tussen man/vrouw

In het onderzoek gaven de 302 respondenten de hoogste score aan attitude ‘’plezier’’. De gemiddelde totaal score kwam uit op 1,48. Dit is een zeer hoge score (tussen helemaal van toepassing en van toepassing), waardoor aangenomen kan worden dat heel veel respondenten het hierover eens zijn. De leden die een enquête hebben ingevuld vinden tennis vooral een manier om plezier te beleven. Dit is niet significant dus mag het niet gegeneraliseerd worden. Als er naar verschillen tussen mannen en vrouwen gekeken wordt, komen er wél significante gegevens naar voren. Vrouwen geven meer dan mannen aan dat zij kunnen stoppen met tennis omdat zij lichamelijke problemen krijgen (M. 2,22) en de kosten te hoog worden (M. 2,95).

Tabel 4.3 verschillen tussen man/vrouw

	Mean			p
	Man	**Vrouw**	**Totaal**	
Attitude ‘’plezier’’	1,51	1,46	1,49	,428
Attitude ‘’spanning- competitie’’	2,52	2,70	2,60	,110
Attitude ‘’conditie’’	2,26	2,11	2,17	,185
Sociale invloed	3,11	3,05	3,08	,467
Eigen effectiviteit	2,55	2,51	2,53	,614
Barrière ‘’andere bezigheden’’	3,47	3,43	3,45	,663
Barrière ‘’niet meer mee kunnen komen’’	3,83	3,70	3,76	,207
Barrière ‘’lichamelijke problemen’’	2,50	2,22	2,36	,018*
Barrière ‘’kosten te hoog’’	3,26	2,95	3,11	,021*
Barrière ‘’geen gewoonte meer’’	3,77	3,77	3,77	,984
Barrière ‘’afstand te groot’’	3,79	3,69	3,74	,442
Intentie om binnenkort stoppen	4,40	4,44	4,42	,757

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01**)

Verschillen tussen leeftijdsgroepen

Elke leeftijdsgroep wordt één voor één besproken op statistisch significante verschillen. Te beginnen de groep 0 t/m 17 jaar, deze groep onderscheidt zich op attitude ‘’spanning-competitie’’ (M.1,90). Zij hebben een lager gemiddelde dan de andere groepen waardoor geconcludeerd kan worden dat zij dit belangrijker vinden.

Hetzelfde geldt voor de volgende groep, de 18 t/m 44 jarigen. Ook zij vinden attitude ‘’spanning-competitie’’ (M. 2,36) belangrijker dan de andere groepen (zeer significant). Deze groep kent ook een aantal andere verschillen, attitude ‘’conditie’’ (M. 2,34) is minder belangrijk. Tevens zijn er bij 2 barrière schalen verschillen gevonden, ‘’andere bezigheden’’ (M.3,23) zou een zeer belangrijke reden kunnen zijn om te stoppen met tennis. Daarentegen zal deze groep minder snel stoppen met tennis doordat zij niet meer mee kunnen komen (M. 3,95). Tot slot verschilt deze groep significant op de intentie, zij geven meer aan dat zij erover denken om binnenkort te stoppen met tennis (M. 4,20).

De groep 45 t/m 64 jaar vindt attitude ‘’spanning-competitie’’ (M.2,71) minder belangrijk dan de

andere groepen. Hiernaast zouden zij eerder kunnen stoppen met tennis doordat zij lichamelijke problemen krijgen (M. 2,24). In tegenstelling tot de groep 18 t/m 44 jarigen heeft de groep 44 t/m 64 jarigen minder de intentie om binnenkort te stoppen (M.4,54).
De laatste groep, de 65 plussers, zij zijn het meest positief over attitude ‘’conditie’’ (M.1,95). Het tweede verschil is gevonden bij de groep 65 plussers, op eigen effectiviteit (M.3,83) scoren zij hoger dan de anderen. Dit betekent dat zij een lage eigen effectiviteit hebben om tennis te beoefenen. Als zij te maken krijgen met bepaalde factoren (drukte, moe zijn, geen zin, geen conditie, geen geld en slecht weer) dan is de kans lager dat zij blijven tennissen. Tot slot spelen er 3 barrières waar deze groep verschillend is ten opzichte van de andere groepen. ‘’Andere bezigheden’’ (M.3,69) en ‘’te hoge kosten’’ (M.3,45) spelen minder een rol om te stoppen met tennis. ‘’Niet meer mee kunnen komen’’ (M. 3,33) is juist wel een mogelijke reden om te stoppen met tennis. Hieronder is de tabel te zien waar alle gemiddelden per schaal staan weergegeven.

Tabel 4.4 verschillen tussen leeftijdsgroepen

	0 t/m 17		**18 t/m 44**		**45 t/m 64**		**65 +**		**Totaal**
	M.	**p**	**M.**	**p**	**M.**	**p**	**M.**	**p**	**M.**
Attitude ‘’plezier’’	1,70	,299	1,56	,220	1,43	,119	1,50	,899	1,49
Attitude ‘’spanning-competitie’’	1,90	,017*	2,36	,006**	2,71	,042*	2,80	,106	2,60
Attitude ‘’conditie’’	2,13	,863	2,34	,013*	2,16	,849	1,95	,012*	2,17
Sociale invloed	2,90	,441	3,01	,816	3,11	,474	3,00	,403	2,82
Eigen effectiviteit	2,30	,357	2,44	,248	2,49	,341	2,83	,003**	2,53
Barrière ‘’andere bezigheden’’	3,30	,569	3,23	,006**	3,50	,378	3,69	,022*	3,45
Barrière ‘’niet meer mee kunnen komen’’	4,28	,073	3,95	,032*	3,79	,634	3,33	,000**	3,76
Barrière ‘’lichamelijke problemen’’	2,25	,728	2,5 1	,157	2,24	,030*	2,54	,181	2,36
Barrière ‘’te hoge kosten’’	3,80	,410	3,02	,461	3,05	,388	3,45	,019*	3,11
Barrière ‘’geen gewoonte meer’’	4,20	,193	3,69	,435	3,83	,267	3,62	,252	3,77
Barrière ‘’reisafstand te groot’’	3,90	,672	3,54	,082	3,86	,079	3,67	,638	3,74
Intentie om binnenkort te stoppen	4,70	,360	4,20	,019*	4,54	.028*	4,35	,553	4,42

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01)**

4.2.2 Samenhang tussen kenmerken van de leden en factoren van het ASE-model

Antwoord op de tweede empirische deelvraag: Wat is de samenhang tussen kenmerken van de leden en de factoren van het ASE-model?

In dit stuk wordt de samenhang tussen schalen gemeten. Door de correlatie tussen 2 schalen te meten kan de sterkte en richting van een verband weergegeven worden. De correlatie tussen twee variabelen wordt uitgedrukt in Pearson’s correlatiecoëfficiënt (r). Deze waarde ligt altijd tussen -1 (perfect negatief verband) en +1 (perfect positief verband). Om dit duidelijker te maken:

- Negatief verband: bij een toename van de ene variabele (bijvoorbeeld leeftijd), neemt de

andere variabele (bijvoorbeeld sociale invloed) af.

- Positief verband: bij een toename van de ene variabele, neemt ook de andere variabele toe.

Hieronder worden de correlaties gemeten tussen de kenmerken van de leden (leeftijd, opleiding, frequente tennissers, aantal jaren lid) en de schalen van het ASE-model. De richting (positief/negatief) en sterkte(r) per schaal worden alleen weergegeven voor (zeer) significante correlaties. Dit geldt ook voor de cijfers die in de tabellen staan. Bij het interpreteren van deze resultaten kan men 2 kanten op denken. Bijvoorbeeld, als aangegeven wordt dat als de leeftijd toeneemt, de attitude ‘’conditie’’ belangrijker wordt gevonden, dan kan dit ook andersom geïnterpreteerd worden. Namelijk, naarmate leden jonger zijn, hoe minder attitude ‘’conditie’’ van belang is.

Leeftijd

Naarmate de leeftijd toeneemt zijn er 2 schalen die ook toenemen (positief verband). Attitude ‘’conditie’’ (r =,144) en barrière ‘’niet meer mee kunnen komen’’ (r =,243) zijn meer van toepassing als leden ouder worden.. De sterkte van de samenhang is voor attitude ‘’conditie’’ nauwelijks en voor barrière ‘’niet meer mee kunnen komen’’ zwak te noemen. Hiernaast zijn er 4 schalen die een negatief verband laten zien ten opzichte van een stijgende leeftijd. Als leden ouder worden dan worden de schalen attitude ‘’spanning-competitie’’(r =-,219), (hoge) eigen effectiviteit (r =-,139), barrière ‘’andere bezigheden’’ (r =-,168) en barrière ‘’kosten te hoog’’ (r = -,121) minder van toepassing. Alleen attitude ‘’spanning-competitie’’ heeft een zwak verband met de leeftijd, de overige schalen hebben nauwelijks een verband. Een deel van deze resultaten kwam in principe ook al naar voren bij de verschillen tussen leeftijdsgroepen.

tabel 4.5 correlatie tussen leeftijd en schalen

	Pearson Correlatie (r)	p
Attitude ‘’Spanning-competitie’’	-,219**	,000
Attitude ‘’conditie’’	,144*	,012
Eigen effectiviteit	-,139*	,016
Barrière ‘’andere bezigheden’’	-,168**	,003
Barrière ‘’niet meer mee kunnen komen’’	,243**	,000
Barrière ‘’kosten te hoog’’	-,121*	,036

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01)**

Opleiding

De samenhang tussen het opleidingsniveau van de respondenten en de schalen is nauwelijks te noemen. De sociale invloed (r = -,130) wordt lager naarmate leden hoger zijn opgeleid. Dit is andersom bij de eigen effectiviteit. Als leden hoger opgeleid zijn dan hebben zij een hogere eigen effectiviteit (r = ,194).

Tabel 4.6 correlatie tussen opleiding en schalen

	Pearson Correlatie (r)	P
Sociale invloed	-,130*	,024
Eigen effectiviteit	,194**	,001

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01)**

Frequente tennissers

Er is een zwakke samenhang te zien tussen vaak tennissen en een hoge score op attitude ‘’spanning-competitie’’ (r= ,284) en attitude ‘’conditie’’ (r= ,281). Leden die vaker tennissen geven aan dat barrière ‘’andere bezigheden’’(r =-,170) minder van toepassing is. Ook de intentie om binnenkort te stoppen(r = -,175) neemt af naarmate men vaker tennist.

Tabel 4.7 correlatie tussen frequente tennissers en schalen

	Pearson Correlatie (r)	P
Attitude ‘’plezier’’	,174**	,002
Attitude ‘’spanning-competitie’’	,284**	,000
Attitude ‘’conditie’’	,281**	,000
Sociale invloed	,185**	,001
Eigen effectiviteit	,172**	,003
Barrière ‘’andere bezigheden’’	-,170**	,003
Intentie om binnenkort te stoppen	-,175**	,002

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01)**

Aantal jaar tennissen

Hier zijn 2 verbanden te vinden met een zwakke samenhang. Naarmate leden langer tennist, hoe minder de barrières ‘’andere bezigheden’’ (r =-,258) en ‘’kosten te hoog’’ (r =-,241) van toepassing zijn. Hiernaast nemen de attitudes ‘’plezier’’ (r =,154) en ‘’conditie’’ (r =,132) toe, als leden langer lid zijn.

Tabel 4.8 correlatie tussen aantal jaar tennissen en schalen

	Pearson Correlatie (r)	p
Attitude ‘’plezier’’	,154**	,007
Attitude ‘’conditie	,132*	,022
Barrière ‘’andere bezigheden’’	-,258**	,000
Barrière ‘’kosten te hoog’’	-,241**	,000

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01)**

4.2.3 Samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen

Antwoord op de derde empirische deelvraag: Wat is de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen?

Net als in paragraaf 4.2.3 wordt in deze paragraaf ook de sterkte van de samenhang gemeten met de Pearson's correlatiecoëfficiënt (r). Door de correlatie tussen de factoren van het ASE-model en de intentie te meten wordt duidelijk welke factor (schaal) het meeste invloed heeft op het gedrag.

Attitude ''plezier'' (r =-,244) heeft een zwak negatief verband met de intentie om binnenkort te stoppen met tennis. Dit betekent dat leden met een positieve/hoge score op attitude ''plezier'' minder vaak erover denken om binnenkort te stoppen met tennis. Als leden een hoge eigen effectiviteit (r =,187) hebben dan daalt de intentie om binnenkort te stoppen met tennis, maar dit verband is heel zwak. Er zijn 2 verbanden gevonden die sterker correleren met de intentie om te stoppen. Dit zijn de barrières ''andere bezigheden'' (r =,286) en ''geen gewoonte meer'' (r =,281). Naarmate deze barrières meer van toepassing zijn op leden, hoe hoger de intentie is om binnenkort te stoppen met tennis. Ook hebben de barrières ''niet meer mee kunnen komen'' (r =,229) en ''reisafstand te groot'' (r =,245) een positieve samenhang met de intentie. Als leden niet meer mee kunnen komen en de reisafstand te groot is dan stijgt de intentie om binnenkort te stoppen met tennis. De schalen die zojuist zijn beschreven hebben de sterkste significante samenhang met de intentie om te stoppen met tennis. In bijlage 10 is de volledige correlatiematrix te vinden.

Tabel 4.9 correlatie tussen ASE-model en intentie

	Pearson Correlatie (r)	p
Attitude ''plezier''	-,244**	,000
Eigen effectiviteit	-,187**	,001
Barrière ''andere bezigheden''	,286**	,000
Barrière ''niet meer mee kunnen komen''	,229**	,000
Barrière ''geen gewoonte meer''	,281**	,000
Barrière ''reisafstand te groot''	,245**	,000

4.3 Kwalitatieve resultaten

De empirische deelvragen 4 en 5 zullen hier beantwoord worden. Elke deelvraag bevat een aantal variabelen die tot het antwoord van de deelvraag leidt. Per variabelen worden de overeenkomsten, verschillen en unieke gevallen aangegeven. Tevens worden er interessante persoonlijke opmerkingen van respondenten vermeld. Bijlage 8: ‘’overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen’’ dient als input voor het beantwoorden van deze deelvragen. Dit is een beknopt overzicht van de antwoorden per vraag. Als u volledige antwoorden wilt lezen op een bepaalde vraag dan verwijs ik u door naar bijlage 7: Ordening en codering.

4.3.1 Oorzaken van het dalend ledental

Antwoord op de vierde empirische deelvraag: Wat zijn volgens de bestuursleden van Apeldoornse tennisverenigingen oorzaken van het dalend ledental?

De volgende mogelijke oorzaken van het dalend ledental komen in deze paragraaf aan bod.

1. vergrijzing
2. economische crisis
3. Individualisering
4. Commercialisering
5. Invloed succesvolle Nederlandse top tennissers
6. Overige oorzaken van het dalend ledental

1. Vergrijzing

Vier van de zeven bestuursleden denken dat de daling van het ledental van hun tennisvereniging door vergrijzing komt. De rest denkt dat vergrijzing niet een oorzaak is van het dalend ledental. Hiernaast kwam ook naar voren dat vergrijzing in de toekomst waarschijnlijk nog meer invloed gaat hebben op het ledental.

> ‘’Als we naar het ledental kijken dan zien we heel veel 70 plussers en dat baart me zorgen. Dat zijn de mensen die afhaken, ze blijven wel lid maar het sporten lukt gewoon niet meer. Dat merk je.’’

Ook gaven 2 bestuursleden aan dat ze problemen met de middengroep hebben. Eén bestuurslid bedoelde hiermee dertigers en mensen vanaf 18 jaar. Door een ander bestuurslid werd hiervoor als verklaring gegeven dat Apeldoorn geen hogescholen of universiteiten heeft.

2. Economische crisis

Dit is heel duidelijk, alle zeven tennisverenigingen zeggen dat de economische crisis invloed heeft gehad op het ledental van hun vereniging. Er werd gezegd dat het lidmaatschap vergeleken met andere sporten niet veel duurder is maar tennis toch als een kostbare sport wordt gezien.
Ook werd door een bestuurslid aangegeven dat leden gaan kijken naar de mate van gebruik van het lidmaatschap. Dit blijkt bij desbetreffende vereniging een grote groep te zijn.

''Dan is er toch een te grote groep die wel contributie betalen maar één of twee keer of zelfs helemaal niet tennissen en dan denken: ik zeg op, want waarom doe ik het eigenlijk?''

3. Individualisering

Zes van de zeven tennisverenigingen menen dat het dalend ledental komt individualisering. Eén vereniging is het hier niet mee eens omdat er binnen tennis verschillende mogelijkheden zijn, naast een individuele sport is het ook een teamsport. Vijf verenigingen die zeiden dat individualisering een oorzaak is, gaven ook aan dat het verenigingsleven is veranderd. Hierover werd door de bestuursleden, soms op zorgwekkende toon, uitleg over gegeven.

''Dus dan kom je eigenlijk bij het traditionele verenigingsleven waar ik al eerder wat over zei. Dat heeft zijn langste tijd gehad denk ik.''

Dit suggereert dat verenigingen niet meer traditioneel moeten zijn maar moeten veranderen om aantrekkelijk te blijven.

''We hebben elkaar nodig. Dat merk ik wel, mensen hebben niet meer het verenigingsgevoel. Ze hebben zoiets van: ik tennis en daar blijft het ook bij.''

Hier komt naar voren dat men alleen de voordelen van een vereniging wil hebben en er niets voor terug wilt doen.

''Het verenigingsleven van een sportclub is een sociaal gebeuren; maar tegenwoordig worden de sociale contacten vooral via de social media, Facebook, Hyves enzovoorts, onderhouden.''

Mensen hebben blijkbaar minder behoefte om sociaal te doen bij de tennisvereniging. Er is weinig tijd, men is voor zichzelf bezig en sociale contacten worden via social media onderhouden. Dit zijn belangrijke aspecten die te maken hebben met individualisering.

4. Commercialisering

Vier verenigingen denken dat het dalend ledental een gevolg is van commercialisering. Er is aangegeven dat de leden veeleisender zijn geworden en dat de afweging gemaakt wordt om bij een fitnesscentrum te gaan sporten. Twee verenigingen vinden dat commercialisering geen effect heeft op het ledental. Bij deze twee verenigingen zijn commerciële sportaanbieders in de buurt maar deze vragen veel hogere prijzen voor een totaalpakket en men wil vaak een lidmaatschap voor alleen tennis. Eén tennisvereniging werkt zelfs samen met een fitnesscentra. Net als bij individualisering gaven verenigingen (3) aan dat het verenigingsleven aan het veranderen is, en dit te maken heeft met commercialisering.

''Als je naar de activiteiten kalender kijkt dan is er genoeg, maar leden worden wel veeleisender. Maar aan de andere kant, als je dingen wilt realiseren moet je ook je bijdrage leveren.''

Dit fragment heeft te maken met de verwachtingen die (nieuwe) leden van de vereniging hebben. Ze willen zoveel mogelijk ontvangen maar geven, zoals vrijwilligerswerkzaamheden verrichten, is niet meer vanzelfsprekend.

5. Invloed succesvolle Nederlandse top tennissers

Vier verenigingen geven aan dat Nederlandse top tennissers invloed kunnen hebben op het ledental, maar deze invloed is nu niet meer aanwezig. Twee van deze verenigingen geven aan dat dit alleen van toepassing is op jeugdleden. Een verklaring voor een stijgend ledental zou kunnen zijn dat de sport meer media aandacht krijg.

‘’Ja ongetwijfeld, maar ik denk dat het de tendens is die je bij alle sporten ziet. De hypes krijgen media aandacht.’’

Eén vereniging geeft aan dat Nederlandse top tennissers nooit invloed hebben op het ledental.

6. overige oorzaken van het dalend ledental

Binnen de indicatoren ‘’anderen oorzaken binnen de vereniging’’ en ‘’andere oorzaken binnen de tennissport’’ kwamen verschillende oorzaken naar voren. De volgende zes oorzaken werden maar één keer genoemd:

- bardienst verplichtingen
- Leden te weinig op de baan
- Baan problemen
- Allochtonen niet enthousiast
- Te weinig stimulans ouders

Hiernaast werd door vier bestuursleden gemeld dat leden moesten kiezen tussen 2 sporten. Dit komt voor bij zowel jeugd als volwassenen.

‘’Wat je wel zag is dat je kinderen en volwassenen meerdere sporten doen. En dat ze daar nu wat in gaan schrappen.’’

4.3.2 Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen?

Antwoord op de vijfde empirische deelvraag: Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen?

Om deze deelvraag te beantwoorden worden de volgende aspecten behandeld:

1. Nevenactiviteiten voor de leden
2. Ledenwervingsacties
3. Lidmaatschapsvormen en contributievormen
4. Systematisch nagaan welke motieven spelen om lid te worden
5. Systematisch nagaan welke motieven spelen om het lidmaatschap stop te zetten

Een aantal aspecten wordt niet besproken in de resultaten omdat ze niets toevoegen aan de empirische vraagstelling. Als u geïnteresseerd bent in de uitwerking van onderstaande aspecten dan verwijs ik u naar bijlage 9: ‘’overige resultaten’’.

- Type sporter
- Ondersteuning van de bond

- Concurrentie binnen de eigen sport
- Concurrentie van andere sportaanbieders
- Sterke punten
- Zwakke punten
- Verwachting ten aanzien van het ledental
- Groeiambitie
- doelgroep

1. Nevenactiviteiten voor de leden

Het blijkt dat de verenigingen veel nevenactiviteiten organiseren voor de leden, alle bestuursleden gaven aan dat zij structureel nevenactiviteiten organiseren. Als u een overzicht van de nevenactiviteiten wilt zien, kunt u in bijlage 8 '' Overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen'' een opsomming vinden. Drie verenigingen gaven aan dat zij het gevoel hebben dat er zo genoeg activiteiten georganiseerd worden. Een overschot aan activiteiten kan ook averechts gaan werken, men is niet meer geïnteresseerd en vrijwilligers worden niet effectief ingezet.

'' Het is wel zo dat dit allemaal wordt georganiseerd vanuit vrijwilligers maar dat zakt weg. We hebben genoeg maar we moeten ook uitkijken dat we niet teveel gaan doen.'' ''Soms denk ik ook wel eens dat het aanbod te veel is. Dat mensen denken: ik word ook wel een beetje moe van dat getennis.''

2. Ledenwervingsacties

Drie van de zeven verenigingen zetten Tennis kids effectief in om leden te werven. Kinderen kunnen kennis maken met tennis voor een gereduceerd bedrag. De tennisbond verstrekt subsidie aan de tennisverenigingen en vervolgens geven zij een eigen draai aan het concept. De verenigingen organiseren ook andere ledenwervingsacties. Straat tennis, rolstoeltennis, flyeren, tennis promoten op basisscholen en winter tennis in de zaal worden allen een keer genoemd door verschillende verenigingen en bleken een positief effect op het ledental te hebben. Hiernaast gaven 6 verenigingen soortgelijke en andere ledenwervingsacties aan waarvan de effectiviteit onbekend is.

3. Lidmaatschapsvormen en contributievormen

Zes van de zeven verenigingen gaven aan dat lidmaatschapsvormen en contributievormen zijn aangepast om leden te trekken of langer te behouden. In de antwoorden is te zien dat de verenigingen de lidmaatschapsvormen aanpassen voor bepaalde doelgroepen.

''Daar hebben we door de jaren heen wel wat mee gedaan. Bijvoorbeeld een studentenlidmaatschap, weekendlidmaatschap, beide voor studenten met als doel ze langer vast te houden.''

Ook spreken de bestuursleden over lidmaatschappen voor gezinnen/families, zomer/winter leden en wel/niet bardienst verplichting. Twee verenigingen die de lidmaatschapsvormen hebben aangepast geven aan dat zij de contributie alleen aanpassen als de landelijke maat (volgens CBS cijfers) verschuift.

4. Systematisch nagaan welke motieven spelen om lid te worden

Drie van de zeven verenigingen bellen de nieuwe leden op om na te gaan om welke motieven zij lid zijn geworden.

''Bij het welkomstwoordje wordt gevraagd waarom je lid wordt en wat verwacht je ervan.''

De andere 4 verenigingen doen dit niet, twee verenigingen hiervan spreken sporadische nieuwe leden aan om te vragen wat hun beweegreden was om lid te worden van de vereniging.

5. Systematisch nagaan welke motieven spelen om het lidmaatschap stop te zetten.

Vijf verenigingen geven aan dat zij aan leden vragen om welke motieven zij de vereniging verlaten. Twee verenigingen hiervan doen dat door ex-leden op te bellen, van de andere drie verenigingen is het onduidelijk hoe ze de motieven achterhalen.

Twee verenigingen gaan niet na welke motieven er spelen om te stoppen, wel spreekt één van deze twee verenigingen degene die willen stoppen sporadisch aan om vragen wat de motieven zijn.

Hoofdstuk 5: Conclusie

In het hoofdstuk resultaten zijn de antwoorden van zowel het kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek weergegeven. In dit hoofdstuk worden hier conclusies uit getrokken. De empirische vraagstelling die uiteindelijk wordt beantwoord is: *Wat zijn de motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen en wat zijn volgens bestuursleden oorzaken van stijgende en dalende ledentallen bij tennisverenigingen?* Eerst worden alle 5 deelvragen die bij deze vraagstelling horen kort en bondig beantwoord.

5.1 Welke motieven om wel of niet te tennissen verschillen tussen groepen leden?

Het blijkt dat vrouwen eerder zouden kunnen gaan stoppen met tennis omdat zij lichamelijke problemen krijgen of de kosten te hoog vinden. De groep 0 t/m 17 jaar vindt spanning en competitie belangrijker dan de andere leeftijdsgroepen. De volgende groep, 18 t/m 44 jarigen, vindt dit ook. Deze 2 groepen hebben dus een overeenkomst en verschillen met de 2 groepen waar leden met een hogere leeftijd in zitten. De groep van 18 t/m 44 jaar kent ook nog een aantal andere verschillen, zij vinden conditie minder belangrijk bij tennis en zouden eerder kunnen stoppen doordat zij meer belangstelling voor andere bezigheden krijgen. Hiertegenover geven ze aan dat ze minder snel stoppen als ze niet meer mee kunnen komen. Het laatste opvallende feit voor deze groep is dat zij de hoogste score op intentie hebben om binnenkort te stoppen met tennis. De groep 45 t/m 64 jaar vindt spanning en competitie juist minder belangrijk dan de andere leeftijdsgroepen. Ook gaven zij aan dat zij eerder zouden kunnen stoppen met tennis vanwege lichamelijke problemen. Deze groep heeft, in tegenstelling tot de vorige groep, minder de intentie om binnenkort te stoppen met tennis. De laatste groep, de 65 plussers, zij vinden conditie belangrijker dan de andere groepen. Hiernaast zouden zij de tennisvereniging eerder trouw blijven als zij te maken krijgen met andere bezigheden en te hoge kosten. Toch zouden ze wel eerder kunnen stoppen met tennis doordat ze niet meer mee kunnen komen. Ook zou deze groep minder blijven tennissen als zij te maken krijgt met bepaalde factoren (drukte, moe zijn, geen zin, geen conditie, geen geld, slecht weer), want zij hebben een lage eigen effectiviteit.

5.2 Wat is de samenhang tussen kenmerken van de leden en de factoren van het ASE-model?

Bij alle factoren (leeftijd, opleiding, frequente tennisser en aantal jaren tennis) die besproken worden kan het verband ook andersom gezien worden. Er kwam bijvoorbeeld naar voren dat naarmate leden ouder worden, ze minder spanning en competitie van belang vinden om te tennissen. Dit betekent ook dat hoe jonger de leden zijn, des te belangrijker ze spanning en competitie vinden. Niet meer mee kunnen komen komt steeds meer voor als mogelijk motief om te stoppen met tennis als de leeftijd toeneemt. Beide verbanden zijn zwak te noemen. Als er naar opleidingsniveau gekeken wordt, dan is te zien dat hoe hoger leden opgeleid zijn, des te lager de sociale invloed is (nauwelijks samenhang). Er is iets meer samenhang gevonden tussen een hoge opleiding en een hoge eigen effectiviteit. Als leden vaker tennissen, vinden zij conditie, spanning en competitie belangrijker worden

(zwakke samenhang). Daarnaast zouden leden die langer lid zijn van een tennisvereniging minder snel stoppen als zij andere bezigheden krijgen of de kosten te hoog worden (zwakke samenhang). Als leden langer tennissen neemt het plezier en het belang van conditie toe.

5.3 Wat is de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet te tennissen?

Uit de resultaten kwam naar voren dat als leden weinig plezier hebben, de intentie om binnenkort te stoppen hoog is. Leden die veel plezier ervaren hebben dus tegelijkertijd minder de intentie om binnenkort te stoppen. Dit is een zwak verband, net als de volgende barrières die een samenhang hebben met de intentie. Als leden andere bezigheden krijgen, niet meer mee kunnen komen, tennis geen gewoonte meer is en de reisafstand te groot wordt dan hebben zij vaak een hogere intentie om binnenkort te stoppen met tennis. Tot slot, als leden een lage eigen effectiviteit hebben, dan zullen zij een hogere intentie hebben om binnenkort te stoppen met tennis.

5.4 Wat zijn volgens de bestuursleden van Apeldoornse tennisverenigingen oorzaken van het dalend ledental?

Volgens de bestuursleden zijn de economische crisis (7/7) en individualisering (6/7) oorzaken van het dalend ledental bij hun vereniging. De overige mogelijke oorzaken worden allen 4 keer genoemd, wat het bemoeilijkt om te zeggen dat het daadwerkelijk oorzaken zijn.

5.5 Wat doen Apeldoornse tennisverenigingen om het ledental te verhogen?

Alle tennisverenigingen organiseren nevenactiviteiten voor de leden en bijna de helft van de bestuursleden (3/7) geeft aan dat er genoeg activiteiten georganiseerd worden. Tennis Kids wordt effectief ingezet om leden te werven (3/7). Bijna alle verenigingen (6/7) passen lidmaatschapsvormen en/of contributievormen aan om leden te trekken of langer te behouden. Een aantal tennisverenigingen geeft aan dat zij altijd de motieven van hun leden achterhalen. Dit geldt zowel voor het nagaan van motieven om lid te worden (3/7) als voor motieven om het lidmaatschap stop te zetten (5/7).

5.6 Antwoord op empirische vraagstelling

Wat zijn de motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen en wat zijn volgens bestuursleden oorzaken van stijgende en dalende ledentallen bij tennisverenigingen?

De motieven die samenhangen met de intentie om binnenkort te stoppen met tennis zijn het belangrijkst bij het beantwoorden van de vraagstelling. Deze hebben namelijk direct invloed op het gedrag van leden om wel of niet te blijven tennissen. Plezier kan ervoor zorgen dat leden minder vaak de intentie krijgen om binnenkort te stoppen met tennis. Als leden een hoge eigen effectiviteit (drukte, moe zijn, geen conditie, geen geld en slecht weer zijn geen belemmeringen) hebben, dan is kans groter dat zij een lagere intentie hebben om binnenkort te stoppen. Als leden belangstelling voor

andere bezigheden krijgen, niet meer mee kunnen komen, tennis als geen gewoonte meer zien en de reisafstand te groot wordt dan is de kans groot dat zij vaker de intentie hebben om binnenkort te stoppen met tennis.
Een oorzaak van stijgende ledentallen kan Tennis Kids zijn, 3 bestuursleden gaven namelijk aan dat dit een positief effect op het ledental heeft. Oorzaken van dalende ledentallen zijn de economische crisis en individualisering volgens de bestuursleden.

Hoofdstuk 6: Discussie

In dit hoofdstuk wordt er gekeken naar de theoretische relevantie, praktische relevantie en beperkingen van het onderzoek. Deze onderwerpen vormen een kritisch blik op het onderzoek, zodat verbeterpunten meegenomen kunnen worden in (eventueel) vervolgonderzoek.

6.1 Theoretische relevantie

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen de resultaten van het onderzoek en het theoretisch kader. De relaties worden per empirische deelvraag besproken. De eerste deelvraag van dit onderzoek geeft verschillen aan tussen groepen leden binnen de tennisverenigingen. In het theoretisch kader kwam naar voren dat jongeren tot en met 17 jaar plezier het belangrijkst vinden, hierna volgt het belang van een goede gezondheid. Ook zijn sociaal contact, lichamelijke effecten en spanning/avontuur belangrijk. In dit onderzoek werd ontdekt dat de groep 0 t/m 17 jaar spanning/ competitie belangrijker vindt dan de andere leeftijdsgroepen. Er zijn dus veel verschillen, alleen het motief spanning/avontuur is een overeenkomst. Bij volwassenen staat gezondheid bovenaan op lijst van belangrijke motieven om te sporten. In het theoretisch kader is ook te zien dat plezier en het verbeteren van de conditie hierna het belangrijkst zijn. De groep 18 t/m 44 jaar van dit onderzoek vindt juist spanning/competitie belangrijk. Een overeenkomst is dat deze groep eerder zou kunnen stoppen met sporten omdat zij druk zijn met het gezin en/of werk/studie. In dit onderzoek vallen deze motieven onder ‘’meer belangstelling voor andere bezigheden krijgen’’. Als de bevindingen van de groep 44 t/m 64 jaar wordt vergeleken met het theoretisch kader dan is er één overeenkomst te vinden, namelijk een hogere kans om te stoppen met sport vanwege lichamelijke problemen. Het belang van conditie is overeenkomstig met de bevindingen van de groep tennissers van 65 jaar en ouder. Een andere overeenkomst is dat de 65 plussers zouden kunnen stoppen doordat zij zichzelf te oud of ongezond vinden. In dit onderzoek valt dit onder het motief ‘’niet meer mee kunnen komen’’. Op basis van het geslacht zijn geen overeenkomsten gevonden.

De tweede deelvraag van dit onderzoek brengt de samenhang naar voren tussen kenmerken van leden en factoren van het ASE-model. Het eerste kenmerk, leeftijd, is al besproken bij deelvraag 1. De overige kenmerken opleiding, frequente tennissers en aantal jaren lid zijn niet besproken in het theoretisch kader waardoor er geen relaties met de resultaten naar voren kunnen komen.

Deelvraag 3 geeft de samenhang tussen de factoren van het ASE-model en de intentie om wel of niet lid te worden. In het theoretisch kader kwam het motief ‘’sport is geen gewoonte meer’’ naar voren bij de groep 18 t/m 44 jaar om niet aan sport te doen. In dit onderzoek is ontdekt dat dit motief een sterke samenhang heeft met de intentie om binnenkort te stoppen met tennis. Dit komt overeen met de conclusies uit dit onderzoek. In het theoretisch kader wordt plezier bij elke leeftijdsgroep vermeld als belangrijk motief om te sporten. Dit onderzoek bracht naar voren dat plezier samenhangt met een lage intentie om binnenkort te stoppen met tennis.

In het theoretisch kader zijn geen feitelijk oorzaken genoemd van een dalend ledental, zoals ook in deelvraag 4 werd besproken. Wel is er naar voren gekomen dat het ‘’Ard-en-Keesie-effect’’ niet van toepassing is op reeds gevestigde sporten, zoals tennis. Alleen relatief onbekende sporten kunnen

profiteren van de media aandacht waardoor de gehele sporttak meer leden kan krijgen. Toch geven 4 verenigingen aan dat Nederlandse top tennissers invloed kunnen hebben op het ledental, maar deze nu niet meer aanwezig is.
De laatste deelvraag heeft betrekking op het ledental verhogen. In het theoretisch kader zijn de Open tennis dagen van de KNLTB naar voren gekomen. Dit komt niet naar voren in de resultaten van dit onderzoek. Wel is ontdekt dat tennisverenigingen een andere ledenwervingsactie van de tennisbond doen om het ledental te hogen, namelijk tennis kids.

6.2 Praktische relevantie

De doelstelling van het onderzoek sluit aan bij de resultaten die naar voren zijn gekomen. De doelstelling wordt hieronder nogmaals weergegeven om dit beter in beeld te brengen.
Het doel van het onderzoek is het geven van aanbevelingen aan de besturen van Apeldoornse tennisverenigingen om zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn structureel te laten sporten. Door motieven van leden om wel of niet te blijven tennissen in kaart te brengen en oorzaken van stijgende en dalende ledentallen van tennisverenigingen te achterhalen worden adviezen gegeven die ervoor kunnen zorgen dat het ledental van de Apeldoornse tennissport behouden wordt of zelfs stijgt.

De motieven van verschillende groepen leden om wel of niet te blijven tennissen zijn in kaart gebracht middels enquêtes. Hiernaast zijn de bestuursleden van tennisverenigingen geïnterviewd om een breed beeld te ontwikkelen over de oorzaken van stijgende en dalende ledentallen. De resultaten van de enquêtes en interviews zijn gecombineerd waardoor er doelgerichte aanbevelingen opgesteld konden worden. De Apeldoornse tennisverenigingen kunnen hier gebruik van kunnen maken om het ledental te behouden of zelfs te verhogen
Het achterliggende doel van de opdrachtgever, de Gemeente Apeldoorn, is om zoveel mogelijk inwoners van Apeldoorn structureel te laten sporten. Door de tennisverenigingen in Apeldoorn deze aanbevelingen te bieden kunnen meer Apeldoorners gaan sporten, waardoor een bijdrage geleverd wordt aan dit achterliggende doel van de Gemeente Apeldoorn.

6.3 Begrenzingen van het onderzoek

Door kritisch naar het eigen onderzoek te kijken kan een bijdrage aan de kwaliteit geleverd worden. Om te beginnen in het theoretisch kader, de leeftijdsgroepen die daar genoemd zijn met motieven om te sporten komen niet helemaal overeen met de methode van dit onderzoek. In de methode is ervoor gekozen om 4 leeftijdsgroepen te maken die ook worden gebruikt door de verenigingsmonitor van het Mulier instituut. Het theoretisch kader maakt meestal onderscheid tussen jeugd en volwassenen, omdat er nauwelijks motieven van andere leeftijdsgroepen waren gevonden. Hierdoor werd het lastig om het theoretisch kader met de resultaten te vergelijken.
Het theoretisch kader kent nog een begrenzing, er is namelijk gebruik gemaakt van motieven om te sporten. Dit zijn motieven die in het algemeen gelden om te sporten, terwijl dit onderzoek zich richt op de tennissport. Het kan zijn dat er in de tennissport andere motieven spelen om te tennissen, maar die zijn in dit onderzoek dus niet gebruikt.

Als kritisch naar de enquête wordt gekeken dan is het mogelijk dat er 2 stellingen verkeerd geïnterpreteerd worden. De stelling: ik zou kunnen stoppen met tennis door lichamelijke problemen of ziekte, is één van die stellingen. Leden kunnen denken dat zij vast ooit een keer kunnen gaan stoppen met tennis door lichamelijke problemen of ziekte. Hetzelfde geldt voor de stelling: ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik te oud ben geworden. De stelling kon beter geformuleerd worden, bijvoorbeeld: ik zou het aankomend jaar (2013) of eerder kunnen stoppen met tennis omdat ik te oud ben geworden. Dit kon er wellicht voor zorgen dat de jongere leden bij deze stelling minder aangaven dat het (helemaal) van toepassing op ze is.
In het kwantitatieve onderzoek is de vereiste steekproefgrootte van 358 leden, om een foutmarge van 5% en betrouwbaarheidsniveau van 95% te realiseren, niet behaald. Dit kwam doordat de enquête te laat middels e-mail werd verspreid naar de leden. Het onderzoek kent 302 respondenten waardoor de foutmarge naar 5,47% en het betrouwbaarheidsniveau naar 92,6% is gegaan. Hier moet men rekening mee houden bij het interpreteren van de resultaten.
Een beperking van de methode is dat de groep 0 t/m 17 jaar (n=10) erg klein is. Er zijn significante verschillen ten opzichte van de andere groepen maar de betrouwbaarheid van deze 10 jonge leden is en blijft nihil. Een oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat deze groep weinig zin heeft om een enquête in te vullen. Het kan ook zo zijn dat deze groep de enquête niet altijd zelf in kan vullen.
Een andere beperking van de methode is dat er geen ex-leden geënquêteerd zijn. Als er een enquête was ontwikkeld voor de ex-leden dan konden de barrières om te stoppen met tennis beter in kaart gebracht worden. Nu is aan de huidige leden gevraagd wat mogelijke motieven zijn om te stoppen met tennis, wat moeilijk in te schatten is voor deze groep. Toch is alleen voor de huidige leden gekozen, omdat het onderzoek een beperkte grootte heeft en de wet bescherming persoonsgegevens een obstakel vormde. Dit laatste zegt dat verenigingen de persoonsgegevens van ex-leden tot 2 jaar na het beëindigen van het lidmaatschap mag gebruiken. Het is voor verenigingen lastig om uit te zoeken welke leden binnen deze 2 jaar vallen en er zal een zeer beperkte groep overblijven. De groep zou zodanig klein zijn dat er geen representatieve uitspraak gedaan kan worden.
Hiernaast zijn bij het verwerken van de kwantitatieve data verschillende schalen gemaakt. Om variabelen tot een schaal te mogen vormen moet de Cronbachs Alpha score minimaal ,60 zijn. Alle schalen hebben een redelijke betrouwbaarheid, behalve de schaal ‘’sociale invloed’’. Dit is een beperking van de interne consistentie, oftewel de onderliggende correlatie (samenhang) in deze schaal is minder betrouwbaar. In de resultaten kwam sociale invloed niet naar voren, dit kan een gevolg zijn van de onbetrouwbaarheid van de schaal.

6.4 Suggesties voor vervolgonderzoek

De suggesties voor het vervolgonderzoek zijn gebaseerd op de begrenzingen van het onderzoek. Indien er een vervolgonderzoek komt dan is het belangrijk dat stakeholders (bijvoorbeeld voorzitters), waarvan de onderzoeker afhankelijk is, tijdig worden ingelicht en concrete afspraken gemaakt worden over het verspreiden van de enquête. Dit zal de kans aanzienlijk vergroten dat de vereiste steekproefgrootte behaald wordt. Ook kan een evenredige verdeling van de respondenten voor

betere resultaten zorgen. Het gaat dan vooral om een hogere respons van de groep 0 t/m 17 jaar. Deze groep kan wellicht beter benaderd worden door ze persoonlijk aan te spreken en/of de enquête voor ze in te vullen.

Wat betreft de enquête vragen, deze kunnen in het vervolg duidelijker gesteld worden. Door bij de stellingen een tijdfactor toe te voegen kunnen respondenten de vraag beter interpreteren. Dit voorkomt misvattingen van de respondenten waardoor de resultaten van het onderzoek een vertekend beeld kunnen geven.
Hiernaast is het van belang dat de stellingen over sociale invloed een betere interne consistentie krijgen. De stellingen moeten hetzelfde meten om een schaal te kunnen vormen. Door het begrip sociale invloed beter te definiëren kan een onbetrouwbare schaal wellicht voorkomen worden.

Tot slot, de laatste suggestie is om ex-leden te enquêteren. Door dit te doen kan er een beter beeld vergaard worden van motieven om te stoppen met tennis. Indien de duur van het onderzoek dit toelaat is het een meerwaarde om deze groep te onderzoeken. Men moet dan wel afwegen of de regels van de wet bescherming persoonsgegevens een (te) groot obstakel vormen.

Hoofdstuk 7: Aanbevelingen

De aanbevelingen worden gedaan aan de hand van de analytische vraagstelling: *Op welke manier kunnen Apeldoornse tennisverenigingen het ledental behouden of zelfs verhogen*? De vraagstelling wordt beantwoord door 2 analytische deelvragen te beantwoorden.
De analytische deelvragen zijn:

1. Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om de huidige leden te behouden?
2. Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om nieuwe leden aan te trekken?

De aanbevelingen zijn gemaakt aan de hand van de resultaten uit hoofdstuk 4. Tijdens het formuleren van de aanbevelingen is rekening gehouden met de economische crisis, dit is namelijk een oorzaak van het dalende ledental. Er is geprobeerd om geen of een zo kleine mogelijke financiële bijdrage van de leden te vragen. Hiernaast is ook beoogd om de kosten voor de vereniging zo laag mogelijk gehouden.

7.1 Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om de huidige leden te behouden?

Meerdere bestuursleden van tennisverenigingen gaven aan dat zij zich vooral gaan focussen op ledenbehoud. Dit wordt door de KNLTB in het jaarverslag ook nog eens onderstreept als van essentieel belang. Het is gebleken dat het merendeel van de leden binnen twee jaar na de start stopt met tennissen.

<u>1. Jaarlijkse inventarisatie ‘’wat hebben we in huis?’’</u>
Probeer als verenging meer te weten te komen van de leden. Als er meer kennis over de leden is geeft dit het verenigingsbestuur de mogelijkheid daarop te sturen. Elk jaar, aan het begin van het seizoen, kan een formulier via de mail of post aan de leden worden toegestuurd. Dit moet een gemakkelijk in te vullen formulier zijn waarin de leden een aantal vragen voorgelegd krijgen. De vragen die gesteld kunnen worden zijn:

- Wat zijn verbeterpunten voor de vereniging?
- Heb je een sportpartner? (zo nee, zou je met anderen willen tennissen en wanneer?)
- Ken je mensen die ook willen tennissen? (zo ja, neem deze persoon mee als introducé of geef contactgegevens op)
- Zou je vrijwilligers werk willen doen? (Zo ja, wat wil je, wat kan je, hoe vaak en wanneer? De vereniging kan ook aangeven welke vacatures open staan)

Door deze 4 vragen (of eventueel nog eigen toevoegingen) voor te leggen aan de leden komt de vereniging erachter wat er verbeterd moet worden om te leden tevreden te houden. Als de leden tevreden zijn, zullen zij ook meer plezier beleven. Leden plezier laten beleven is erg belangrijk omdat dit samenhangt met een lagere intentie om binnenkort te stoppen met tennis. Als leden de behoefte

aan een sportpartner hebben dan moet de vereniging hier op inspelen. Dit kan er ook voor zorgen dat leden meer plezier gaan beleven als zij tennissen. Het derde punt levert gegevens op van potentiële nieuwe leden, wat het ledental en de gezelligheid (en dus ook plezier) binnen een vereniging kan verhogen. Leg uit wat introducés kunnen doen als voor de eerste keer naar de vereniging komen en hoe zij lid kunnen worden. Het laatste punt brengt in kaart welke leden iets willen en kunnen doen als vrijwilliger. Bij het werven van vrijwilligers kan aangegeven worden waar de vereniging naar op zoek is (vacatures). Vrijwilligers zijn erg belangrijk om de vereniging draaiende te houden en kunnen (deels) gebruikt worden om deze aanbevelingen uit te voeren.

2. Introductie formulier ‘’wat halen we in huis?’’

Laat elk nieuw kennis maken met de vereniging en kom erachter wat het nieuwe lid wilt. Maak een formulier waar de geschiedenis en andere belangrijke informatie van de vereniging op staat. Bijvoorbeeld: wie zijn de trainers, wie zijn de bestuursleden, waar kan ik met vragen terecht en op welke niveau wordt er getennist. Vervolgens kan er een aantal vragen aan de nieuwe leden gesteld worden:

- Wat verwacht je van de vereniging?
- Heb je al een sportpartner? (zo nee, zou je met anderen willen tennissen en wanneer?)
- Ken je mensen die ook willen tennissen? (zo ja, neem deze persoon mee als introducé of geef contactgegevens op)
- Zou je vrijwilligers werk willen doen? (Zo ja, wat wil je, wat kan je, hoe vaak en wanneer? De vereniging kan ook aangeven welke vacatures open staan)

Net als bij aanbeveling 1 wordt er informatie vergaard die belangrijk is om het nieuwe lid te behouden. Als het nieuwe lid dit formulier teruggeeft aan de vereniging dan is het belangrijk om de punten door te lopen. Dit wekt bij het nieuwe lid het gevoel op dat hij/zij serieus wordt genomen. Tevens kan er extra aandacht gegeven worden als naar voren komt dat het nieuwe lid bijvoorbeeld niemand kent binnen de vereniging. Een persoonlijke opvang van nieuwe leden is belangrijk omdat dit de kans kan vergroten om langer lid te blijven. Hiernaast is het zo dat als leden langer lid zijn, dit het plezier verhoogd (positieve samenhang). Meer plezier betekent een lagere intentie om binnenkort te stoppen.

3. Communicatie

Verbeter de communicatie met je leden, verhoog de kwaliteit van de informatie. Tegenwoordig heeft iedereen een e-mail adres. Probeer een ledenbestand te creëren waarin van elk lid een e-mail adres aanwezig is. Als er meer met e-mail adressen gewerkt wordt kunnen leden makkelijker op de hoogte gehouden worden. Bij de leden die bij de jaarlijkse inventarisatie ‘’wat hebben we in huis?’’ via hun postadres worden benaderd, kan er een extra vraag toegevoegd worden om te achterhalen wat het e-mail adres is. De volgende keer kunnen deze personen dan ook via de e-mail benaderd worden. Wanneer leden tijdig op de hoogte worden gebracht van activiteiten, kan er een hogere opkomst verwacht worden. Elke maand een nieuwsbrief met een overzicht van de activiteiten die plaatsvinden in die maand zou ideaal zijn. Eventuele (korte) reminders kunnen verstuurd worden via de e-mail om

de inschrijvingen van een grote activiteit/evenement een impuls te geven. Dit laatste is ook mogelijk middels social media. Door leden regelmatig op de hoogte te houden van activiteiten kunnen zij dit beter plannen in hun agenda en worden ze er vaker aan herinnerd. Dit kan voorkomen dat leden meer belangstelling voor andere bezigheden krijgen (vooral de groep 18 t/m 44 jaar is hier gevoelig voor) of tennis als geen gewoonte meer zien. Beide ''barrières'' om te tennissen kunnen namelijk leiden tot een hogere intentie om binnenkort te stoppen met tennis.

4. Social media

Gebruik bij het verhogen van de kwaliteit van de communicatie richting de leden ook de social media. Aansluitend op de maandelijkse nieuwsbrieven kunnen kortere berichten weergegeven worden op social media websites zoals Facebook, Twitter en Hyves. Leden kunnen lid worden van de verenigingspagina en krijgen op hun computer, smartphone of Ipad via de social media website gelijk een bericht te zien als dit wordt geplaatst. Het bericht kan betrekking hebben op nieuwtjes, reminders voor toernooi inschrijvingen, nevenactiviteiten, ledenwervingsacties, wedstrijduitslagen en wedstrijd aankondigingen. Als er binnen de vereniging even geen informatie is om te plaatsen dan kan (inter)nationaal nieuws geplaatst worden zodat leden altijd betrokken blijven bij tennis. Door leden meer bij de vereniging te betrekken kunnen ''barrières'' (meer belangstelling voor andere bezigheden en tennis is geen gewoonte meer) weggenomen worden. Wijs iemand binnen de vereniging (lid, vrijwilliger, trainer, bestuurslid) aan die verantwoordelijk is voor het social media beleid. Spreek met hem/haar af dat wekelijks een bericht wordt geplaatst.

5. Trainers

Leden van 0 t/m 44 jaar vinden spanning/competitie een belangrijk motief om te tennissen. Om deze groep te voorzien in hun behoefte zijn de tennistrainers een belangrijke schakel. De leden die tennislessen volgen moeten progressie ervaren in hun tennis vaardigheden zodat zij tennis als een uitdagende sport (blijven) zien. Om deze reden is het van belang dat de trainers goed zijn opgeleid (minimaal de basisopleiding: Tennisleraar KSS Niveau 3) en zich blijven bijscholen door de KNLTB. Ook is het belangrijk dat de trainer bij de leden die nog geen competitie spelen benadrukt dat er competitie gespeeld kan worden. Laat als vereniging zoveel mogelijk leden toe tot de competitie.

65 plussers vinden conditie een belangrijker motief dan de andere groepen om te tennissen. Als 65 plussers tennislessen volgen dan is het belangrijk dat de trainer de training zo inricht dat dit motief aan bod komt. De trainer moet conditionele oefeningen doen op het niveau van de tennissers. De positieve gevolgen hiervan kunnen na de training benadrukt worden en het is mogelijk dat de trainer extra advies geeft. Dit extra advies kan betrekking hebben op bijvoorbeeld voeding bij sport om meer uit de trainingen te halen. Hiernaast is het belangrijk om lichamelijk problemen te voorkomen. In het onderzoek kwam naar voren dat vooral vrouwen en leden in de leeftijdsgroep 45 t/m 64 jaar dit als mogelijk motief zien om te stoppen met tennis. De trainer kan tijdens tennislessen tips geven om blessures te voorkomen. Ook is het mogelijk om workshops ''veilig sporten'' aan te bieden aan de leden. Indien de trainer de kennis over voeding en blessures niet beheerst is een cursus aan te

raden. Geef de trainers ook mee dat naarmate leden ouder worden de intentie om te stoppen groter wordt als ze niet meer mee kunnen komen. De vaardigheden van de (oudere) leden kunnen het niveau niet meer bijbenen van bijvoorbeeld de tennisles of sportpartner. Probeer hier rekening mee te houden, pas het niveau van de tennisles aan of koppel deze leden aan een andere sportpartner.

6. Achterhalen van redenen om te stoppen

Doe exit interviews als iemand een lidmaatschap opzegt, daardoor kunnen redenen om te stoppen achterhaald worden. Op dit moment zijn er weinig tennisverenigingen die dit doen. Wijs iemand binnen de vereniging aan die zich hiermee bezig houdt en noteer de redenen. De beste manier is om dit eerst schriftelijk door het ex-lid zelf te laten noteren op een (opzeg) formulier. Als dit niet mogelijk is kan dit ook door te bellen naar het ex-lid, noteer dan wel op het (opzeg) formulier de redenen. Doel hiervan is om de zwakke plekken uit de vereniging te halen, zodat het voor de huidige leden aantrekkelijker wordt om lid te blijven van de tennisvereniging.

7. Ondersteuning van de bond

De bond biedt hun leden een handleiding en stappenplan voor succesvolle programma's voor startende tennissers bij verenigingen aan. Sommige Apeldoornse tennisverenigingen hebben wel ondersteuning van de bond maar niet op het gebied van ledenbehoud. Door deze handleiding en stappenplan kunnen startende tennissers op een juiste wijze begeleidt worden waardoor de kans groter is dat zij langer lid blijven. Meer informatie over dit project, Tennis. nonstop, is te verkrijgen bij de KNTLB.

7.2 Welke aanbevelingen kunnen de Apeldoornse tennisverenigingen implementeren om nieuwe leden aan te trekken?

Apeldoorn is aan het vergrijzen en bij de meeste tennisverenigingen kwam naar voren dat de ''grijzen'' de grootste groep leden vormt. Om een grote groep inactieve leden en een daling in ledental te voorkomen is het belangrijk dat er nieuwe leden worden aangetrokken.

1. De innovatieve tennisvereniging

Zoek als tennisvereniging samenwerkingsverbanden met scholen en naschoolse opvang. Het doel is om de jeugd kennis te laten maken met tennis. Een mogelijkheid is om de eigen trainer in te zetten op de tijdstippen wanneer het rustig op de baan is. Als dit teveel kosten met zich meebrengt kan ook overwogen worden om de gymdocent/leraar enthousiast te maken om de lessen zelf op de tennisbaan te verzorgen. De lessen vinden immers plaats in zijn/haar uren. De trainer zou de gymdocent/leraar een korte cursus tennisles kunnen geven zodat de gymdocent/leraar dit beter over kan brengen op zijn leerlingen. Een andere goede optie is om sportstudenten in te zetten, hierover later meer. Benadruk in ieder geval dat degene die voor de groep staat dat het spanning/ competitie element aan bod moet komen. Het is verstandig om dit te combineren met plezier beleven.

2. Ledenwervingsactie middengroep

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de Apeldoornse tennisverenigingen zich vooral op de ‘’middengroep’’ (18 t/m 44) willen richten. Deze groep vindt spanning/competitie een belangrijker motief dan de andere leeftijdsgroepen om te tennissen. Het is dus belangrijk dat de tennisverenigingen tennis op deze manier laten zien bij ledenwervingsacties. Spanning/competitie kan geuit worden door potentiële leden naar toernooien of wedstrijden te lokken. Een mogelijkheid hierbij is om als tennisvereniging mee te doen met de Open Tennisdagen, Onder het motto ‘Zonder jou is er geen bal aan’. De KNLTB zorgt voor landelijke, regionale en lokale aandacht en ze laten de vereniging vrij in keuze om het programma samen te stellen. Richt het programma zo in dat er tennis op hoog niveau wordt gespeeld door bijvoorbeeld de beste tennissers van de vereniging tegen elkaar te laten spelen. Laat ze ook kennis maken met tennis onder begeleiding van een trainer. Dit zorgt ervoor dat nieuwe leden zien en merken dat je met tennis spanning en het competitie element kan beleven. De middengroep vormt een risicofactor voor de tennisverenigingen omdat zij in vergelijking met de andere leeftijdsgroepen meer aangaven om binnenkort te stoppen met tennis. Dit zal voornamelijk veroorzaakt worden doordat zij meer belangstelling voor andere bezigheden krijgen. Hierdoor is het extra belangrijk om nieuwe leden te trekken in deze leeftijdsgroep.

3. Ledenwervingsactie jeugd

Een paar Apeldoornse tennisverenigingen maken gebruik van Tennis Kids. De verenigingen die dit organiseren vinden dat het een effectieve manier is om leden aan te trekken. Het gaat hier dan om de allerjongste leden. Zij spelen op een klein veld met verschillende kleuren ballen om spelenderwijs tennis te leren. Benieuwd hoe uw vereniging ook effectief nieuwe jeugd aan kan trekken? Op http://www.tenniskids.nl/ kunt u uw tennisvereniging aanmelden. Houd ook de ontwikkelingen op de website van de KNLTB in de gaten. De KNLTB is namelijk bezig met een nieuwe variant op Tennis Kids. Ze gaan de principes van ‘’verslavende’’ computerspelletjes loslaten op het jeugdtennis.

4. Meten van effectiviteit

Bijna alle Apeldoornse tennisverenigingen gaven aan dat zij af en toe ledenwervingsacties organiseren maar niet weten hoe effectief dit is. Om deze reden is het aan te bevelen om het ledental beter te monitoren voor en na een ledenwervingsactie. Ook is het mogelijk om aan deelnemers te vragen wat zij van de acties vinden. Ga de deelnemers langs en noteer hun opmerkingen. Hiernaast is het nuttig om marketingkennis te vergaren over het goed inrichten van een ledenwerfactie. Ga na of die kennis al onder de leden beschikbaar is.

Vele handen maken licht werk…

Om één of meerdere aanbevelingen te implementeren is uiteraard mankracht nodig. In de interviews kwam regelmatig naar voren dat verenigingen veel willen organiseren maar dit niet lukt door het vrijwilligerstekort. Door de jaarlijkse inventarisatie ‘’wat hebben we in huis?’’ bij de leden te organiseren kunnen aanbevelingen uitvoerbaar worden. Zorg er dan voor dat één van de bestuursleden, trainers of vereniging managers als aanspreekpunt fungeert voor een bepaalde

activiteit. Een andere mogelijkheid is om gebruik te maken van MBO Sport stagiaires. In en rondom Apeldoorn zijn onderwijsinstellingen die dit soort opleidingen aanbieden, zoals: ROC Aventus Apeldoorn (sport en bewegen niveau 2,3 & 4), CIOS Arnhem (sport en bewegingsleider/coördinator niveau 2,3 & 4) en Deltion Zwolle (sport en bewegingsleider/coördinator niveau 3 & 4). Vaak moeten deze studenten in verschillende fases van de opleiding stage lopen bij een sportvereniging. Deze studenten zijn geschikt om een activiteit te organiseren en beheren. Net als bij de vrijwilligers moet er wel iemand als aanspreekpunt beschikbaar zijn om aansturing te geven. Let erop dat de stagiaires zo te werk gaan in hun verslaglegging dat de volgende lichting stagiaires er mee verder kan. Als eenmaal een aanvoer van stagiaires bij een bepaalde onderwijsinstelling is gerealiseerd, en de samenwerking verloopt goed, dan zullen er structureel stagiaires activiteiten kunnen begeleiden. Houd er rekening mee dat zij in vakantieperiodes niet inzetbaar zijn, maar in overleg kan hier soms wel van afgeweken worden. Het handigst is om als bestuurslid van de tennisvereniging het eerst contact te leggen met een onderwijsinstelling.

Tot slot is opgevallen dat in het westelijke deel van Apeldoorn 3 tennisverenigingen heel dicht bij elkaar liggen. Dit geldt in mindere mate ook voor 3 tennisverenigingen in het zuiden van Apeldoorn. Indien het ledental blijft dalen de aankomende jaren is het wellicht de overweging waard om eens rond de tafel te gaan zitten met een tennisvereniging in de buurt om de handen ineen te slaan. Gezien de bevolkingsprognose van Apeldoorn voor de aankomende jaren is de kans op vermindering in ledental groot, waardoor een fusie met een andere tennisvereniging uitkomst kan bieden voor een gezonde financiële huishouding. Hierbij is het mogelijk dat de gefuseerde verenigingen de tennisparken in tact houden om op te tennissen. Er is dan alleen sprake van een gefuseerd bestuur, hierdoor kunnen bijvoorbeeld ledenwervingsacties groter aangepakt worden. Ook komt het regelmatig voor dat er vacatures open staan voor een bestuursfunctie, dit probleem kan hiermee opgelost worden. Als 2 verenigingen fuseren en ervoor kiezen om 1 park te sluiten dan zal dit een grote verlichting zijn voor het bardienst probleem waar een aantal verenigingen momenteel mee kampt. Een alternatief is om te verhuizen naar een andere locatie, bijvoorbeeld naar het oostelijk deel van Apeldoorn, hier wonen veel jonge gezinnen en zit alleen tennisvereniging De Maten gevestigd. Tevens is er in Apeldoorn noord-oost een nieuwe wijk (Zuidbroek) in aanbouw.

Literatuurlijst

Annet Tiessen-Raaphorst, A., Verbeek, D., Haan, J. de & Breedveld, K.(2010) *Sport: een leven lang, Rapportage sport 2010.* Sociaal en Cultureel Planbureau/ W.J.H. Mulier Instituut
Den Haag/ 's Hertogenbosch

Apeldoorn in cijfers (2012). kerncijfers Gemeente Apeldoorn. Opgevraagd op 21 maart 2012, afkomstig van http://apeldoorn.buurtmonitor.nl/

Boessenkool, J., Lucassen, J. & Van Eekeren, F. (2008). Moderniseringsambities voor sportverenigingen gaan aan behoeften van driekwart van clubs voorbij. Moderniseren en professionaliseren met gevoel voor realiteit: diversiteit als uitgangspunt! Opgehaald 13 maart 2012 van http://www.sportknowhowxl.nl/files/ArtikelProfSportverenigingen.pdf

Boonstra, N., & Hermens, N. (2011) *De maatschappelijke waarde van sport. Een literatuurreview naar de inverdieneffecten van sport*. Den Haag: De Sportbank

Bottenburg, M van. & Schuyt, M (1996). De maatschappelijke betekenis van sport. onderzoek in opdracht van NOC*NSF, Arnhem

Bottenburg, M. van(2003).Top- en breedtesport: een siamese tweeling? W.J.H. Mulier Instituut

Breedveld, K. & Meulen, R. van der (2002). Vertrouwen in de sport. *Vrijetijdsstudies, 20* (2), p. 37 – 50.

Breedveld, K. (2006). *Verschillen in sportdeelname. Rapportage Sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Breedveld, K., Kamphuis, C. &.Tiessen-Raaphorst, A. (2008) *Rapportage sport 2008*. Sociaal en Cultureel Planbureau / W.J.H. Mulier Instituut

Burg, J., Assema, P. van & Lechner, L. (2008) *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering, een planmatige aanpak.* Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.

Crielaard, A. (2009) 'De saus bij het eten verdwijnt' . Trouw. Opgevraagd op 20 maart 2012, van: http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/nieuws/archief/article/detail/1600438/2009/02/25/De-saus-bij-het-eten-

verdwijnt.dhtml

Damoiseaux, V. & Kok, G.J. e.a. (1993). Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering. Assen: Van Gorcum.

Dool, R. van den, Elling, A. & Hoekman, R. (2009). SportersMonitor 2008. Nieuwegein/ 's-Hertogenbosch: Arko Sports Media/ W.J.H. Mulier Instituut.

Elling, A. (2004) 'We zijn vrienden in het veld'. Grenzen aan sociale binding en 'verbroedering' door sport. Pedagogiek 24e jaargang.

Frelier, M. & Janssens, J. W. (2007). *Wat beweegt kinderen? Een onderzoek naar het sport- en beweeggedrag van kinderen*. Den Haag: Nicis Institute.

Gemeente Apeldoorn, afdeling Samenleving (2006), Sportnota, Op weg naar 2012.

Groningen, B. van & Boer, C. de. (2008) *Beschrijvende statistiek*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers

Green, B.C. (2003) Psychology of Sport Consumer Behaviour. In Parks, J.B. en Quarterman J. Contemporary Sport Management (127-146). Champiagn, IL: Human Kinetics.

Hack, H.W., Wagemaker, Y.O. & Zwart, R.M.(2009). *Sport geneeskunde. Hoofdstuk 5:Bewegen bij de jeugd*. Bohn Stafleu van Loghum

Herijking Strategisch Kader Apeldoorn, Accent bevolkingsaanwas (2009).

Hildebrandt, W.T.M. Ooijendijk, J. & Hopman-Rock, M. (2007). Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2006/2007. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven.

Hoyng, J. & de Jong, I. (2007) Beleidswijzer, Sport en Bewegen. Nederlands Instituut Sport en Bewegen

Kalmthout, J. van, Jong, M. de & Lucassen, J. (2009). Verenigingsmonitor 2008. De stand van zaken bij sportverenigingen. W.J.H. Mulier instituut. 's-Hertogenbosch

Kalmthout, J. van & Jong, M. de(2010).Verenigingsmonitor 2009. W.J.H. Mulier Instituut/NOC*NSF. 's-Hertogenbosch

Keers, C., Wilke, H., Kampschuur, P.O. (1981). *Oriëntatie in de sociale psychologie : het individu en de groep.* Alphen aan den Rijn: Samsom.

Koninklijke Nederlandse Lawn & Tennis Bond (2011) Jaarverslag 2011, Opgevraagd op 10 april 2012, van: www.knltb.nl

Knop, de P., Wylleman, P. & Theeboom, M. (1994). Youth-friendly sport clubs. developing an effective youth sport policy. Brussel: VUBpress.

Kort, M. de (2001). Tilburg, een sportieve gemeente? : een onderzoek naar de hoogte en achtergronden van de sportdeelname in de gemeente Tilburg, het onderscheid met andere gemeenten en de rol van het gemeentelijk sportbeleid te aanzien van de breedtesport. Doctoraalscriptie Vrijetijdwetenschappen. Tilburg: Katholieke Universiteit Brabant.

Kuiper, C., Heerkens, Y., Balm, M., Bieleman, A. & Nauta, N.(2005) *Arbeid en gezondheid, Preventie, behandeling en re-integratie. Een handboek voor paramedici*. Bohn Stafleu van Loghum

Moore, D. S. & McCabe, G.P. (2006) *Statistiek in de praktijk.* Den Haag: Academic Service.

Romijn, D. & Kalmthout, J. van (2010). Vitaliteit sportverenigingen Eindhoven. In opdracht van gemeente Eindhoven. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.

Scheerder, J., Pauwels, G., & Vanreusel, B. (2004). Tijdschrift voor sociologie : sport en inburgering : een empirische analyse van de relatie tussen sportbeoefening en sociaal kapitaal. (p. 418-450 fig. tab. vol. 25, nr. 4). Leuven: Acco.

Smoll, F.L.,. Magill, R.A. & Ash, M.J. (1988), *Children in sport*, Champaign, Ill., Human Kinetics Books.

Smink, K. & Veldhoven, N. van (2011). *Ledental NOC*NSF over 2010.* Arnhem, oktober 2011: NOC*NSF

Thiel, S. van (2010) Bestuurskundig onderzoek. Een methodologische inleiding. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Thill, E. (1988), 'Evaluation longitudinale de traits de personnalité de sportifs et de non sportifs, in: *International Journal of Sport Psychology*, 19, pp. 107-118.

Truijman, J. & Vries, B. de (2011) Sportclubs lijden onder crisis. NOS.nl. Opgevraagd op 2 april 2012, van: http://nos.nl/artikel/321130-sportclubs-lijden-onder-crisis.html

Verschuren, P., Doorewaard, H. (2005). Het ontwerpen van een onderzoek. Utrecht:Uitgeverij

LEMMA.

Verweel, P. & Janssens, J. (2008). Sociaal kapitaal, sociale cohesie en identiteit. *Vrijetijdsstudies, 26* (1), p. 17 - 27.

Vuori, I. e.a. (1995), *The significance of sport for society. Health, socialisation, economy*, Committee for the Development of Sport, Strassbourg: Council of Europe Press.

Walraven, M. & Appelhof, P. (2002), 'Sociale competentie ter bevordering van sociale participatie.' Een begrippenkader voor de ontwikkeling van beleidsprogramma's en indicatoren. Oberon, Utrecht

Bijlagen

Bijlage 1: Vooronderzoek

De vragenlijst om het verloop in ledental te meten is afgeleidt van de leeftijdscategorieën die het Mulier instituut bij de verenigingsmonitor 2008 heeft gebruikt. De verenigingsmonitor wil weten hoe het ledenbestand is opgebouwd, dit achterhalen zij door de verenigingen deze tabel in te laten vullen:

6. Hoe is het ledenbestand opgebouwd?

Deze vraag graag zo precies mogelijk beantwoorden. D.w.z. geen percentages geven, maar aantallen. Als de leeftijdscategorieën in de tabel niet overeenstemmen met de categorieën zoals die binnen de vereniging worden gehanteerd, zet u deze dan a.u.b. zo goed mogelijk om naar de categorieën in de onderstaande tabel.

Leeftijdscategorie	Aantal Meisjes/Vrouwen	Aantal Jongens/Mannen	Totaal
0 t/m 17 jaar			
18 t/m 44 jaar			
45 t/m 64 jaar			
65 jaar en ouder			
Totaal			

Bron: Verenigingsmonitor 2008, Mulier instituut

De volgende vragenlijst is opgestuurd naar de Apeldoornse sportverenigingen:

Vragenlijst verloop ledental

Naam vereniging:

Sportactiviteit:

Contactpersoon voor dit onderzoek (naam, e-mailadres):

Vereniging bestaat sinds:

Aantal leden per 1-1-2012

- Totaal aantal leden:
- Verdeling M/V:
- Waarvan 0 t/m 17 jaar:
- Waarvan 18 t/m 44 Jaar:
- Waarvan 45 t/m 64 jaar:
- Waarvan 65+:

Aantal leden per 1-1-2011 (één jaar geleden)

- Totaal aantal leden:
- Verdeling M/V:
- Waarvan 0 t/m 17 jaar:
- Waarvan 18 t/m 44 Jaar:
- Waarvan 45 t/m 64 jaar:
- Waarvan 65+:

Aantal leden per 1-1-2007 (vijf jaar geleden)

- Totaal aantal leden:
- Verdeling M/V:
- Waarvan 0 t/m 17 jaar:
- Waarvan 18 t/m 44 Jaar:
- Waarvan 45 t/m 64 jaar:
- Waarvan 65+:
- NVT (vereniging bestond nog niet) of onbekend

Aantal leden per 1-1-2002 (tien jaar geleden)

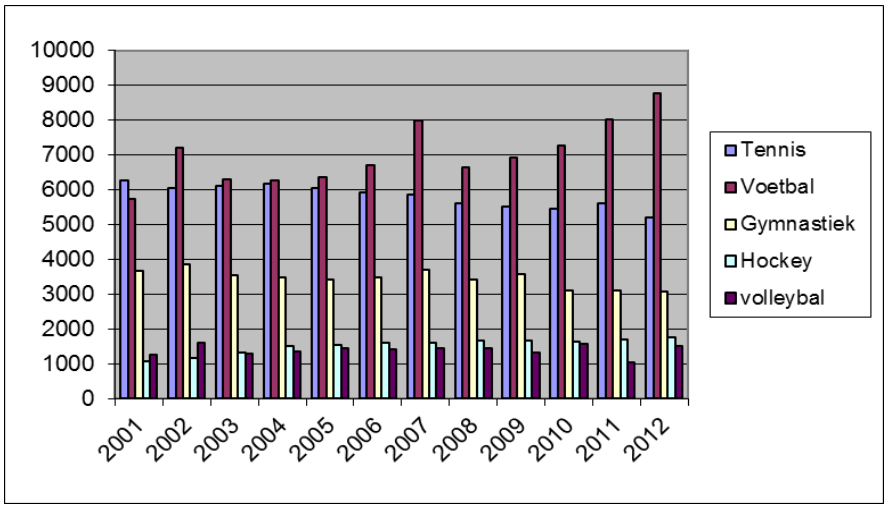
- Totaal aantal leden:
- Verdeling M/V:
- Waarvan 0 t/m 17 jaar:
- Waarvan 18 t/m 44 Jaar:
- Waarvan 45 t/m 64 jaar:
- Waarvan 65+:
- NVT (vereniging bestond nog niet) of onbekend

Aantal leden per 1-1-1992 (twintig jaar geleden)

- Totaal aantal leden:
- Verdeling M/V:
- Waarvan 0 t/m 17 jaar:
- Waarvan 18 t/m 44 Jaar:
- Waarvan 45 t/m 64 jaar:
- Waarvan 65+:
- NVT (vereniging bestond nog niet) of onbekend

Bijlage 2: overzicht ledental 5 grootste sporten Apeldoorn

		2002	2002	2005	2005	2008	2008	2011	2011	2012	2012	Verloop '07-'12	Verloop '02-'12
		tot 18 jaar	totaal	tot 18 jaar	totaal	tot 18 jaar	totaal	tot 18 jaar	totaal	tot 18 jaar	totaal		
Tennis	Tennisvereniging Beekbergen	64	338	80	323	89	346	113	372	60	346	26	8
	A.L.T.V. Daisy	169	526	196	570	165	471	170	471	139	395	-120	-131
	Tennisclub Kerschoten	125	510	113	456	54	320	130	386	116	354	-36	-156
	L.T.C. Loenen	55	243	38	235	45	242	15	230	40	242	8	-1
	Tennisvereniging De Maten	174	966	238	1019	137	915	175	860	128	740	-240	-226
	A.L.T.V. Quick	99	449	125	600	108	570	96	599	114	618	10	169
	TC Sprenkelaar	200	968	209	991	191	929	193	933	168	906	-35	-62
	A.L.T.V. Tepci	153	770	124	740	113	654	173	642	196	656	-61	-114
	T.C. Ugchelen	150	720	135	565	162	705	122	581	70	498	-175	-222
	Tennisvereniging Vego	79	563	83	555	63	461	92	518	75	444	-27	-119
Totaal		1268	6053	1341	6054	1127	5613	1279	5592	1106	5199	-650	-854
Voetbal	v.v. AGOVV	273	409	224	360	290	398	235	355	211	355	-66	-54
	v.v. Albatross	159	272	201	381	192	330	252	458	279	498	161	226
	a.s.v. Alexandria	24	115	0	80	0	55	0	65	3	73	13	-42
	c.s.v. Apeldoorn	430	900	341	730	465	800	450	1100	450	1150	200	250
	v.v. Apeldoornse Boys	226	430	225	410	312	490	285	450	262	478	-17	48
	SC Klarenbeek		564						563	206	572	-13	8
	s.v. Beatrix	63	132	72	118	94	141	55	108	50	103	-14	-29
	v.v. Beekbergen	178	379	171	320	181	335	176	458	166	455	8	76
	v.v. Columbia	268	637	281	514	256	498	203	556	192	556	-77	-81
	sv Groen Wit'62	377	695	338	536	423	639	529	913	520	925	187	230
	v.v. Loenermark	166	352	175	358	172	350	147	300	137	575	235	223
	sv Orderbos	151	401	99	330	90	210	55	286	72	389	33	-12
	sv Prins Bernhard	74	204	91	213	76	203	90	211	95	205	-5	1
	av&cv Robur et Velocitas	361	508	434	614	510	700	523	725	556	751	76	243
	v.v. TKA	66	80	76	180	91	185	84	210	0	150	-38	70
	v.v. Victoria Boys	329	492	344	512	317	574	313	562	355	792	51	300
	v.v. WWNA	145	304	178	337	207	354	194	321	186	342	-4	38
	v.v. ZVV '56	126	326	167	359	202	392	202	373	217	395	37	69
Totaal		3416	7200	3417	6352	3878	6654	3793	8014	3957	8764	767	1564
Gymnastiek	SC Klarenbeek		130						113	48	114	-34	-16
	Sportvereniging DIO Beemte	23	115	32	48	43	110	0		0		-104	0
	Sportvereniging DIO Ugchelen	493	520	318	454	314	420	282	399	278	415	-27	-105
	Gym Trim Hoenderloo/ Torpedo	62	156	35	117	72	125	23	75	10	104	-2	-52
	Gymnastiekvereniging KDO	833	1078	917	1170	1041	1275	915	1190	911	1154	-236	76
	Gymverenging De Kempers	67	103	72	97	136	160	115	136	125	137	33	34
	Huisvrouwen Gymclub Apeldoorn*		25						20		20	-3	-5
	Gymnastiekvereniging De Nieuwe Turnl	680	758	575	663	462	541	431	536	383	512	-84	-246
	NOVITAS	379	934	457	826	401	758	285	595	271	584	-158	-350
Totaal		2557	3841	2440	3411	2496	3420	2079	3099	2047	3069	-615	-664
Hockey	AMHC	514	752	656	975	720	1033	736	952	733	989	-3	237
	Hockeyclub ARES	209	425	333	567	374	636	468	760	462	775	164	350
Totaal		723	1177	989	1542	1094	1669	1204	1712	1195	1764	161	587
Volleybal	Volleybalvereniging Dros/Alterno	257	515	317	617	345	592	396	661	387	671	118	156
	SC Klarenbeek		76					1	35	15	52	26	-24
	Sportvereniging Apeldoorn-zuid*		22					0	23	0	23	0	1
	Sv Dynamo	242	539	299	527	512	598	343	713	335	672	91	133
	Volleybalvereniging Primavo	48	380	42	245	14	181	0	170	0		0	0
	Volleybalvereniging UDEO	42	67	30	72	35	82	45	90	49	101	24	34
Totaal		589	1599	688	1461	906	1453	785	1031	786	1519	259	300

Bijlage 3: overzicht bronnen van interviewvragen

De vragen die zijn geselecteerd uit de Verenigingsmonitor 2008 worden aangegeven met een 1. Vragen die uit het theoretisch kader zijn gehaald worden aangegeven met een 2. Hiernaast zijn er een aantal vragen afgeleid van de empirische deelvragen, om deze uiteindelijk vollediger te kunnen beantwoorden. De worden aangegeven met een 3.

2.Heeft u het idee dat het ledental van uw tennisvereniging daalt door:
- de vergrijzing in Apeldoorn?
- de economische crisis?
- individualisering?
- Commercialisering?
- invloed succesvolle Nederlandse teams/sporters?

3. Wat zijn volgens u andere factoren die het ledental van uw sportvereniging doen dalen?
3. Wat zijn volgens u factoren die het ledental binnen de tennissport doen dalen?

1. Wat is uw verwachting ten aanzien van het ledental voor het komende jaar?
3.Heeft dit gevolgen voor uw sportvereniging? (financieel, vrijwilligers etc.)

1. Heeft uw vereniging een groeiambitie (voor 2015 bijvoorbeeld)?
1.Uit welke leeftijdscategorieën(doelgroep) moet die groei vooral vandaan komen?
1. Wordt systematisch nagegaan wat de belangrijkste redenen zijn dat mensen lid worden/ zijn van uw vereniging?
1. Wordt systematisch nagegaan wat de belangrijkste redenen zijn dat leden bij uw vereniging hun lidmaatschap beëindigen?
1. Kunt u in percentages (een indicatie) aangeven wat voor type sporters lid zijn van uw vereniging?
1. Heeft uw vereniging het afgelopen jaar/seizoen naast het reguliere sportaanbod ook andere activiteiten/faciliteiten georganiseerd voor de leden?
1. Heeft uw vereniging het afgelopen jaar (seizoen) (sport)activiteiten georganiseerd waarbij deelname openstond voor niet-leden?
1. Zijn er het afgelopen jaar (seizoen) speciale activiteiten ontplooid om nieuwe leden te werven?
1. Op welke specifieke doelgroepen heeft de vereniging zich bij de ledenwervingsacties gericht?
1. Kunt u aangeven welk sportaanbod u heeft voor de verschillende leden binnen uw vereniging?
1. Hoe actief is de vereniging bezig met het introduceren van nieuwe sport- en spelactiviteiten?
3. Welk effect heeft dit op het ledental?

1.Hoe actief is uw vereniging met het flexibiliseren van lidmaatschapsvormen en
3. Welk effect heeft dit op het ledental?

1. Maakt u gebruik van de door de bond aangeboden activiteiten/ondersteuning voor vernieuwing van het aanbod.

1. Ervaart uw vereniging concurrentie in de eigen sport?
1.Van wie ervaart de vereniging concurrentie?

3. Wat zijn de sterke punten van uw vereniging?
3. Wat zijn de zwakke punten van uw vereniging

Bijlage 4: vragenlijst semi-gestructureerd interview

Introductie:
Mijn naam is Maurice Janssen. Ik studeer aan de Hogeschool van Arnhem & Nijmegen en volg daar de opleiding Sport, Gezondheid en Management. Op dit moment ben ik bezig met mijn afstudeeropdracht. Ik doe onderzoek naar het verloop van ledental bij Apeldoornse sportverenigingen. Hierbij zoom ik in op de Apeldoornse tennisverenigingen omdat uit mijn vooronderzoek is gebleken dat het ledental sterk daalt in deze sport. Door bestuursleden te interviewen probeer ik oorzaken van de daling te achterhalen. Ook wil ik de motieven over het beoefenen van de tennissport van huidige en ex-leden in kaart brengen. De informatie die uit de interviews en enquêtes naar voren komt wordt gebruikt om een advies te geven aan de Apeldoornse tennisverenigingen. Het doel is om het huidige ledental te behouden of zelfs te verhogen. De resultaten van mijn onderzoek worden eind juni 2012 gepubliceerd op de website van Sportraad Apeldoorn (www.sportraad.nl) en het verenigingsburo (www.verenigingsburo.nl)

Het interview wordt opgenomen met een recorder. Alle informatie zal vertrouwelijk worden behandeld. Het interview zal ongeveer een half uur in beslag nemen.

Algemene informatie

- Wat is uw naam?

- Wat is uw functie en de inhoud hiervan?

- Hoe lang bent u al in dienst?

Vragen
Uit mijn gegevens blijkt dat uw sportvereniging te maken heeft met een dalend ledental. Ten opzichte van 10 jaar geleden heeft uw vereniging x leden verloren. Tussen 1 januari 2011 en 2012 was dit zelfs x leden. Momenteel heeft de vereniging volgens mijn gegevens x leden. Hier wil ik u vragen over stellen.

Heeft u het idee dat het ledental van uw tennisvereniging daalt door:
1. de vergrijzing in Apeldoorn? (eventueel probleem met veel blessures?)
2. de economische crisis? (wat is de hoogte van de contributie? Is de contributie aangepast afgelopen jaren?)
3. individualisering? (veranderende interesse, gedrag bepaald men zelf. Toename individuele keuzevrijheid. Solosporten zijn in opmars, tennis is een duosport)
4. Commercialisering? (opkomst van fitness, maneges, klimhallen etc. verandering van verenigingslid naar consumerende klanten)
5. invloed succesvolle Nederlandse teams/sporters? (zoals Richard Krajicek in 1996)

6. Wat zijn volgens u andere factoren die het ledental van uw sportvereniging doen dalen?

7. Wat zijn volgens u factoren die het ledental binnen de tennissport doen dalen?

8. Wat is uw verwachting ten aanzien van het ledental voor het komende jaren?

9. Heeft dit gevolgen voor uw sportvereniging? (financieel, vrijwilligers etc.)

10a. Heeft uw vereniging een groeiambitie (voor 2015 bijvoorbeeld)?
Ja
Nee, ga naar volgende vraag (vraag 5)

10b. Hoeveel leden verwacht u dat uw vereniging in 2015 zal hebben?
De vereniging wil groeien van …… leden (aantal) nu, naar …… leden (aantal) in 2015.
10c. Uit welke leeftijdscategorieën moet die groei vooral vandaan komen?

11. Wordt systematisch nagegaan wat de belangrijkste redenen zijn dat mensen lid worden/

zijn van uw vereniging?
Ja / nee
Waarom wel/niet?
(na interview redenen in laten vullen in tabel, zie tabel 1)

12. Wordt systematisch nagegaan wat de belangrijkste redenen zijn dat leden bij uw vereniging hun lidmaatschap beëindigen?
Ja / nee
Waarom wel/niet?
(na interview redenen in laten vullen in tabel, zie tabel 2)

13. Kunt u in percentages (een indicatie) aangeven wat voor type sporters lid zijn van uw vereniging?
Deze vraag graag alleen invullen voor sportende leden. Het totaal van de categorieën moet optellen tot 100%.

Gezelligheidssporter (sport voor de gezelligheid, sociale contacten, sfeer en plezier)	……..%
Prestatiesporter (sport voor de prestatie en competitie)	……..%
Gezondheidssporter (sport voor de gezondheid, fitheid, ontspanning en om af te vallen)	……..%
Netwerksporter (sport voor de bedrijfsmatige contacten, het netwerken)	……..%
Uitdagingenzoeker (sport voor de spanning, de kick, de uitdaging)	……..%
Buitenspeler (sport om lekker buiten te zijn en de natuurbeleving)	……..%
Gelegenheidssporter (sport om af en toe de zinnen te verzetten, incidenteel)	……..%
	100 %

14. Heeft uw vereniging het afgelopen jaar/seizoen naast het reguliere sportaanbod (trainingen, wedstrijden, competitie, lessen e.d.) ook andere activiteiten/faciliteiten georganiseerd voor de leden?
Te denken valt aan kamp(en), bingoavonden, barbecue, nieuwjaarsreceptie, ouder/ kind toernooi e.d.
Ja, zoals:
Nee

15a. Heeft uw vereniging het afgelopen jaar (seizoen) (sport)activiteiten georganiseerd waarbij deelname openstond voor niet-leden?
Bijvoorbeeld ledenwervingsacties, bedrijfswedstrijden, open dagen, schooltoernooien, instuiven, wandelmarsen, trimlopen.
Ja, zoals:
Nee

15b.Zijn er het afgelopen jaar (seizoen) speciale activiteiten ontplooid om nieuwe leden te werven?
Ja, zoals:
Nee, ga naar vraag 10

15c. Op welke specifieke doelgroepen heeft de vereniging zich bij de ledenwervingsacties gericht?
Jeugd (<12 jaar)
Jeugd (13-17 jaar)
Mensen met een beperking
Volwassenen (18-44 jaar)
Masters (45-64 jaar)
Senioren (65-plussers)
Allochtonen
Dames/ meisjes
Heren/ jongens
Buurtbewoners/ wijkbewoners
Anders, namelijk……
Geen enkele specifieke doelgroep

16. Kunt u aangeven welk sportaanbod u heeft voor de verschillende leden binnen uw

vereniging?

Voor het behoud van leden en het werven van nieuwe leden kan het voor een vereniging belangrijk zijn om de bestaande activiteiten uit te breiden en/of aan te passen.

17a. Hoe actief is de vereniging bezig met het introduceren van nieuwe sport- en spelactiviteiten?
- Niet actief (waarom niet?)
- Beperkt actief (waarom beperkt? Welke activiteiten?)
- Zeer actief (welke activiteiten?)
- Weet niet

17b. Welk effect heeft dit op het ledental?

18a. Hoe actief is uw vereniging met het flexibiliseren van lidmaatschapsvormen en contributievormen?
- Niet actief
- Beperkt actief
- Zeer actief
- Weet niet
- N.v.t.

Zo ja, welke lidmaatschapsvormen/contributievormen?
Hoe hoog is de contributie?

18b. Welk effect heeft dit op het ledental?

19. Maakt u gebruik van de door de bond aangeboden activiteiten/ondersteuning voor vernieuwing van het aanbod.
- Ja
- Nee
- N.v.t. geen lid van de bond
- N.v.t. geen nieuw aanbod

Waarom niet/wel?

20a. Ervaart uw vereniging concurrentie in de eigen sport?
- Ja: vraag om toelichting, heeft dit veel/ weinig invloed op ledental?
- Nee, ga naar vraag 13a

20b. Van wie ervaart de vereniging concurrentie?
Meer antwoorden mogelijk.
- Andere vereniging(en) in de buurt in dezelfde sporttak
- Andere vereniging(en) in de buurt van een andere sporttak
- Commerciële sportaanbieders
- Ongeorganiseerde sportbeoefening
- Overig, namelijk ……

21a. Wat zijn de sterke punten van uw vereniging?
21b. Wat zijn de zwakke punten van uw vereniging

Bijlage 5: Enquête huidige leden tennisverenigingen

In overleg met het bestuur van uw tennisvereniging is afgesproken dat een aantal leden wordt benaderd middels deze enquête. Ik, Maurice Janssen, studeer aan de Hogeschool van Arnhem & Nijmegen en volg daar de opleiding Sport, Gezondheid en Management (Hbo-niveau). Ik doe onderzoek naar het verloop van het ledental bij Apeldoornse sportverenigingen. Hierbij zoom ik in op de Apeldoornse tennisverenigingen omdat uit mijn vooronderzoek is gebleken dat het ledental sterk daalt in deze sport. Door deze enquête worden de motieven over het beoefenen van de tennissport van huidige leden in kaart gebracht. De informatie die uit de enquêtes naar voren komt wordt gebruikt om een advies te kunnen geven aan de Apeldoornse tennisverenigingen. Het doel is om het huidige ledental te behouden of zelfs te verhogen. De resultaten van mijn onderzoek worden eind juni 2012 gepubliceerd op de website van Sportraad Apeldoorn (www.sportraad.nl) en het verenigingsburo (www.verenigingsburo.nl)

Ik vraag u vriendelijk om de vragenlijst naar waarheid en volledig in te vullen. Uw anonimiteit wordt gegarandeerd. Het invullen van de enquête duurt ongeveer 5 minuten en is in het belang van uw tennisvereniging.

1. Wat is uw leeftijd? …….jaar

(markeren wat van toepassing is bij vraag 2 t/m 7)

2. Wat is uw geslacht?
0 man
0 vrouw

3. Wat is uw huishoudpositie?
0 inwonend
0 alleen
0 samen
0 samen en kind(eren)
0 alleen en kind(eren)

4. Wat is uw hoogst genoten opleiding?
0 lagere school/LBO
0 MAVO
0 MBO/HAVO/VWO
0 HBO/WO

5. Wat is uw werksituatie?
0 fulltime werkend
0 parttime werkend
0 student
0 huisman/vrouw
0 gepensioneerd
0 uitkeringsgerechtigd
0 anders, namelijk……

6. Zijn uw ouders in Nederland geboren?
Vader 0 ja 0 nee
Moeder 0 ja 0 nee

7. Hoe regelmatig beoefent u tennis?
0 minder dan 1 keer per maand (1 tot enkele keren per jaar)
0 1 keer per maand
0 2 keer per maand
0 3 keer per maand
0 1 keer per week
0 2 keer per week
0 3 of meer keer per week
0 weet niet

8. Hoe lang bent u al lid van de tennisvereniging?
…….jaar

9. Bij welke tennisvereniging bent u lid?.....

De volgende stellingen gaan over uw houding ten opzichte van tennis. Kunt u aangeven in welke mate u de volgende stellingen op uzelf van toepassing vindt? (attitde)
Per stelling maximaal één vakje aankruisen bij alle nummers in de tabellen

Ik vind tennis…		Helemaal van toepassing	Van toepassing	Neutraal/ geen mening	Niet van toepassing	Helemaal niet van toepassing
10	Leuk en een manier om plezier te beleven					
11	Goed voor mijn conditie					
12	Goed voor mijn gezondheid					
13	Gezellig					
14	Een manier om het competitie element te beleven					
15	Een manier om spanning en avontuur te beleven					
16	Een manier om aan de behoefte te voldoen om beter te worden (vaardigheden)					
17	Een manier om aanzien of status te verkrijgen					
18	Een manier om te ontspannen					
19	Een manier om af te slanken/aan het uiterlijk te werken					

20. Welke andere redenen zijn op u van toepassing om te tennissen?……
……
……

21. Hoe bent u in eerste instantie in aanraking gekomen met tennis?
(Meer antwoorden mogelijk, markeren wat van toepassing is)

0 Zelf mee begonnen/geprobeerd
0 Speelde het af en toe met kennissen, vrienden, collega's, familie
0 Via school
0 Via bedrijf/werkgever
0 Via een proefles, clinic
0 Kennissen, vrienden, collega's, familie zaten/gingen bij vereniging
0 Zelf aangemeld bij vereniging
0 Via werving van een sportclub/instelling
0 Via media (televisie, krant, internet)

De volgende stellingen gaan over sociale invloed. Kunt u aangeven in welke mate u de volgende stellingen op uzelf van toepassing vindt? (sociale invloed)

Ik tennis omdat…		Helemaal van toepassing	Van toepassing	Neutraal/ geen mening	Niet van toepassing	Helemaal niet van toepassing
22	Ik sociale contacten kan leggen en onderhouden					
23	Er technisch deskundige en sociaal vaardige trainers zijn					
24	Ik kan sporten met anderen					
25	Anderen (vrienden, familie, collega's, arts) van mening zijn dat tennis goed voor mij is					
26	Ik een sportpartner heb (indien u geen sportpartner heeft, kies voor neutraal/geen mening)					

Stelt u zich voor dat u te maken krijgt met factoren die mogelijk invloed hebben op uw tennis gedrag. In hoeverre denkt u dat u daadwerkelijk blijft tennissen? (eigen effectiviteit)

Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak…		Helemaal van toepassing	Van toepassing	Neutraal/ geen mening	Niet van toepassing	Helemaal niet van toepassing
27	Druk ben met werk, studie of het gezin					
28	Moe ben					
29	Geen zin heb					
30	Geen goede conditie heb					
31	Een gebrek aan financiële middelen heb					
32	Het weer slecht vindt					

Kunt u aangeven in welke mate u de volgende stellingen op uzelf van toepassing vindt? (barrières)

Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat…		Helemaal van toepassing	Van toepassing	Neutraal/ geen mening	Niet van toepassing	Helemaal niet van toepassing
33	Ik het niet meer leuk vind					
34	De kosten te hoog worden					
35	De combinatie met werk/studie te veel wordt					
36	De combinatie met het gezin te veel wordt					
37	Ik meer belangstelling voor andere bezigheden krijg					
38	Ik lichamelijke problemen of ziekte krijg					
39	Ik al genoeg beweeg					
40	Tennis geen gewoonte meer is					
41	Ik te oud ben geworden					
42	Ik voor een andere sport kies					
43	De reisafstand naar de vereniging te groot is					
44	Ik angst heb voor blessures					
45	Het te prestatiegericht is					
46	Ik het gevoel heb dat ik niet mee kan komen (te moeilijk)					

Hoe lang denkt u nog lid te blijven van uw tennisvereniging? (intentie)

		Helemaal van toepassing	Van toepassing	Neutraal/ geen mening	Niet van toepassing	Helemaal niet van toepassing
47	Ik denk er over om binnenkort te stoppen					
48	Als het niet meer bevalt ga ik weg					

49. Indien u bij vraag 47 of 48 heeft gekozen voor (helemaal) van toepassing, wat is/zou dan de belangrijkste reden (kunnen zijn)?……
……

50. Op welke manier kan uw tennisvereniging ervoor zorgen dat u langer lid blijft?
……
……

51. Waarom bent u specifiek bij deze tennisvereniging lid geworden en niet bij een andere?
……

Heeft u vragen of opmerkingen over de enquête of het onderzoek? (vermeldt uw e-mail adres of telefoonnummer als u een antwoord wenst op uw vraag of opmerking)
……
……

Einde enquête, hartelijk dank voor het invullen!

Bijlage 6: Codeboek

Schalen met bijbehorende vragen

Schaal	vragen
attitude ''plezier''	**10, 13,18**
attitude '' spanning-competitie''	**14,15, 16**
attitude ''conditie''	**11, 12, 19**
sociale invloed	**22, 23, 25, 26**
eigen effectiviteit	**27, 28, 29, 30, 31, 32**
barrière ''combinatie andere bezigheden''	**35, 36, 37, 39, 42**
barrière ''niet meer mee kunnen komen''	**41, 44, 45, 46**
barrière ''lichamelijk problemen''	**33, 38**
resterende losse barrière items (toetsing per item)	**34, 40, 43**
Intentie	**47**

Codeboek

Vraag	Meetniveau	Omschrijving	Code	Antwoordmogelijkheden
1	**Scale**	**Wat is uw leeftijd**	**-**	**getal**
			99	**Geen antwoord**
2	**Nominaal**	**Wat is uw geslacht?**	**1**	**Man**
			2	**Vrouw**
			99	**Geen antwoord**
3	**Nominaal**	**Wat is uw huishoudpositie?**	**1**	**Inwonend**
			2	**Alleen**
			3	**Samen**
			4	**Samen en kind(eren)**
			5	**Alleen en kind(eren)**
			99	**Geen antwoord**
4	**Ordinaal**	**Wat is uw hoogst genoten opleiding?**	**1**	**Lagere school/LBO**
			2	**MAVO**
			3	**MBO/HAVO/VWO**
			4	**HBO/WO**
			99	**Geen antwoord**
5	**Nominaal**	**Wat is uw werksituatie?**	**1**	**Fulltime werkend**
			2	**Parttime werkend**
			3	**Student**
			4	**Huisman/vrouw**
			5	**Gepensioneerd**
			6	**Uitkeringsgerechtigd**
			99	**Geen antwoord**
6	**Nominaal**	**Zijn uw ouders in Nederland geboren?**	**1**	**Beiden in Nederland geboren**
			2	**Vader in Nederland en moeder niet**
			3	**Moeder in Nederland en vader niet**
			4	**Beiden niet**
			99	**Geen antwoord**
7	**Ordinaal**	**Hoe regelmatig beoefent u tennis?**	**1**	**Minder dan 1 keer per maand**
			2	**1 keer per maand**
			3	**2 keer per maand**
			4	**3 keer per maand**
			5	**1 keer per week**

			6	**2 keer per week**
			7	**3 of meer keer per week**
			8	**Weet niet/ontbrekend**
			99	**Geen antwoord**
8	**Scale**	**Hoe lang bent u al lid van de tennisvereniging?**	**-**	**Getal**
			99	**Geen antwoord**
9	**Nominaal**	**Bij welke tennisvereniging bent u lid?**	**1**	**ALTV daisy**
			2	**TV de Maten**
			3	**ALTV Quick**
			4	**ALTV Tepci**
			5	**TC Ugchelen**
			6	**TV VEGO**
			99	**Geen antwoord**
10	**Ordinaal**	**Ik vind tennis leuk en een manier om te ontspannen**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
11	**Ordinaal**	**Ik vind tennis goed voor mijn conditie**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
12	**Ordinaal**	**Ik vind tennis goed voor mijn gezondheid**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
13	**Ordinaal**	**Ik vind tennis gezellig**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
14	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om het competitie element te beleven**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
15	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om spanning en avontuur te beleven**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**

			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
16	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om aan de behoefte te voldoen om beter te worden (vaardigheden)**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
17	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om aanzien of status te verkrijgen**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
18	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om te ontspannen**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
19	**Ordinaal**	**Ik vind tennis een manier om af te slanken/ aan het uiterlijk te werken**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
20	**Scale**	**Welke andere redenen zijn op u van toepassing om te tennissen?**	**-**	**Open vraag**
			99	**Geen antwoord**
21	**Nominaal**	**Hoe bent u in aanraking gekomen met tennis?**	**1**	**Zelf mee begonnen**
			2	**Speelde het af en toe met kennissen, vrienden, familie**
			3	**Via school**
			4	**Via bedrijf/werkgever**
			5	**Via een proefles, clinic**
			6	**Kennissen, vrienden, familie zaten/gingen bij de vereniging**
			7	**Zelf aangemeld**
			8	**Via werving**
			9	**Via media**
22	**Ordinaal**	**Ik tennis omdat ik sociale contacten kan leggen en onderhouden**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
23	**Ordinaal**	**Ik tennis omdat er technisch deskundige en sociaal vaardige**	**1**	**Helemaal van toepassing**

		trainers zijn		
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
24	**Ordinaal**	**Ik tennis omdat ik kan sporten met anderen**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
25	**Ordinaal**	**Ik tennis omdat anderen van mening zijn dat tennis goed voor mij is**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
26	**Ordinaal**	**Ik tennis omdat ik een sportpartner heb**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
27	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak druk ben met werk, studie of het gezin**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
28	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak moe ben**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
29	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak geen zin heb**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
30	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik geen goede conditie heb**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**

			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
31	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak een gebrek aan financiële middelen heb**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
32	**Ordinaal**	**Ik zou blijven tennissen, ook als ik vaak het weer slecht vind**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
33	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik het niet meer leuk vind**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
34	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de kosten te hoog worden**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
35	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de combinatie met werk/studie te veel wordt**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
36	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de combinatie met het gezin te veel wordt**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
37	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik meer belangstelling voor andere bezigheden krijg**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**

			99	**Geen antwoord**
38	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik lichamelijke problemen of ziekte krijg**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
39	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik al genoeg beweeg**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
40	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat tennis geen gewoonte meer is**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
41	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik te oud ben geworden**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
42	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik voor een andere sport kies**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
43	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de reisafstand naar de vereniging te groot is**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
44	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik angst heb voor blessures**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
45	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat het te prestatiegericht is**	**1**	**Helemaal van toepassing**

			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
46	**Ordinaal**	**Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat ik het gevoel heb dat ik niet mee kan komen (te moeilijk)**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
47	**Ordinaal**	**Ik denk er over om binnenkort te stoppen**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
48	**Ordinaal**	**Als het niet meer bevalt ga ik weg**	**1**	**Helemaal van toepassing**
			2	**Van toepassing**
			3	**Neutraal/geen mening**
			4	**Niet van toepassing**
			5	**Helemaal niet van toepassing**
			99	**Geen antwoord**
49	**Scale**	**Indien u bij vraag 47 of 48 heeft gekozen voor van toepassing, wat is dan de belangrijkste reden?**	**-**	**Open vraag**
			99	**Geen antwoord**
50	**Scale**	**Op welke manier kan uw tennisvereniging ervoor zorgen dat u langer lid blijft?**	**-**	**Open vraag**
			99	**Geen antwoord**
51	**Scale**	**Waarom bent u specifiek bij deze tennisvereniging lid geworden en niet bij een andere?**	**-**	**Open vraag**
			99	**Geen antwoord**

Bijlage 7: Ordening en codering van interviews

De interviewverslagen zijn geordend in onderstaande tabel. Alle informatie uit de interviewverslagen is kritisch bekeken op hoeverre elk fragment aansluit op de indicatoren uit de operationalisatie.

Indicator/codes	T.V. VEGO	Tennisvereniging Sprenkelaar	Tennisclub Ughelen	A.L.T.V. Daisy	A.L.T.V. Tepci	T.V. de Maten	A.L.T.V. Quick (via e-mail afgenomen)
1. Ookzaak: vergrijzing in Apeldoorn Groen 1=oorzaak is vergrijzing Rood 1= oorzaak is niet vergrijzing Blauw 1= probleem middengroep (vanaf 18 jaar)	Maar ik denk ook vergrijzing, dat dit zeker aan de orde is. Ook omdat er toen die tijd besloten is om het daglidmaatschap af te schaffen. De aanwas van de hele jonge jeugd, die is er wel maar binnen het totaal aantal van senioren zijn ze nog niet. En die aanwas, zeg maar de dertigers, vanaf 18 die club die groeit niet hard. Die blijft wat stabiel maar daar zou je meer aanwas in verwachten en zou je als vereniging meer aan moeten gaan denken. Misschien door meer competitief te gaan spelen.	Die middengroep is in Apeldoorn vaak het probleem. En dat heeft te maken dat Apeldoorn geen universiteiten en hogescholen heeft. Als men gaat studeren dan zijn ze weg. En dan heeft het ermee te maken hoe goed je het hebt gedaan voor die mensen, als ze klaar zijn met studeren en gaan settelen. Dat ze dan weer voor jou kiezen	Als je kijkt naar de opbouw van de leden dat is te zien dat vergrijzing een belangrijke oorzaak is van het stoppen van actief tennis. Nou, het gros zit in de leeftijdscategorie 50 jaar en ouder.	We hebben 2 jaar geleden besloten in het bestuur om na te gaan waarom mensen het lidmaatschap opzeggen. Verhuizing, studeren weet je wel. Maar je wilt graag weten dat als iets niet goed gaat, dat je dat hoort. Je wilt er iets aan doen. De redenen die genoemd waren, zijn niet anders dan in de regio. Ik heb meetings van de KNLTB bezocht en daar kwamen eigenlijk dezelfde redenen naar voren. Je gaat eerst bij jezelf zoeken maar het beeld was landelijk dus hetzelfde.	Nee, dat heb ik niet. Er is natuurlijk wel vergrijzing in Apeldoorn. Maar ik heb niet het idee dat dit een oorzaak is van de terugval in leden. Het ledental is eigenlijk stabiel bij ons. De mensen die opzeggen zijn niet de grijze brigade. Juist niet eigenlijk, het zijn de trouwe leden.	Ja, wij zitten in de maten en proberen daar de leden weg te halen. Als je naar de gemeente cijfers kijkt hoe dat zit in de Maten. Vroeger ging men nog van wijk naar wijk om te tennissen maar dat is niet meer zo. Ze blijven nu hangen in de maten en dat merken wij gewoon. Als we naar het ledental kijken dan zie we heel veel 70 plussers en dat baart me zorgen. Dat zijn de mensen die afhaken, ze blijven wel lid maar het sporten lukt gewoon niet meer. Dat merk je.	Nee heeft bij onze vereniging geen invloed.
2. Oorzaak: economische crisis Groen 2=oorzaak is economische crisis	Ja, dat ook. Dat heeft er zeker wat mee te maken. Mensen zien het geleidelijk aan toch weer een beetje een elite sport worden, alhoewel het in wezen niet is. Qua contributie is het niet duur vergeleken met een voetbalvereniging of volleybalverenging. En het voordeel van hier is dat je elke moment van de dag kan gaan spelen. Op zich valt het wel heel erg mee maar toch word het wel gezien als een kostbare sport.	De crisis natuurlijk, mensen letten op de portemonnee. Dan ga je kijken waar je geld aan uit geeft.	Wellicht gedeeltelijk. Dan zit je wel in een andere leeftijdscategorie.	De pensionaris ging ook op de kleintjes letten. Dan moeten ze gaan kiezen. Dat is dan een extra groep die van 2 of 3 lidmaatschappen naar 1 of 2 ging.	Misschien een beetje wel, maar niet de hoofdzaak. Er zijn natuurlijk mensen die naar kosten kijken, ze kijken met name naar het aantal keer dat zij hebben getennist in het afgelopen jaar. Dan is er toch een te grote groep die wel contributie betalen maar één of twee keer of zelfs helemaal niet tennissen en dan bedenken: ik zeg op, want waarom doe ik het eigenlijk?	Ja, ook! Ik merk dat hele gezinnen afhaken. Ik denk dat dit een hele belangrijke is.	Economische crisis is zeker een factor. Als een heel gezin lid wil worden, is dat toch een hoop geld ineens.
3. Oorzaak: individualisering Groen 3= oorzaak	ik denk dat het binnen de tennis wel mee valt omdat tennis een vrij individuele	Ja, dat kan ik me ook nog voorstellen. Mensen zijn druk en mensen maken	Ja ongetwijfeld. Je ziet toch een andere keuze voor sport. **Een aandachtspunt**	Ik denk dat de tendens is dat mensen die gaan sporten dat niet meer echt	Natuurlijk, misschien is het wel de belangrijkste oorzaak. Je ziet dat de	Ja jeugd, merk je dat wel wat. Ook hoor je dat mensen in een keer	Mee eens. Mensen hebben steeds minder interesse voor elkaar.

is individualisering Rood 3= oorzaak is niet individualisering Zwart 3= veranderend verenigingsleven	sport is. Dan is dat ook naast een individuele, ook een teamsport. Dus er zitten wel wat mogelijkheden in. Dus ik denk dat het voor de individualisering van leden niet direct zo gevolgen heeft op het leden aantal.	individueel allerlei keuzes. **Dus dan kom je eigenlijk bij het traditionele verenigingsleven waar ik al eerder wat over zei. Dat heeft zijn langste tijd gehad denk ik**. Ook door individualisering eigenlijk he. Het ouderwetse van we gaan met z'n allen een vereniging oprichten met vrijwilligers, dat is niet meer zo. Dat gaat heel geleidelijk maatschappelijk anders worden. **Dat is zo geleidelijk gegaan, ik zie dat nu een aantal jaartjes, dat het nog niet zo zichtbaar is dat bestuurders vast blijven houden aan het oude klassieke model. Waarbij ik denk dat het hoog tijd wordt om daar is goed naar te kijken en bij te stellen naar wat werkelijk om je heen gebeurt.**	**is om leden te binden aan de vereniging en hoe begeleidt je ze. Bij ons is een andere mind-set op gebied van actieve ledenwerving maar ook begeleiding van nieuwe leden. Dit omdat het een individuele sport is, je komt met je racket naar de baan toe. Veel komen ook wel in een groepje of met z'n tweeën of vieren. Maar als er één afhaakt, dan zijn er nog maar drie. Als deze drie niet in de vereniging komen dan haken ze weer af na een jaar.**	doen omdat het verenigingsleden zo aantrekkelijk is**. Dat komt doordat de gezinnen de afgelopen jaren kleiner zijn geworden, 1 of 2 kinderen en mensen worden steeds minder sociaal. Ze zitten nooit meer bij elkaar. Persoonlijk contact wordt steeds minder en zijn voor zichzelf bezig.** Al die mensen die dan toch tennissen hebben voor een ander of geen lidmaatschap gekozen om toch te kunnen tennissen. Die willen bijvoorbeeld geen competitie spelen, hoeven geen lid te zijn van de KNLTB want toernooien willen ze ook niet. Ze willen gewoon een balletje slaan.	schroom groter wordt om mensen te bellen waarmee je kan tennissen die je niet zo goed kent. Doordat dit schroom er is blijven mensen langer op de bank zitten met hun Ipad of mobieltje. Dan wordt er weer niet getennist, ik denk dat het de grootste reden is.	gaan golfen. **Nou, mensen willen steeds meer he. Je gaat steeds meer naar verplichtingen voor de leden. Mensen komen rustig bij je en zeggen dat ze 1 keer per week tennissen en dan moeten ze ook nog bardienst draaien. Als er geen bardienst is kan ik de deur dicht doen. We hebben elkaar nodig. Dat merk ik wel, mensen hebben niet meer het verenigingsgevoel. Ze hebben zoiets van: ik tennis en daar blijft het ook bij.**	**Het verenigingsleven van een sportclub is een sociaal gebeuren; maar tegenwoordig worden de sociale contacten vooral via de social media (Facebook, Hyves enz) onderhouden.**
4.Oorzaak: commercialisering Groen 4= oorzaak is commercialisering Rood 4= oorzaak is niet commercialisering Zwart 4= veranderend verenigingsleven Blauw 4= samenwerking met commerciële aanbieder	We hebben te veel verenigingen denk ik in Apeldoorn. Plus dat er nog een heel commercieel bedrijf is, de Pelikaan. Dus die trekt ook veel mensen. het is een totaalprogramma wat ze aanbieden en dat kan voor sommige mensen heel aantrekkelijk zijn.	Ja, ik denk dat dat ook meespeelt. Dat zit aan dat verenigingsgevoel vast. Als dat er niet meer zo is en niet meer de belangrijkste drijfveer is, maar meer er heen gaat omdat je de sport leuk vindt en wanneer je wilt. **En de bar moet altijd open zijn en andere comfort dingen worden heel belangrijk gevonden. En als een vereniging dat niet kan bieden omdat de bar altijd maar dicht is.** Bij het fitnesscentrum is ook een tennisbaan en daar kun je na de tijd lekker aan de bar gaan zitten.	Nou ja, sowieso. Er is keuze in overvloed. **Dat is ook een veranderend tijdsbeeld, aan de andere kant is het ook zo dat je goed na moet denken als vereniging. Welke activiteiten bied je naast het tennis nog aan. We zijn een vereniging dus als vereniging moeten we de exploitatie doen. Als je naar de activiteiten kalender kijkt dan is er genoeg maar leden worden wel veeleisender. Maar aan de andere kant, als je dingen wilt realiseren moet je ook je bijdrage leveren.**	**Het verenigingsleven is niet meer zo aantrekkelijk. Jongeren oriënteren zich in de breedte maar je kan niet van 6 verenigingen lid worden. Ze doen tegenwoordig gewoon wat ze leuk vinden, dat doen ze 1 jaar, 2 jaar en dan komt boven drijven waar ze het meeste plezier in hebben.** Ja, Voorbeeld is fitnesscentra, waar je met het hele gezin kan sporten. Die dan voor 140 euro per maand zo vaak als ze willen naar de Pelikaan om te gaan sporten. Maar goed, dat is	Van de commerciële aanbieder, de Pelikaan, hebben wij geen last. Er zijn zeker mensen die ook daar tennissen maar dat is toch een totaalpakket dat daar aangeboden wordt. Er zijn ook mensen die daar op een gegeven moment weg gaan omdat ze alleen willen tennissen. Dan is de Pelikaan weer te duur. De Pelikaan zie ik niet als een concurrent	Wij hebben naast ons park Health City en daar kan je tennis combineren met fitness. Ik sport daar en je kan er tennissen in de wintermaanden want dan is het niet zo koud. Maar dan merk je al, hun hebben contract mensen en die mensen die gaan allemaal voor. Uiteindelijk wanneer ik zou kunnen tennissen is in de incourante uren. Ik weet dat vanuit de Maten heel veel mensen binnen sporten, behoorlijk wat, en er tennissen ook mensen binnen. Maar ik heb niet het idee dat veel	Geen idee

				de keuze die je maakt he. En daar vindt je niet de verenigingsgezelligheid. Je doet je ding en gaat weer weg, verder geen verplichtingen.		mensen weg zijn gegaan daardoor. Wij werken samen met hun, met name bij acties. Het is een goede verstandhouding.	
5. Oorzaak: invloed succesvolle Nederlandse tennisser Groen 5= oorzaak is dat er geen positieve invloed meer is van top tennisser Rood 5= niet een oorzaak dat er geen invloed meer is van top tennisser Blauw 5= alleen invloed op de jeugd	Dat heeft bij alle vereniging zijn effect gehad. Dat was echt een boost van, een opleving van.	Ja, tuurlijk. Dat zou en dat is natuurlijk naar de jeugd zo he. De mensen die nu op de baan staan (ouderen) boeit dat niet. Ze vinden het leuk maar het is geen reden, met name voor de jeugd geldt dit.	Ja ongetwijfeld, maar ik denk dat het de tendens is die je bij alle sporten ziet. De hypes krijgen media aandacht	Ben ik van overtuigd!	Nee, dat denk ik niet.	Ja, je zag in een keer een toeloop. Nu hebben we die aandacht niet meer zoals toen.	Misschien zou het jeugdaandeel hierdoor kunnen stijgen, ze zien zo'n iemand als sportheld of voorbeeld, maar op senioren heeft dat geen invloed volgens mij.
6. Andere oorzaken binnen de eigen vereniging Groen 6= bardienst verplichtingen Rood 6= mensen te weinig op de baan Zwart 6= baan problemen Blauw 6= kiezen tussen 2 sporten	Een lidmaatschap met bardienst en een lidmaatschap zonder bardienst. Toch werd het door leden gezien als een verkapte verhoging van, maar goed dat was de keuze. Hoe meer mensen de bardienst deden, hoe zekerder het was. Uit die onvrede zijn er een aantal mensen opgestapt.	Wat je wel zag is dat je kinderen en volwassenen meerdere sporten doen. En dat ze daar nu wat in gaan schrappen.	**Vorig jaar de gravel banen namelijk. We hebben een aantal all-weather banen en gravel banen, de gravel banen moesten vervangen worden. Zo krijg je verschillede kampen binnen de vereniging en dat heeft leden gekost. Het is voor sommige leden belangrijk welke baansoort er is bij een vereniging.** Als je kijkt bij jeugdleden dan is tennis vaak niet de enige sport. Het komt voor dat ze ernaast ook voetballen en dat ze in plaats van 2 sporten 1 sport gaan doen.	je hebt een groep, de golfers, de gepensioneerden. En daar viel mij op, dat leden lid waren van 2 verenigingen. Tennis en hockey bij de jeugd en de senioren gingen tennissen en golfen. Dat ze later verder gingen met golf en dan toch het tennis lidmaatschap opzeggen	Zoals gezegd hebben we niet echt een daling maar het is met name dat mensen te weinig op de baan zijn. Natuurlijk ook andere redenen, pubers die voorheen 2 sporten deden en die dan voor 1 sport kiezen.		

7. Andere oorzaken binnen de tennissport Groen 7= allochtonen niet enthousiast Rood 7= beter naar de leden luisteren Zwart 7= te weinig stimulans ouders	Je zit hier in een wijk waar veel allochtone mensen wonen. En ja die zie je niet op de vereniging. Dat is heel bijzonder, we hebben geflyerd, we hebben kinderen uitgenodigd, op scholen geweest en scholen zijn hier ook geweest om tennis te proberen. Dan zijn dat toch de kinderen die weg blijven, dat zou ik toch graag zien dat het verenigingsburo en zeker de gemeente meer een speerpunt in het beleid zou willen maken. Ik denk dat je daar, als je die mensen op de banen gaat krijgen, dus gevoetbald wordt er wel maar waarom tennis dan niet?			Nou, ik denk dat als je het hebt over toernooien. Dan denk ik dat je als wedstrijdleiding meer rekening moet houden met de inschrijvingen. Het is lastig om mensen te plannen maar soms spelen mensen 2 of 3 keer op een dag. Ouderen vinden het te veel om vol te houden. Wij willen zoveel mogelijk deelnemers want dat is goed voor de bar inkomsten! Dan moet je mensen niet 's avonds laat een wedstrijd laten spelen. Je moet de deelnemers verwennen, in de watten leggen.		Het is een en, en verhaal. De jeugd weet niet zo goed wat die wil en **volgens mij stimuleren ouders onvoldoende. In mijn tijd werd er gezegd: jongens, ik betaal niet voor niets. Als je wil tennissen doe dat dan ook, doe aan zoveel mogelijk dingen mee. Maar ik merk dat de ouders wat terughoudender zijn**.	
8. Verwachting ten aanzien van ledental Groen 8=positieve verwachting Zwart 8= leden behoud/ stabiliseren	**Ik ben voorzichtig optimistisch, ik denk wel, in de activiteiten die VEGO organiseert en de banen die we hebben, de faciliteiten hebben. Ik denk dat we het ledental vast kunnen houden, ik hoop in groei maar ik ben voorzichtig en ben blij als we bij die 500 kunnen blijven schommelen.**	**Ik denk dat we erg hard ons best moeten doen om te houden wat je hebt en op niveau te blijven. Hier moeten we hard mee aan de gang. En dan heb ik er ook wel vertrouwen en dus ook wel de verwachting in dat het moet lukken.**	Persoonlijk denk ik aan een stijgend ledental. Bij onze vereniging verwacht ik een stijgend ledental, ook al is dit landelijk niet zo de verwachting.	Ja, wij hebben 6 banen. 5 verlichte banen en 1 onverlicht. De KNLTB zegt 90 leden per verlichte baan en 75 per onverlichte baan. Dan kom je op 450 + 75, dat is 525 leden. Ik zou het mooi vinden als we rond de 500 schommelen.	Ik denk dat wij gaan groeien want een aantal dingen hebben wij goed op de rit als club. Wij willen naar 750 leden toe. Maar in feite zit de groei van de leden niet alleen in werving maar in het behoud. Ongeveer 10 a 15 % van het ledenbestand zegt op elk jaar, dat betekent dat als je 2 jaar lang in staat zal zijn om van die 15%, 7 % te maken, dan zouden we op die 750 leden uitkomen. Dus het ledenbehoud is zeker zo belangrijk als het ledenwerven.	**Ik hoop dat we stabiliseren. Ik denk dat we de laatste jaren behoorlijk wat inspanning hebben geleverd om die klap een beetje op te vangen. Ik zit nu boven wat ik beraamd had. Ik wil natuurlijk stijgen maar het is niet meer zoals vroeger, toen had je 1000 leden. Dat was ook maximaal, voor de rest was er een wachtlijst. Ik hoop het te stabiliseren maar als je de economische verwachtingen ziet dan is het maar afwachten.**	**Zal gelijk blijven. De verhouding opzeggingen en nieuwe leden is bijna elk jaar hetzelfde, waardoor het totaal aantal redelijk hetzelfde blijft**

9. Groeiambitie Groen 7= positieve groei Rood 9= geen groei Zwart 9 = interne veranderingen voor de groei Blauw 9= maximum aantal leden bereikt	**Ik ben bezig met het bestuur te verjongen en ik heb al wat mensen hiervoor benaderd**. Ik denk dat we het ledental vast kunnen houden, ik hoop in groei maar ik ben voorzichtig en ben blij als we bij die 500 kunnen blijven schommelen.	Ja, in feite wel. Qua locatie zitten we goed, bij een nieuwe wijk. Hiervan mag je verwachten dat een deel gaat tennissen. Helaas lag de bouw even stil maar het komt een keer goed. We hadden wel een beleidsplan maar die moet bijgesteld worden. Daar stond duidelijk groei potentieel in maar doordat die wijk niet verder werd gebouwd redden we het niet.	Dit jaar hebben zich alweer 25 nieuwe leden zich ingeschreven denk ik. Gegeven de tijd van het jaar is dat al een behoorlijk aantal dus ik verwacht dat wij toch wel weer een leuke groei gaan doormaken. Over een aantal jaar denk ik niet dat wij weer op die 700 uit gaan komen met een wachtlijst maar ik denk dat wij qua netto groei naar de 600 leden gaan.	Dan moeten we er nog zo'n 100 bij krijgen. Wij dachten, als 25 gezinnen zich aanmelden, dan zijn we er al. Vandaar die actie die we gaan opzetten. Wij geven die 5 gratis lessen en hopen zo op de juiste doelgroep te richten. De slogan is: maak kennis met tennis.	In 2015 willen we 750 leden hebben. Dat staat in het beleidsplan, dat vorig jaar is afgerond. We hebben dat nog niet gepubliceerd maar nadat het is aangepast zal er een internetversie online komen. Daar zijn geen geheimen over.	Nou, nee. We proberen het de leden zo mooi mogelijk te maken maar ze eisen ook steeds meer. **Een eis die je tegenwoordig hebt is ook heel kostbaar. We gaan intern de boel wel aanpakken, het is nu wat oubollig.**	Nee, Die groeiambitie hangt ook samen met de grootte van ons park. Wij hebben 5 banen en een tennisvereniging hanteert meestal de regel "100 leden per baan". Dat zou in ons geval dus ca. 500 leden betekenen en daar zitten we al ruimschoots overheen. En qua ruimte, is er in de toekomst geen mogelijkheid zijn om nog extra banen te creeëren. Dus we zitten al aan onze top en groeien is niet mogelijk.
10. Doelgroep Groen 10= richten op 25 tot 45 jarigen Rood 10= niet richten op 20 tot 30 jarigen Zwart 10= jongeren lokken en ouderen vast houden	Als dat gaat lukken dan willen we ons gaan richten op 25 tot 30 jarigen om die mensen wat meer binnen te halen. Dit is goed voor mensen die ambities hebben en ook op zoek zijn naar gezelligheid	**Ja, in de verhouding zoals die in Apeldoorn liggen. Proberen om jongeren te lokken en de ouderen vast te houden**. De middengroep zal wat lastiger worden. Ja, tussen de 20 en 30 jaar moet je niet teveel gaan verzinnen want dat is verspilde moeite. Dan kan je beter wachten tot ze uitgestudeerd zijn en weer terug komen. Het is belangrijk dat de jeugdgroep een goed gevoel mee krijgt zodat ze later weer terug kunnen komen.	Ja, als je kijkt naar de opbouw, ouder dan 50 is de helft dus bij de doelgroep benadering moet je daar rekening mee houden. De kinderen maar ook 30-ers en 40-ers. **In zijn totaliteit gaan wij voor een evenwichtige leeftijdsopbouw dus wat eruit gaat moet van de andere kant er weer bij komen.**	Wij gokken op jonge gezinnen want in berg en bos is nu verjonging gaande.	Alleen de leeftijdsgroep 20-45 is wat ondervertegenwoordigd, net als bij alle andere verenigingen trouwens. Maar dat is een interessante categorie, die zouden voor commissies willen werken en het zijn de big spenders.	**Jeugd heeft de toekomst sowieso.** Maar ik zit ook wel te denken aan de categorie vanaf 25 jaar. Dit missen we af en toe en daar zouden we bijvoorbeeld bij het voetbal is moeten gaan zoeken.	n.v.t.
11. systematisch nagaan welke motieven spelen om lid te worden Groen 11=wel syst. Nagaan lid worden Rood 11= niet syst. Nagaan lid worden	Nee, niet echt. Het is wel zo als ik ze spreek en vraag: waarom bent u bij ons lid geworden? Dan komen ze van andere verenigingen en dan is het toch vaak de ligging, het hele jaar door en gezelligheid het vaakst genoemd.	Nee	Inmiddels wel weer ja. We zijn dit jaar begonnen met 10 vrijwilligers aanstellen die nieuwe leden begeleiden. Die mensen ontvangen nieuwe leden, uitleg, wanneer zijn de bardiensten en rommelpot avonden. Dat doen we bij alle nieuwe senior leden. Ze worden nu niet meer in	Die informatie krijgen we veel via de trainers. Die hebben contact met nieuwe leden en geven dat wel eens door.	Onlangs zijn we daar mee begonnen. Bij het welkomstwoordje wordt gevraagd waarom je lid wordt en wat verwacht je ervan. Zo loopt er een programma maar dat moet nog gestalte krijgen om de leden beter te leren kennen. Dan is het veel	Daar zijn we mee bezig. We waren eerst met name bezig met leden werven maar het is veel belangrijker hoe je de leden koestert. Nadat mensen 2 of 3 maanden getennist hadden gaan we ze benaderen en vragen we ze hoe ze het vinden en hoe bent u	Nee. Geen idee. Maar 1 van belangrijkste redenen die mensen aangeven wanneer ze lid worden van Quick is dat er altijd een gezellige sfeer heerst en ze zich thuis voelen. Komt waarschijnlijk ook omdat we een vrij kleine vereniging zijn.

Blauw11= sporadisch aanspreken Zwart 11= opbellen			het diepe gegooid. Dat doen we nu structureel. **Vorig jaar hebben we alle nieuwe leden gebeld en uitgenodigd, dat waren er zo'n 50. Zo'n 10 konden er wel een toen hebben we ze gevraagd naar wat ze van de vereniging vonden en waarom ze lid zijn geworden.**		interessanter waarom ze lid worden, dan te weten waarom ze weg gaan. **We hebben een commissie die nieuwe leden opbelt, ook hebben we toernooitjes voor nieuwe leden om ze te laten integreren**.	ontvangen. Mist u wat? We bellen wel de leden, die categorie 25 plus hebben we allemaal gebeld vanuit het bestuur om te kijken hoe het op de vereniging is. Dat doen we dus niet alleen bij nieuwe leden maar ook bij bestaande	
12. systematisch nagaan welke motieven spelen om lidmaatschap stop te zetten Groen 12=wel syst. Nagaan stoppen Rood 12= niet syst. Nagaan stopppen Blauw 12= sporadisch aanspreken Zwart 12= opbellen	Dat probeer ik wel, maar de laatste redenen zijn vooral de bardiensten geweest. Hiernaast ouderdom of een aantal leden die weg zijn gegaan omdat ze een hoger niveau wilden spelen. Ze komen hier niet aan hun trekken. Naarmate de jeugd ouder wordt trekken ze weg. Daar moeten we wat aan goed doen of organiseren in de vereniging om die mensen vast te houden.	Nee, helemaal niets systematisch. Je hoort wel wat hier en daar maar verder niets.	Ja, dat werd al gedaan. Als iemand opzegt bij de ledenadministratie dan wordt er gevraagd wat de reden ervoor is. Er is geen standaard protocol bijvoorbeeld.	Ja, dat was een enquete die we dan stuurden naar de leden die opgezegd hadden. Daaruit konden we dan distilleren wat belangrijke redenen waren. Veel gezegd werd dat men koos voor een andere sport.	Wat we meestal horen is dat ze dan toch te weinig spelen. Ja, daar wordt wel naar gevraagd. **Er wordt gebeld of vaak hoor je het wel een beetje gaandeweg. Maar zo niet dan wordt er wel gebeld.**	Dat is toch wel heel veel leeftijd, verhuizing naar andere wijk. **Er wordt even contact gelegd en gevraagd waarom ze stoppen.** We hebben best een duidelijk beeld.	Nee. Nog geen aanleiding om dat te onderzoeken. Als mensen wel opzeggen is dat vaak met "legitieme" reden: ouderdom, blessure of verhuizing.
13. Type sporter Groen 13= gezelligheid genoemd Rood 13= gezondheid genoemd Blauw 13= prestatie of competitie sporters genoemd Oranje 13= netwerk sporters genoemd	Gezelligheid is een belangrijk aspect, ik denk dat 75% hier voor komt. Dinsdagochtend is er een groep die voor de gezelligheid komt maar ook om de gezondheid vast te houden. Ongeveer 10% is deze groep. En de rest valt daar tussen.	80% gezelligheid en 20% prestatiesporters	Prestatiesport dus de competitieteams, dan denk ik zo'n 60 senior spelers en wat jeugd, oftewel 20%. De rest is een combinatie tussen gezelligheid en gezondheid sporter.	Een aantal jongens zijn echt netwerkers. Daarnaast een grote groep die voor de competitie gaan. Gezelligheid is ook een belangrijke, we hebben dinsdagavond bijvoorbeeld heren avond.	gezelligheidssporter: 70% (overlap tussen gezelligheidssporter en prestatiesporter) Prestatiesporter: 20% (5% is zeer fanatiek, komt alleen voor de prestatie) Netwerksporter: 5% **Gelegenheidssport: 5%**	Gezelligheidssporter 60% Prestatiesporter 20% Gezondheidsporter 10% Netwerksporter 10%	Gezelligheidssporter 75% Gezondheidssporter 25%

Zwart 13= gelegenheidsporter genoemd roze 13= de rest van de sport types							
14. Nevenactiviteiten voor de leden Groen 14= effectieve activiteiten (genoemd) Zwart 14= structurele activiteiten Blauw 14= genoeg activiteiten zo	**Ja, er zijn klaverjas toernooien in de winter. Er worden uitwisselingen met andere verenigingen georganiseerd maar dit is dan wel tennis. Voor de jeugd is er een soort vakantiekamp georganiseerd. Dan heb je een tennisvierdaagse voor de jeugd, zoals we die noemen.** En we hebben geprobeerd om voor de oudere leden een vierdaags tennis evenement te houden met clinics. Maar dat is het dan weer net niet. soms denk ik ook wel eens dat het aanbod te veel is. Dat mensen denken: ik word ook wel een beetje moe van dat getennis	**Door de winter heen hebben we een aantal bridge clubjes. Dit is voor de leden van de vereniging. Ook hebben we toernooien vormen. ASO-toernooi, Kampeertoernooi hebben we. Meer dan 25 jaar loopt ons kampeertoernooi al. Dat is een open dag en 's avonds tennis.**	**Ja, jeu de boules, biljarten, quiz avonden, pitch en putt, herendag en damesdag.** **Jeu de boules organiseren we sinds vorig jaar**. Door de jeu de boules baan konden we meer mensen betrokken maken bij de vereniging. 25 mensen schreven zich in en 10 hiervan waren oud leden en die komen dan toch terug	**Daarnaast worden kinderen hier vaak in het weekend gedropt door pa en ma met wat zakgeld. Ze kunnen tennissen en spelen want we hebben een speelterrein. Ze betalen er wat extra geld voor en de kinderen zijn veilig.** **Wij hebben een sponsordag, een bezige bijen avond voor de vrijwilligers, een aantal openingstoernooien. Clubkampioenschappen en slottoernooi. Barbecue hebben we aan het eind van de competitie. Wat we 's winters hebben is bridge avonden** Maar goed, mensen vermaken zich wel, daar hoef je niets voor te doen. We peilen of men geïnteresseerd is, maar dat is vaak dus niet zo	**Ja, we doen vrij veel. Vooral gezelligheidstoernooitjes zeg maar. We hebben een jeugdprogramma, who's next heet dat. Dat zijn kinderen die een heleboel doen die niet met tennis te maken heeft. Ze doen kampen, fietsen of voetballen, of ze pakken een beamertje. Ja, feestavonden, barbecues, eind van de competitie feest, met de jeugdteams gaat iemand koken dus er worden vrij veel dingen georganiseerd. We hebben ook open toernooien, waar iedereen aan mee kan doen. Het familietoernooi bijvoorbeeld, dan kan iedereen mee.**	**We starten altijd met een openingsrommelpot op 1 april. Op hemelvaartsdag wordt altijd een fietstocht georganiseerd. Een wijnproef avond, uitwisseling met andere verenigingen. Ook met senioren. Het is wel zo dat dit allemaal wordt georganiseerd vanuit vrijwilligers maar dat zakt weg. Het gaat men name allemaal om te gezelligheid.** We hebben genoeg maar we moeten ook uitkijken dat we niet teveel gaan doen.	**Openingstoernooi aan begin van seizoen, Ouder/kind toernooi, Quick Classics (voor 1 dag herleven oude tijden: witte tenniskleding, houten rackets en witte tennisballen. Een toernooitje waar het plezier centraal staat). Maatjesdag: 1-dags toernooitje waarvoor je je kunt aanmelden met iemand van buiten de vereniging. Dus ouders, oom, tante, vriend, vriendin, het maakt niet uit. Ook hier staat het fun element centraal. En zo kunnen ook mensen buiten de vereniging kennis maken met Quick. Boerenkool Avond: Avond georganiseerd voor de vrijwilligers als dank voor hun inzet. Nieuwjaarsreceptie**
15.ledenwervingsacties Groen 15= tennis kids (effectief) Rood 15= straat tennis (effectief) Blauw 15= rolstoeltennis (effectief)	En daar hebben we echt een flinke aanwas gekregen, 20% van de leden is jeugdlid. Dat is een fenomeen dat via de bond wordt ingezet en dat is tennis kids. Dat is om kinderen vanaf 4 jaar kennis te laten maken met de sport. Balbeheersing, spelenderwijs bezig zijn en op die manier hebben we	**We hebben in de winter, in de hal een aantal initiatieven, bijvoorbeeld 55+ tennis. Dat richt zich op mensen die nog nooit hebben getennist en veel tijd voor zichzelf hebben. Een winter lang kunnen ze tennis proberen en ze krijgen wat aanwijzingen van onze mensen. Dat is een goede voedingsbodem**	Ja, vriendjes en vriendinnetjes dag, open dagen, instuif, quizavond, jeu de boules. Dit is voor zowel leden als niet-leden. Het flyeren en het uiten van de open tennisdagen doen we wel maar meer niet. Flyeren doen we bij supermarkten en scholen. Posters bij 4 basisscholen. Dat is wel een punt, daar	We zijn nu bijvoorbeeld ook bezig om een flyer te maken, dat wordt een drieluik. Jeugdleden gaan daarmee in de buurt flyeren. Het beleid hebben we wat aangepast, we gaan ons richten op jonge gezinnen. Die in het geheel bij ons lid worden en eerst 5 gratis tennislessen krijgen.	Ja, die open toernooien, daar mag iedereen aan mee doen. We hebben een actie dat er een bepaalde prijs wordt gemaakt voor 8 of 10 lessen met een 3 maanden lidmaatschap. En voor een habbekrats kunnen mensen dan ook nog bij Intersport tennisspullen	Zo heeft de jeugdcommissie alle basisscholen in de maten aangeschreven om alle kinderen kennis te laten maken met tennis. Eigen bijdrage werd wel verwacht maar dat kreeg je terug als je lid werd en je werd lid met een bepaalde korting. Daar kwamen	Maatjesdag: 1-dags toernooitje waarvoor je je kunt aanmelden met iemand van buiten de vereniging. Dus ouders, oom, tante, vriend, vriendin, het maakt niet uit. Ook hier staat het fun element centraal. En zo kunnen ook mensen buiten de vereniging kennis maken met

Bruin 15= flyeren (effectief) Roze 15= promoten op basisscholen (effectief) Zwart 15= winter tennis in zaal proberen (effectief) Oranje 15= effectiviteit onbekend	nieuwe leden gekregen. Dat wordt zwaar gesubsidieerd dus daar zijn het eerste jaar voor de ouders praktisch geen kosten aan. En het tweede jaar wordt er 80 euro lidmaatschap betaald. Wat ik bijna ben vergeten en ook heel belangrijk is, is rolstoeltennis dat wij hier heel erg promoten. We hebben rolstoelleden, hier hebben we ook het park op aan laten passen en daarin willen we meer gaan werven en zorgen dat er een regio toernooi wordt gehouden voor rolstoelers. Zodat wij op die manier ook een ledenwinst kunnen behalen en hun in de sport te krijgen. Wel het straat tennis toernooi dat georganiseerd wordt en daar hebben we ook wel aan mee gedaan. En dat levert ook wel weer wat leden op. En dit zijn vooral jeugd leden maar daar is het natuurlijk ook voor bedoelt. Het voordeel van hoe meer jeugd je krijgt des te meer ouders er zijn en die ook lid worden.	**op die leeftijdsgroep. Ze blijven in de winter doorgaan met tennis, waardoor we een hoge bezettingsgraad hebben dus dat is een initiatief. Dit doen we met hele kleine kinderen ook.** We hebben 12 school initiatieven en dat soort dingen. Ja, en als er in de buurt is een of andere markt is dan probeer je er ook bij te zijn, weet je wel. Bijvoorbeeld flyeren enzo. Ja, dat doen we ook. Hierachter zit een BSO en dan tennissen die kinderen onder begeleiding van de trainer.	gaan wij meer structuur aan geven. Ja, de open tennisdagen. Maar ook bij de opening van de nieuwe tennisbanen, toen kwam Jacco Eltingh met een helicopter langs. Dit jaar hebben we ook ingevoerd dat nieuwe leden die 2 jaar niet lid zijn geweest van een tennisvereniging maar de helft van het lidmaatschap hoeven te betalen het eerste jaar. Tijdens de open dagen hadden we ook een actie om te proberen of tennis niet iets voor jou is. Je kan het gewoon uitproberen. Dan kon je 4 lessen volgen bij een tennisleraar in een groepje voor maar 10 euro.	Ja, tennis kids doen we al zo'n 15 jaar. Het seizoen dat je begint mag je gratis komen tennissen, mits je het seizoen erop lid wordt. Dan moeten ze gelijk het formulier invullen om duidelijkheid te krijgen. Dan zeggen ze opeens dat ze het nog niet weten omdat ze in de winter even niet spelen. Ook nemen zij weer vriendjes en vriendinnetjes mee. En of ze nog met 2 of 4 op de baan staan maakt niet uit. Één lid mag 3 niet-leden meenemen.	aanschaffen. Dat is een hartstikke leuk starterpakket. Vooral toch wel mond tot mond reclame of via e-mail. Dat eigen leden worden gevraagd om in de omgeving te kijken. Maar ook bij supermarkten, dan zetten we het who's next team in en delen ze daar foldertjes uit. Er zijn jaren geweest dat er 60 leden bij kwamen. Sommige jaren wat minder maar het is belangrijk dat we creatief blijven. Hoe bereik je die mensen, dat is de uitdaging.	toch 25 kinderen op af, als er 12,13 lid worden dan is het toch goed. Zo doen we ook mini tennis, dat is voor kinderen van 6,7 jaar. Die kunnen bij ons voor een hele lage vergoeding kennis maken met tennis voor 8 weken. Daar is eigenlijk veel animo voor. Dat is een variant op tennis kids. Mini tennis en wat meer evenementen waar niet leden als introducé mee kunnen. We hebben kerstworkshops en dat soort dingen. Dat zijn activiteiten, zoals fietsen, staat allemaal open voor niet leden. In het blad Apeldoorn bruist hebben wij geadverteerd. Met Intersport Jonker hebben wij soms ook leuke acties en daar blijven we ook mee doorgaan.	Quick. Doel van Maatjesdag is vooral fun en niet om nieuwe leden aan te trekken. Een paar vrijwilligers (leden) organiseren die dag. Kosten zijn laag en dus valt de investering wel mee. Natuurlijk komt het wel eens voor dat iemand lid wordt nav Maatjesdag, maar dat zijn er niet veel geweest. Maximaal aantal personen die zich kunnen inschrijven is 30. (15 stellen = 30 personen). Toevallig hebben we laatst ons park ook ter beschikking gesteld voor Mission Olympics: een scholencompetitie waarbij verschillende sporten aan de orde komen, waaronder tennis.
16. Lidmaatschap- en contributievormen Groen 16= lidmaatschap of contributie is aangepast om leden te trekken of langer te behouden Rood 16= lidmaatschap	155 of 185 euro zonder bardienst. En voor de studentleden ligt dat lager, dat zou ik niet zo weten. Ik dacht rond de 115 euro met bardienst. Jeugdleden tot 10 jaar betalen 75 euro en jeugdleden tot en met 17 jaar betalen 95 euro. Vanaf 18 jaar wordt er pas bardienst gedraaid	Daar hebben we door de jaren heen wel wat mee gedaan. Bijvoorbeeld een studentenlidmaatschap, weekendlidmaatschap, beide voor studenten met als doel ze langer vast te houden. Ook hebben we een welpenlidmaatschap gehad, dan neem je alleen wat lessen en wordt je nog niet lid. **Men is niet verplicht om bardienst te draaien, dat**	Ja, we hebben studentenleden en juniorleden. Dat is ook een spanningsveld want ga je bijvoorbeeld zomerlidmaatschappen of winterlidmaatschappen aanbieden. Dan bestaat er een redelijke kans op onbalans want de voetballers liggen in de zomer stil en willen in die periode 3 a 4 maanden	Nee, als je met contributie gaat spelen dan geldt het voor de langere termijn. Onze contributie is gekoppeld aan cijfers van het CBS. Als de kosten omhoog gaan dan gaat de contributie omhoog en andersom ook. Ja, we hebben normaal junior en senior lid. Je hebt buiten leden, als je	Ja, we hebben familiekortingen, maar tijdelijke lidmaatschappen niet. Als iemand in april lid wordt dan betaalt hij tot het einde van het jaar. Dan betaal je niet de volle pond. Dat hebben we wel aangepast.	Dat ligt in de maat. We zitten op 166 euro, maar dan kan je 12 maanden tennissen. De jeugd zit op 92 euro. We gaan met de indexering mee en dan hebben we net gehad. Voor een seniorlid is er net 4 euro bijgekomen en dan zijn er geen mensen die afhaken. Ik denk dat wij best in de maat zitten en	Niet actief bezig met flexibiliseren

aangepast voor bardienst Zwart 16= bardienst beloning Blauw 16= alleen aanpassen als landelijke maat verschuift Oranje 16= niet actief bezig met flexibiliseren		**hoor je wel meer he. We hebben hier nog een systeem dan mensen zich vrijwillig kunnen aanmelden voor een bardienst. Ze krijgen hiervoor dan een consumptie kaart terug als beloning. Dus je betaalt volledige contributie en als je vrijwilligerswerk doet krijg je wat terug in consumpties. Dat is het systeem, je bent niet verplicht maar het is een beloning.**	tennissen. Dat is een hap in je ledenbestand omdat mensen ook bij Albatros gaan voetballen. Dan is altijd weer de afweging, stel dat je zoiets gaat doen dan heb je kans dat het gros van de vereniging zegt van doe maar dat lidmaatschap. En dan bereik niet dat wat je voor ogen hebt.	ver van de club woont betaal je minder. We hebben zomer lidmaatschap, sponsorlidmaatschap. Een seniorlidmaatschap is op dit moment 180 euro. Dat is exclusief bardienst.		dat willen we ook zo houden. Korting op gezinnen hebben we wel. Met acties is er vaak instapkorting. Ook hebben we vaak starterpakketten.	
17. Ondersteuning van de bond Groen 17= contact met bond d.m.v. meetings Rood 17= geen contact met de bond Blauw 17= activiteiten van de bond	Dat is een fenomeen dat via de bond wordt ingezet en dat is tennis kids. Dat is om kinderen vanaf 4 jaar kennis te laten maken met de sport	Niet heel direct. De KNLTB nodigt ons voor van alles uit en daar kiezen wij dan uit welke we bezoeken. We volgen het allemaal wel en kijken dan of er iets is waar je wat mee kunt. Ik denk dat we een redelijke organisatie hebben staan en ik denk dat we niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Maar we houden onze ogen wel open voor vernieuwingen.	Ja, nou vernieuwing van het aanbod. Het is meer dat wij net als andere tennisverenigingen in Apeldoorn mee doen met de open tennisdagen. Daarnaast bezoeken wij bijeenkomsten op Papendal om geïnformeerd te blijven.	Ik ben wel eens bij een meeting.	We hebben tennis kids voor de kinderen en who's next wat ik net zei. Met who's next gaan ze ook honkballen en voetballen en allerlei andere dingen maar we blijven wel een tennis vereniging.	We hebben veel contact met de bond. De actie, zonder jou geen bal, hebben we aan mee gedaan.	Nee
18. Concurrentie binnen eigen sport Groen 18= concurrentie binnen de sport Rood 18= geen concurrentie binnen de sport Zwart 18= alleen concurrentie om een bepaalde doelgroep	Nee, ik denk dat de ATK daar een deel aan bijdraagt. **Maar de enige concurrentie die je voelt met de andere verenigingen is juist die middengroep. De groep van zeg maar 25 tot 35 jaar, daarin beconcurreren de clubs elkaar wel.**	Nee, eerder andersom. We zien dat mensen deze kant op komen van andere verenigingen.	Concurrentie onderling tussen de verenigingen valt eigenlijk wel mee denk ik. **Als het om concurrentie gaat dan denk ik dat het meer voor de competitiespelers betreft en dan vooral bij de jeugd. Je ziet ook dat kinderen elkaar vaak volgen**. Ik denk dat het in Apeldoorn vooral geografisch bepaald is. Waar men leeft bepaald waar mensen gaan tennissen. Ze hebben geen zin om een partij te gaan tennissen en wat na te	Nou, de manege niet. Quick ook niet want daar is een ledenstop. Verder zit hier in de buurt geen andere vereniging. Wat dat betreft is het in Apeldoorn goed verdeelt.	Die is er wel. Er zijn altijd mensen die het net even weer wat gezelliger vinden bij een andere club. En andersom ook, als men competitie wilt spelen en er is geen lekker team dan switchen ze wel eens.	nee, ik denk dat wij heel goed met elkaar omgaan.	Nee

			gaan drinken aan de andere kant van Apeldoorn, het moet makkelijk blijven.				
19. Concurrentie van andere sportaanbieders Groen 19= wel concurrentie andere sportaanbieders Rood 19= geen concurrentie andere sportaanbieders	Dat vind ik wel, zij organiseren soms ook vrije trainingsdagen voor de jeugd die gratis zijn. Dat vind ik concurrentie die niet past binnen Apeldoorn. Zo doen we dat niet met elkaar. We zijn met elkaar aan het afspreken dat voor de jeugd een pas komt die op alle verenigingen gebruikt kan worden. Maar dan moet je niet de Pelikaan erdoor hebben. Die dan gelegenheid aan de jeugd geeft om dat gratis te komen doen. Daar kunnen wij niet tegen op.	Nee, niet zichtbaar, niet bewust. Dat wil niet zeggen dat het er niet is maar we hebben het niet in beeld.	Ja, het zou wel wat leden geschild hebben. Maar ik zie dat niet als een concurrent.	Ja, maar die zie ik niet al een concurrent. Dan ga je echt met elkaar tennissen en heb je geen verenigingsleven. Als je gaat onderzoeken wie het lidmaatschap opzeggen en waar ze dan heen gaan, dan valt het wel mee hoor. Het niet zo dat ze bij ons weg gaan omdat ze ontevreden zijn en dan bij de buurman lid worden.	De hockeyvereniging is wel een concurrent. Er zijn kinderen die tennissen en hockeyen en dan moeten ze toch kiezen. Kinderen doen 2 sporten en ze moeten afscheid nemen van 1 sport. Soms is het hockey en soms ook wel voetbal. Vooral de groep 13 jarigen wordt steeds smaller.	Nee, ik heb geen last van concurrentiestrijd. Als ik zie dat mensen naar voetbal gaan dan ben ik allang blij dat ze sporten.	Nee
20. Sterke punten Groen 20=Accommodatie aspecten Rood 20= gezelligheid Zwart 20= openingstijden Blauw 20= organisatie aspecten	Wat vooral blijkt is de toegankelijkheid van het park. **We zijn het hele jaar open**. We zijn een gezellige club en dat is toch heel belangrijk. En de ligging van het park, dat vind ik ook sterk. Zoals we het park hebben kunnen inrichten met het overzicht op de banen, dat is erg plezierig. En we liggen op het zuiden dus wat wil je nog meer. En makkelijk bereikbaar met de grote wegen hiernaast.	Ik denk dat het een pico bello accommodatie is. Het is goed onderhouden en netjes. Breed aanbod van de kantine, die is altijd open. Ook is de hal een heel erg sterk punt. Assortiment wat je biedt, wat je tijdens competitie en toernooidagen eromheen organiseert, dat is toch wel goed opgezet	Dat is accommodatie, we liggen in het groen tussen de bomen. Ook zijn we een actieve verenging en makkelijk benaderbaar. Nu wordt je begeleidt als je je inschrijft bijvoorbeeld. Ook organiseren we een toernooi voor alle nieuwkomers. Dat is voor iedereen die nog geen jaar lid is. Om die groep actief met elkaar bezig te laten zijn, vaak in combinatie met een les.	Ja, het onderhoud van alles wat om de baan heen staat. Het is nogal wat, dat geen wat er staat. Vorig jaar was het een drama. Maar dat hebben we nu ook getackeld. En zo moet je elke keer punten proberen te verbeteren. Als je altijd naar anderen wijst dan kom je niet verder. We moeten nadenken, problemen oplossen en dan wordt het alleen maar steeds beter.	Faciliteiten vind ik een sterk punt. Modern, nieuw interieur. Jeugdopleiding is een sterk punt, we maken gebruik van een tennisschool. Er wordt leuk les gegeven en op alle niveaus. Financieel zijn we een gezonde club. En een mooie club van vrijwilligers die ervoor zorgen dat alles geregeld wordt, de club draait op vrijwilligers. We liggen in het orderbos, tussen de bomen. Het is een club die staat, met goede commissies.	Het wijkgedeelte is vrij toegankelijk met de fiets. Daardoor kunnen kinderen op een veilige manier komen. De tennisvereniging ligt mooi gelegen, allemaal bomen om ons park heen. Gezelligheid is er ook. Clubhuis is in orde, 2 jaar geleden hele toiletgebouw verbouwd. Afgelopen jaar zijn we bezig geweest met de warmwatervoorziening in de kleedkamers. We hebben de boel opgeschilderd. Mooi terras, mooi scherm. Het ziet er gewoon goed uit..	Gezelligheid, nog relatief grote groep vrijwilligers, samenhorigheid, korte communicatielijnen tussen leden en bestuur.
21. Zwakke punten Groen 21= leden (leeftijfsopbouw) Rood 21= niet competitief genoeg	We zijn niet competitief gericht en dat is misschien toch een bepaalde zwakte. En het aantal senior leden boven de 50 is te hoog als je dat vergelijkt met andere verenigingen. **Een andere**	Ja, minder persoonlijk, dat zou goed kunnen. Ook kan is het zo dat er in het begin van het jaar competitie is en er zijn dan wat nieuwe leden. Dan kan het zo zijn dat er geen ruimte op de baan is.	Qua toekomst, zou ik de leeftijdsopbouw binnen de vereniging zeggen. Een ander punt van aandacht zou de communicatie zijn, dit kan altijd beter, of dat nou de site is waar je in een	Die hadden wij, maar die hebben wij inmiddels gedekt denken wij.	**Bardienst vormt wel een probleem. Mensen kopen te vaak de bardienst af. Doordat er een kleine club van 100 man de bardiensten draaien**	**Je hebt bij ons de mogelijkheid om de bardienst af te kopen maar daar heb ik niets aan. Het bedrag is zo laag dat ik daar geen ander voor in kan**	Vergrijzing, opvolging bestuursleden

Zwart 21= te weinig vrijwilligers Blauw 21 =spanning tussen leden Oranje 21 = organisatie aspecten Roze 21=ligging Accommodatie Bruin 21 = geen zwakke punten	**zwakte is de individualisering van de jongeren. Die nergens meer tijd voor hebben bijvoorbeeld als vrijwilliger of bestuurslid. Dat krijgen we nu niet goed voor elkaar.**		content management systeem zit. Maar ik denk wel dat we daar meer aansluiting kunnen maken, iets toegankelijker, social media gebruik bijvoorbeeld.		**moeten ze 5 a 6 diensten per jaar doen. Ik zou liever dat je 200 man hebt die 2 of 3 diensten per jaar pakken**. Iets anders is dat we buiten de bebouwde kom liggen, mensen komen dan toch met de auto. In de winter als het donker is laat je je kind niet fietsen. Ze moeten een lange, donkere weg af. Dat is denk ik het grootste nadeel. Ik vind verder dat we te weinig leden hebben.	**huren. Mensen balen ervan als ze bardienst moeten draaien, maar dat hoort er gewoon bij.**	
22. Interessante opmerkingen Groen 22 = ideeën ledenwervingsactie Zwart 22= actief beleid om tennissport boost te geven Blauw 22= oplossingen vrijwilligers probleem Oranje 22 = men wordt/blijft niet meer lid, aantal wildspelers groeit	**Je zit hier in een wijk waar veel allochtone mensen wonen. En ja die zie je niet op de vereniging. Dat is heel bijzonder, we hebben geflyerd, we hebben kinderen uitgenodigd, op scholen geweest en scholen zijn hier ook geweest om tennis te proberen. Dan zijn dat toch de kinderen die weg blijven, dat zou ik toch graag zien dat het verenigingsburo en zeker de gemeente meer een speerpunt in het beleid zou willen maken. Ik denk dat je daar, als je die mensen op de banen gaat krijgen, dus gevoetbald wordt er wel maar waarom tennis dan niet?**	**Ik ben verenigingsmanager bij TV Sprenkelaar. Ik ben ook manager van de tennishal, in de winter zeg maar. Daar ben ik in dienst en ik wordt uitgeleend aan de vereniging voor een bepaald takenpakket zeg maar. Dus inkoop, baanschema's, vrijwilligers, adviezen aan commissies, adviezen aan bestuur, aanspreekpunt voor leden. En nog wat kleine taken, ik ben een soort van spin in het web.**	**Ja, ik denk dat we in Apeldoorn tussen de tennisverenigingen een goede weg zijn ingeslagen. We organiseren nu periodiek overleg tussen de tennisverenigingen. Rondje maken bij alle verenigingen, van hoe gaat het bij jullie? Binnen Apeldoorn is een zwerfpas geïntroduceerd. Dan kan je bij verenigingen tennissen met vrienden die ergens anders tennissen. En zo proberen we een actief beleid te voeren binnen Apeldoorn maar ook binnen Ugchelen. Ook geven we leden een lijstje met personen van dezelfde speelsterkte zodat ze zelf kunnen afspreken op bepaalde tijd** Ja, en ook hebben wij met betrokken personen binnen	Als vereniging zou je er eigenlijk een paar functies bij moeten hebben. Een ervan is opvang van nieuwe leden, landelijk cijfers zeggen dat 60% van je leden binnen 2 jaar weer weg is. Als je niet uitkijkt gebeurt dat hier ook. Als je nieuwe leden hebt moet je veel extra activiteiten organiseren om ze naar de baan te trekken. Ze moeten een vast groepjes krijgen en integreren in de bestaande leden. Sommigen zijn daar wat makkelijker in en anderen hebben daar moeite mee. Dat heeft te maken met individualisering. Maar als ik bij tennis blijf en je kijkt naar het verenigingslidmaatschap en de wildgroei die ontstaan is. Ik kan me nog herinneren dat we bij de KNLTB een vergadering	Je hebt in Apeldoorn in principe wel te veel tennisclubs in mijn ogen. Waarvan een aantal het prima hebben maar ik denk dat er 4 teveel zijn. Er zijn er wel 4 in een straal van een kilometer, echt ongelooflijk. **Dat staat in het beleidsplan, dat vorig jaar is afgerond. We hebben dat nog niet gepubliceerd maar nadat het is aangepast zal er een internetversie online komen. Daar zijn geen geheimen over. Dat weet iedereen waar we staan en wat we willen. In de ledenvergadering is enthousiast gereageerd. Het straalt toch ook een bepaalde professionaliteit uit om wat dingen op papier te hebben staan en die niet in de prullenbak**	Maar ik zit ook wel te denken aan de categorie vanaf 25 jaar. Dit missen we af en toe en daar zouden we bijvoorbeeld bij het voetbal is moeten gaan zoeken. Bij het voetbal zijn heel veel mannen die misschien toch een individuele sport erbij willen doen. Daar liggen kansen, ik roep wel eens: eigenlijk zouden mijn borden bij de voetbalverenigingen moeten hangen. En ook andersom. Dat komt er nog niet van maar ik heb wel de eerste contacten gelegd. Zo proberen we ook vacatures op te vullen, mensen willen niet gekoppeld zijn aan commissies maar als iemand aangeeft dat hij schilder is dan kan je daar toch wat mee. Blijven benaderen en	

			de vereniging gezeten en gevraagd wat hun bijdrage aan de vereniging zou kunnen zijn. Aan de hand hiervan hebben we het bestuur samengesteld en zijn er ook nog wat vrijwilligers overgebleven. 80% van de leden wil wel wat doen voor de vereniging. Zo hebben we een vrijwilligerspool gemaakt. Besturen willen veel natuurlijk, maar daar heb je wel handjes voor nodig. We hebben ook een bardienst planner. Iedereen tot 75 jaar moet bardienst draaien. Als je geen bardienst draait dan krijg je gewoon geen speelpas	hadden. We hadden het over mensen die niet lid waren van een vereniging en dat deel werd steeds groter. 10 jaar geleden waren er 400.000 mensen die hier en daar een keer een balletje sloegen. De KNLTB dacht, oh dat houd je altijd en dat aantal blijft zo. Maar nou is het zo erg dat het aantal wildspelers groter is dan het aantal leden bij de KNLTB.	**verdwijnt. Maar dat je er ook een hele concrete actielijst aan vast knoopt en dat het bestuur ook die actiepunten opvolgen.** Maar in feite zit de groei van de leden niet alleen in werving maar in het behoud. Ongeveer 10 a 15 % van het ledenbestand zegt op elk jaar, dat betekent dat als je 2 jaar lang in staat zal zijn om van die 15%, 7 % te maken, dan zouden we op die 750 leden uitkomen. Dus het ledenbehoud is zeker zo belangrijk als het ledenwerven.	ook voor de kleine dingen, dan doen ze het wel. **nee, ik denk dat wij heel goed met elkaar omgaan. Maar als er een groot evenement is, dan zou je als ATF daar moeten staan om leden te werven. Dat mis ik gewoon. Daar kun je dingen in verdienen. Ik ga nu geen kapitalen uitgeven aan sponsormaterialen maar als je dat met meerdere verenigingen doet. Als ATF zou je gezamenlijk op moeten treden.** **Verlichting bijvoorbeeld. Daardoor hoop ik eigenlijk wel op wat gezamenlijkheid van de Apeldoornse verenigingen en er zijn er meer die dat hebben. Als je met z'n allen goedkoop in kan kopen dan scheelt dat weer. Daar moet je veel meer naar kijken, je hebt elkaar hard nodig, zeker in deze tijd.** Voor de netwerksporter liggen kansen. Je ziet dat heel veel bedrijven betalen aan een bepaalde tak van sport en dat werd veel te duur want je personeel moet fit blijven. Ik zit te kijken of ik omringende bedrijven een	

						bedrijvenpas aan kan bieden, dat zij in bepaalde uren kunnen komen sporten. Hier hebben we het over gehad maar dat moet nog uitgezet worden. Wat we wel hebben gedaan met andere verenigingen, vorig jaar is er niks van gekomen, is de tenniskrant. Dan mag iedere vereniging zich profileren, dat vond ik een goede actie. Dan zie je ook dat sommige vereniging afhaken en daarom is het dit jaar niet geweest.	

Bijlage 8: Overeenkomsten en verschillen zoeken tussen de tennisverenigingen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de codering per vraag/indicator. Hier wordt per indicator schematisch weergegeven welke codes zijn gemaakt en welke verenigingen tot deze code behoren. In de eerste kolom staat de code. In de tweede kolom komen de verenigingen te staan die het hetzelfde antwoord hebben gegeven. In de derde kolom is het aantal verenigingen opgeteld. Dit maakt nog duidelijker wat overeenkomsten en verschillen betekenen, want hoe vaker iets voorkomt, hoe belangrijker het kan zijn.
De indicatoren zijn ingedeeld in 3 verschillende groepen die in de operationalisaties als dimensies werden vermeld, te weten:
- oorzaken dalend ledental
- Prognose sportverenigingen
- oorzaken stijgend ledental

Het kan zo zijn dat de geïnterviewde vereniging meerdere keren benoemd wordt bij een indicator. Een vereniging heeft dan betrekking op meerdere codes binnen een indicator.
Na elke groep wordt een samenvatting gegeven middels een tabel en er worden conclusies getrokken voor desbetreffende groep. In elke groep worden codes aan elkaar gekoppeld die met elkaar lijken samen te hangen, dit wordt axiaal coderen genoemd (Van Thiel, 2010). De conclusies per groep zijn te lezen in hoofdstuk 4 ‘’resultaten’’.
Tot slot wordt er een tabel weergegeven waar interessante opmerkingen in staan vermeld. Deze opmerkingen kunnen dienen als aanvulling op bepaalde indicatoren of als basis fungeren voor aanbevelingen.

Groep 1: Oorzaken dalend ledental

1.Oorzaak: vergrijzing		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Oorzaak is vergrijzing	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, De Maten	4
Oorzaak is niet vergrijzing	Daisy, Tepci, Quick	3
Probleem middengroep	Vego, Sprenkelaar	2

2. Oorzaak: economische crisis		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Oorzaak is economische crisis	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten, Quick	7

3. Oorzaak: individualisering		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Oorzaak is individualisering	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten, Quick	6
Oorzaak is niet individualisering	Vego	1
Veranderend verenigingsleven	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, De Maten, Qiuck	5

4. Oorzaak: Commercialisering		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Oorzaak is commercialisering	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy	4
Oorzaak is niet commercialisering	Tepci, De Maten	2
Veranderend verenigingsleven	Sprenkelaar, Ughcelen, Daisy	3
Samenwerking met commerciele aanbieder	De Maten	1

5. Oorzaak: Invloed succesvolle Nederlandse top tennisser		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Oorzaak is dat er geen invloed meer is van top tennisser	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, De Maten	5
Niet een oorzaak dat er geen invloed meer is van top tennisser	Tepci	1
Alleen invloed op de jeugd	Sprenkelaar, Quick	2

6. Andere oorzaken binnen de vereniging		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Bardienst verplichtingen	Vego	1
Mensen te weinig op de baan	Tepci	1
Baan problemen	Ugchelen	1
Kiezen tussen 2 sporten	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci	4

7. Andere oorzaken binnen de tennissport		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Allochtonen niet enthousiast	Vego	1
Beter naar de leden luisteren	Daisy	1
Te weinig stimulans ouders	De Maten	1

Samenvatting groep 1
Alle indicatoren van groep 1 hebben betrekking op oorzaken van het dalend ledental binnen de tennisvereniging van de geïnterviewde. De indicatoren 1 tot en met 5 konden positief en negatief beantwoord worden. Dit is de essentie van de indicator, de indicatoren moeten namelijk aangeven of de term wel of niet een oorzaak is van het dalend ledental. Naast het positieve of negatieve antwoord op de indicator kwamen er ook andere fragmenten naar voren die met ermee te maken hebben. Voor deze fragmenten zijn nieuwe codes aangemaakt en geven bijvoorbeeld een specifieker antwoord. Om de deelvragen te kunnen beantwoorden wordt in het volgend overzicht alleen weergegeven hoe vaak elke oorzaak wordt toegekent aan het dalend ledental.

Overzicht oorzaken dalend ledental		
Indicator	**Positief antwoord**	**Negatief antwoord**
Oorzaak: vergrijzing	4	3
Oorzaak: economische crisis	7	0
Oorzaak: individualisering	6	1
Oorzaak: commercialisering	4	2
Oorzaak: invloed succesvolle Nederlandse top tennisser	5	1

De overige codes die vaker dan 1 keer werden genoemd worden in het volgende overzicht getoond. Deze codes zijn relevant bij desbetreffende indicator omdat ze door meer dan 1 geïnterviewde aan het licht werden gebracht. In de tweede kolom ‘’codes’’ wordt de code uitgebreider beschreven zodat gelijk duidelijk wordt wat het verband met de indicator is.

Overige codes oorzaken dalend ledental		
Indicator	**Codes met omschrijving**	**aantal**
Oorzaak: vergrijzing	Problemen middengroep. Leden vanaf 18 jaar (tot 40 jaar) zijn moeilijk te krijgen en vast te houden in Apeldoorn.	2
Oorzaak: individualisering	Veranderend verenigingsleven. Men heeft een andere attitude van de vereniging gekregen vergeleken met vroeger.	5
Oorzaak: commercialisering	Veranderend verengingsleven. Men verwacht veel van de vereniging maar wilt zelf weinig bijdragen	3
Oorzaak: Invloed succesvolle Nederlandse top tennisser	Alleen invloed op de jeugd. De top tennissers hadden vroeger alleen invloed op de jeugd.	2
Andere oorzaken binnen de vereniging	Kiezen tussen 2 sporten. Men doet aan 2 sporten en stopt met 1 sport. Bijvoorbeeld met tennis, mogelijk omdat de kosten te hoog worden.	4

Groep 2: Prognose sportvereniging

8. Verwachting ten aanzien van ledental		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Positieve verwachting	Ugchelen, Daisy, Tepci	3
Leden behoud/stabiliseren	Vego, Sprenkelaar, De Maten, Quick	4

9. Groeiambitie		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Positieve groei	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci,	5
Geen groei	De Maten, Quick	2
Interne veranderingen voor groei	Vego, De Maten	2
Maximum aantal leden bereikt	Quick	1

10. Doelgroep		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Richten op 25 tot 45 jarigen	Vego, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten	5
Niet richten op 20 tot 30 jarigen	Sprenkelaar	1
Jongeren lokken en ouderen vast houden	Sprenkelaar, Ugchelen, De Maten	3

Samenvatting groep 2

Indicatoren 8 en 9 hebben betrekking op de toekomst van de vereniging. In de tabel hieronder wordt weergegeven of de vereniging positief of negatief tegenover de toekomst staan. Indicator 10 wordt in de tabel hierna getoond omdat daar geen positief of negatief antwoord mogelijk is.

Overzicht prognose sportvereniging		
Codes	**Positief antwoord**	**Negatief antwoord**
Verwachting ten aanzien van ledental	3	4
Groeiambitie	5	2

De overige codes die vaker dan 1 keer werden genoemd worden in het volgende overzicht getoond. Deze codes zijn relevant bij desbetreffende indicator omdat ze door meer dan 1 geïnterviewde aan het licht werden gebracht. In de tweede kolom ‘’codes’’ wordt de code uitgebreider beschreven zodat gelijk duidelijk wordt wat het verband met de indicator is.

Doelgroep en overige codes oorzaken dalend ledental		
Indicator	**Codes met omschrijving**	**aantal**
Groeiambitie	Interne verandering voor groei. Het bestuur wordt aangepast om vervolgens een groei in ledental te beogen.	2
Doelgroep	Richten op 25 tot 45 jarigen/gezinnen. Deze groep is vaak ondervertegenwoordigd en daar willen de verenigingen zich op richten.	5
Doelgroep	Jongeren lokken en ouderen vast houden. Doordat er veel ‘’grijze’’ leden zijn is het van belang dat er een nieuwe lichting jongeren komt.	2

Groep 3: oorzaken stijgend ledental

11. Systematisch nagaan welke motieven spelen om lid te worden		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Wel systematisch nagaan lid worden (dmv opbellen)	Ugchelen, Tepci, De Maten	3
Niet systematisch nagaan lid worden	Vego, Sprenkelaar, Daisy, Quick	4
Sporadisch aanspreken	Vego, Quick	2
Opbellen	Ugchelen, Tepci	2

12. Systematisch nagaan welke motieven spelen om lidmaatschap stop te zetten		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
We systematisch nagaan stoppen	Vego, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten	5
Niet systematisch nagaan stoppen	Sprenkelaar, Quick	2
Sporadisch aanspreken	Sprenkelaar	1
Opbellen	Tepci, De Maten	2

13. Type sporter		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Gezelligheid sporters genoemd	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten, Quick	7
Gezondheid sporters genoemd	Vego, Ugchelen, De Maten, Quick	4
Prestatie of competitie sporters genoemd	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten	5
Netwerk sporters genoemd	Daisy, Tepci, De Maten	3
Gelegenheidsporters genoemd	Tepci	1
De rest van de sport types	Vego	1

14. Nevenactiviteiten voor de leden		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Effectieve activiteiten(genoemd)	Ugchelen	1
Structurele activiteiten	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten, Quick	7
Genoeg activiteiten zo	Vego, Daisy, De Maten	3

Sommige structurele nevenactiviteiten werden vaak genoemd en enkele werden door bijna alle verenigingen naar voren gebracht. De volgende nevenactiviteiten worden georganiseerd:

- Klaverjas avonden
- Vakantiekamp
- Kampeertoernooi
- Tennis 4-daagse
- Bridge avonden
- Jeu de boules
- Biljart
- Quiz avonden
- Pitch en putt
- Heren- en damesdag
- Oppassen op de kinderen
- Seizoensafsluiting (barbecue)
- Who's next (nevenactiviteiten voor de jonge leden)
- Feesten
- Fietstocht
- wijnproefavond

15. Ledenwervingsacties		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Tennis kids (effectief)	Vego, Daisy, De Maten	3
Straat tennis (effectief)	Vego	1
Rolstoeltennis (effectief)	Vego	1
Flyeren (effectief)	Tepci	1
Promoten op basisscholen (effectief)	De Maten	1
Winter tennis in zaal proberen (effectief)	Sprenkelaar	1
Effectiviteit onbekend	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten, Quick	6

De ledenwervingsacties met onbekende affectiviteit zijn zeer verschillend van aard. De volgende ledenwervingsacties worden gedaan door de verenigingen:

- Initiatieven met scholen
- Flyeren (markten, in de buurt
- Vriendjes en vriedinnetjes dag
- Open dagen/toernooien
- Instuif
- Quizavonden
- Jeu de boules
- Korting op lidmaatschap
- Tennis uitproberen voor gereduceerd bedrag
- Goedkoop starterspakket
- Huidige leden activeren om in hun omgeving te kijken voor leden
- Evenementen waar leden introducés mee mogen nemen
- Adverteren in media

De verenigingen vonden het lastig om te zeggen of deze activiteiten daadwerkelijk effectief zijn omdat ze het meestal niet meten of het effect moeilijk te zien is. Ook werd soms gezegd dat het effect minimaal is of het doel van de activiteit niet direct ledenwerving is.

16. Lidmaatschap en contributievormen		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Lidmaatschap of contributie is aangepast om leden te trekken of langer te behouden	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten	6
Lidmaatschap aangepast voor bardienst	Vego	1
Bardienst beloning	Sprenkelaar	1
Alleen aanpassen als landelijke maat verschuift	Daisy, De Maten	2
Niet actief bezig met flexibiliseren	Quick	1

17. Ondersteuning van de bond		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Contact met bond d.m.v. meetings	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten	6
Geen contact met de bond	Quick	1
Activiteiten van de bond	Vego, Ugchelen, De Maten	3

18. Concurrentie binnen eigen sport		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Concurrentie binnen de sport	Sprenkelaar, Tepci	2
Geen concurrentie binnen de sport	Vego, Ugchelen, Daisy, De Maten, Quick	5
Alleen concurrentie om een bepaalde groep (25-35 jarigen en prestatiegerichte jeugd)	Vego, Ugchelen	2

19. Concurrentie andere aanbieders		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Wel concurrentie andere aanbieders	Vego, Tepci	2
Geen concurrentie andere aanbieders	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, De Maten, Quick	5

20. Sterke punten		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Accommodatie aspecten	Vego, Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, De Maten,	6
Gezelligheid	Vego, De Maten, Quick	3
Openingstijden	Vego	1
Organisatie aspecten	Sprenkelaar, Ugchelen, Daisy, Tepci, Quick	5

21. Zwakke punten		
Codes	**Verenigingen**	**aantal**
Leden (leeftijdsopbouw)	Vego, Ugchelen, Tepci, Quick	4
Niet competitief genoeg	Vego	1
Te weinig vrijwilligers	Vego, Tepci, De Maten	3
Spanning tussen leden	Sprenkelaar	1
Organisatie aspecten	Ugchelen, Quick	2
Ligging accommodatie	Tepci	1
Geen zwakke punten	Daisy	1

Samenvatting groep 3
Omdat deze groep 11 indicatoren telt worden in onderstaande tabel alleen de belangrijkste codes opgesomd. Een indicator wordt als belangrijk beschouwd als meer dan één vereniging de code heeft genoemd. Toch kan het zo zijn dat een code die maar één keer is genoemd belangrijk is omdat het bijvoorbeeld als ‘’best practice’’ gezien kan worden. Om deze reden kan het zo zijn dat een code niet in de samenvatting wordt genoemd maar wel in de resultaten of aanbevelingen naar voren komt.
De indicatoren met betrekking tot concurrentie voor de vereniging(18 en 19) staan in de tweede tabel omdat deze met wel of niet beantwoord kunnen worden.

Overzicht kenmerken sportvereniging		
Indicator	**Codes**	**aantal**
Type sporter	Gezelligheid sporters genoemd. Prestatie of competitie sporters genoemd Gezondheid sporters genoemd Netwerk sporters genoemd	7 5 4 3
Nevenactiviteiten voor de leden	Structurele activiteiten Genoeg activiteiten zo	7 3
Ledenwervingsacties	Tennis kids (effectief) Effectiviteit onbekend	3 6
Lidmaatschap en contributievormen	Lidmaatschap of contributie is aangepast om leden langer te behouden Alleen aanpassen als landelijke maat verschuift	6 2
Ondersteuning van de bond	Contact met bond d.m.v. meetings Geen contact met de bond Activiteiten van de bond	6 1 3
Sterke punten	Accommodatie aspecten Organisatie aspecten Gezelligheid	6 5 3
Zwakke punten	Leden (leeftijdsopbouw) Te weinig vrijwilligers Organisatie aspecten	4 3 2

Overzicht concurrentie voor de vereniging		
Codes	**Wel**	**Niet**
Concurrentie binnen de sport	2	5
Alleen concurrentie binnen de sport om een bepaalde groep	2	5
Concurrentie andere aanbieders	2	5

Overzicht motieven van leden achterhalen		
Codes	**Wel**	**Niet**
Systematisch nagaan lid worden (dmv opbellen)	3	4
Systematisch nagaan stoppen	5	2

Bijlage 9: overige resultaten

Type sporter

Alle zeven verenigingen zeggen dat zij gezelligheid sporters hebben binnen de vereniging. Gezelligheid is duidelijk het belangrijkst voor de meeste leden. Andere type sporters die door bestuursleden genoemd waren, zijn: prestatie of competitie sporters (5 verenigingen), gezondheid sporters (4 verenigingen), netwerk sporters (3 verenigingen)

Ondersteuning van de bond

Zes van de zeven verenigingen hebben contact met de bond door middel van meetings. De bond organiseert regelmatig meetings waar de bestuursleden van tennisverenigingen aanwezig mogen zijn. Drie van deze zes verenigingen bereiden de activiteitenkalender uit met behulp van activiteiten die de bond aanbiedt.

Concurrentie binnen de eigen sport

Twee verenigingen ervaren concurrentie binnen de tennissport en vijf geven aan dat zij geen concurrentie ervaren. Twee van de vijf verenigingen die geen concurrentie ervaren zeggen wel in mindere mate wat concurrentie te ervaren om bepaalde groepen. Hier gaat het om 25 tot 35 jarigen en prestatiegerichte jeugd.

Concurrentie andere sportaanbieders

Twee verenigingen geven aan dat zij concurrentie van andere sportaanbieders ervaren, hiertegenover staan vijf verenigingen die menen dat ze geen concurrentie ervaren. Eén vereniging geeft aan dat er concurrentie wordt ervaren van een commerciële sportaanbieder en de ander merkt dat de hockey- en voetbalverenigingen leden aantrekken.

Sterke punten

Zes verenigingen geven aan dat zij accommodatie aspecten een sterk punt van de vereniging vinden. De andere sterke punten zijn in 3 andere groepen te categoriseren: organisatie aspecten (5 verenigingen), gezelligheid (3) en openingstijden (1).

Zwakke punten

Het punt ‘’de leden’’ wordt door vier verenigingen als zwak punt van de vereniging gezien. Bij dit punt komt naar voren dat verenigingen last krijgen van vergrijzing of dat er te weinig leden zijn. Drie verenigingen geven aan dat er te weinig vrijwilligers zijn en twee verenigingen vinden organisatie aspecten een zwak punt.

Verwachting ten aanzien van het ledental

Drie verenigingen hebben een positieve verwachting ten aanzien van het ledental voor aankomende jaren. Hiertegenover zeggen vier bestuursleden dat zij verwachten dat het ledental behouden wordt. Sommige bestuursleden denken dat het moeilijk wordt maar ze hebben er vertrouwen in.

> ‘’Ik denk dat we erg hard ons best moeten doen om te houden wat je hebt en op niveau te blijven.

Hier moeten we hard mee aan de gang.''

Opvallend is dat geen enkele vereniging een daling in het ledental verwacht.

Groeiambitie

Vijf verenigingen hebben de ambitie om te groeien in ledental voor aankomende jaren. Twee verenigingen hebben op dit moment geen ambitie om te groeien maar willen het ledental behouden, zoals bij onderwerp 1 duidelijk werd. Hiernaast geven twee verenigingen aan dat de groeiambitie voort moet vloeien uit interne veranderingen. De bestuursleden geven hierbij aan dat het ledental zal stijgen zodra het bestuur verjongt wordt.

''Ik ben bezig met het bestuur te verjongen en ik heb al wat mensen hiervoor benaderd.''

Doelgroep

Vijf verenigingen gaan zich in de toekomst richten op 25 tot 45 jarigen. Dit komt voornamelijk omdat er van deze groep te weinig mensen lid zijn van een tennisvereniging.

''Alleen de leeftijdsgroep 20-45 is wat ondervertegenwoordigd, net als bij alle andere verenigingen trouwens.''

Ook is het gunstig voor een vereniging om op jonge gezinnen te concentreren want dan is de kans groot dat leden in grotere getallen zich komen aanmelden. Drie verenigingen willen in de toekomst vooral jongeren lokken en ouderen vasthouden. De jeugd is de toekomst en verenigingen willen een evenwichtige leeftijdsopbouw binnen de vereniging.

Overige resultaten enquêtes

Hoe zijn de leden in aanraking komen met tennis?

Per groep wordt antwoord gegeven op deze deelvraag. Alleen de significante verschillen met de andere groepen wordt aangegeven, in tabel 4.6 is een overzicht weergegeven. De groep 0 t/m 17 jarigen geeft een zeer sterk verschil ten opzichte van de andere groepen aan voor het eerste contact met tennis, anderen zaten/gingen namelijk bij de vereniging (80%). Gaan tennissen door jezelf aan te melden bij een vereniging (12,3%) wordt door de groep 18 t/m 44 jaar minder gedaan ten opzichte van de andere groepen. Daarentegen is de groep 45 t/m 64 jaar juist wel meer in aanraking gekomen met tennis door zichzelf aan te melden (35,3%). In de groep 65 plussers is een zeer duidelijk verschil ontdekt dat zij in aanraking zijn gekomen met tennis doordat zij het af en toe speelden met anderen (27,3%). Daarnaast is er een verband ten opzichte van de andere groepen te zien dat deze groep niet ging tennissen omdat anderen bij de vereniging zaten/gingen (25,5%). Tot slot, zelf aanmelden bij de tennisvereniging (40%) is meer voorkomend in deze groep.

Tabel 4.6 in aanraking komen met tennis

	0 t/m 17 jaar (n=10)	**18 t/m 44 jaar (n=81)**	**45 t/m 64 (n=156)**	**65 + (n=55)**	**Totaal (n=302)**
Zelf mee begonnen/ geprobeerd	10%	35,8%	42,3%	36,4%	38,4%

Speelde het af en toe met anderen***	10%	13,6%	11,5%	27,3%**	14,9%
Via school	10%	1,2%	1,9%	3,6%	2,3%
Via bedrijf/werkgever	0%	0%	1,9%	0%	1%
Via een proefles	10%	4,9%	5,1%	5,5%	5,3%
Anderen*** zaten/gingen bij de vereniging	80%**	45,7%	37,8%	25,5%*	38,7%
Zelf aangemeld	10%	12,3%**	35,3%*	40%*	29,1%
Via werving	0%	1,2%	1,3%	3,6%	1,7%
Via media	0%	0%	2,6%	1,8%	1,7%

*** = significant (p <,05) ** = zeer significant (p <,01) ***= kennissen, vrienden, collega's en familie**

Hoe blijven leden langer lid?

De respondenten is een open vraag gesteld om antwoord te krijgen op deze vraag. In totaal hebben 174 (57%) van de 302 leden antwoord gegeven op de vraag. Het meest gehoord is dat de sfeer en gezelligheid behouden moet worden, 44 leden (25,28%) zeiden dit. Hierna geven de leden vaak aan dat leuke activiteiten behouden moeten blijven (8,05%) en de kosten laag blijven of lager gemaakt moeten worden (7,4%). Andere soort banen en goed baan onderhoud (4,6%), geen of beperking bardienst (4,02%) en minder focus op prestatie sporters (3,45 %) worden met enige regelmaat genoemd (6 keer).

Bijlage 10: Correlatiematrix

		Wat is uw leeftijd?	Wat is uw hoogst genoten opleiding?	Hoeveel jaar bent u al lid van de tennisvereniging?	Hoe regelmatig beoefent u tennis?	gem1ATTplez	gem2ATTspan	gem3ATTcond	gem4SI	gem5EE	GemBarAnderebezig	GemBarnietmee	GemBarLichprob	Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de kosten te hoog worden	Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat tennis geen gewoonte meer is	Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de reisafstand naar de vereniging te groot is	Ik denk er over om binnenkort te stoppen
Wat is uw leeftijd?	Pearson Correlation	1	-,038	,497**	,090	-,101	,219**	-,144*	-,001	,139*	,168**	-,243**	-,042	,121*	-,044	,031	,040
	Sig. (2-tailed)		,514	,000	,117	,079	,000	,012	,983	,016	,003	,000	,463	,036	,450	,588	,488
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Wat is uw hoogst genoten opleiding?	Pearson Correlation	-,038	1	-,093	-,113*	-,087	,046	,010	,130*	-,194**	-,014	,069	-,011	,021	,027	,044	,079
	Sig. (2-tailed)	,514		,106	,049	,132	,430	,864	,024	,001	,805	,235	,848	,714	,645	,443	,172
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Hoeveel jaar bent u al lid van de tennisvereniging?	Pearson Correlation	,497**	-,093	1	,060	-,154**	,048	-,132*	,028	,039	,258**	-,044	,048	,241**	,060	,061	,037
	Sig. (2-tailed)	,000	,106		,298	,007	,410	,022	,627	,504	,000	,451	,408	,000	,296	,294	,516
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Hoe regelmatig beoefent u tennis?	Pearson Correlation	,090	-,113*	,060	1	-,174**	-,281**	-,281**	-,185**	-,172**	,170**	-,064	,093	,069	,085	,073	,175**
	Sig. (2-tailed)	,117	,049	,298		,002	,000	,000	,001	,003	,003	,266	,105	,234	,142	,209	,002
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
gem1ATTplez	Pearson Correlation	-,101	-,087	-,154**	-,174**	1	,228**	,437**	-,005	,256**	-,295**	-,245**	-,039	-,042	-,243**	-,113*	-,244**
	Sig. (2-tailed)	,079	,132	,007	,002		,000	,000	,935	,000	,000	,000	,497	,467	,000	,049	,000
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
gem2ATTspan	Pearson Correlation	,219**	,046	,048	-,281**	,228**	1	,314**	,350**	,216**	,013	-,055	-,134*	,030	,002	,019	,001
	Sig. (2-tailed)	,000	,430	,410	,000	,000		,000	,000	,000	,821	,341	,020	,605	,975	,741	,985
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
gem3ATTcond	Pearson Correlation	-,144*	,010	-,132*	-,281**	,437**	,314**	1	,239**	,198**	-,096	,050	-,061	,076	-,023	-,038	-,112
	Sig. (2-tailed)	,012	,864	,022	,000	,000	,000		,000	,001	,094	,383	,292	,186	,695	,511	,052
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
gem4SI	Pearson Correlation	-,001	,130*	,028	-,185**	-,005	,350**	,239**	1	,088	,124*	,236**	-,034	,007	,214**	,107	-,028

	Sig. (2-tailed)	,983	,024	,627	,001	,935	,000	,000		,127	,032	,000	,552	,897	,000	,062	,628
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
gem5EE	Pearson Correlation	,139*	-,194**	,039	-,172**	,256**	,216**	,198**	,088	1	-,030	-,075	,044	,064	-,085	,062	-,187**
	Sig. (2-tailed)	,016	,001	,504	,003	,000	,000	,001	,127		,599	,193	,448	,269	,143	,284	,001
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
GemBarAnderebezig	Pearson Correlation	,168**	-,014	,258**	,170**	-,295**	,013	-,096	,124*	-,030	1	,503**	,434**	,525**	,667**	,474**	,286**
	Sig. (2-tailed)	,003	,805	,000	,003	,000	,821	,094	,032	,599		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
GemBarnietmee	Pearson Correlation	-,243**	,069	-,044	-,064	-,245**	-,055	,050	,236**	-,075	,503**	1	,336**	,350**	,541**	,510**	,229**
	Sig. (2-tailed)	,000	,235	,451	,266	,000	,341	,383	,000	,193	,000		,000	,000	,000	,000	,000
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
GemBarLichprob	Pearson Correlation	-,042	-,011	,048	,093	-,039	-,134*	-,061	-,034	,044	,434**	,336**	1	,534**	,225**	,236**	,043
	Sig. (2-tailed)	,463	,848	,408	,105	,497	,020	,292	,552	,448	,000	,000		,000	,000	,000	,454
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de kosten te hoog worden	Pearson Correlation	,121*	,021	,241**	,069	-,042	,030	,076	,007	,064	,525**	,350**	,534**	1	,333**	,286**	,098
	Sig. (2-tailed)	,036	,714	,000	,234	,467	,605	,186	,897	,269	,000	,000	,000		,000	,000	,089
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat tennis geen gewoonte meer is	Pearson Correlation	-,044	,027	,060	,085	-,243**	,002	-,023	,214**	-,085	,667**	,541**	,225**	,333**	1	,449**	,281**
	Sig. (2-tailed)	,450	,645	,296	,142	,000	,975	,695	,000	,143	,000	,000	,000	,000		,000	,000
	N	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301	301
Ik zou kunnen stoppen met tennis omdat de reisafstand naar de vereniging te groot is	Pearson Correlation	,031	,044	,061	,073	-,113*	,019	-,038	,107	,062	,474**	,510**	,236**	,286**	,449**	1	,245**
	Sig. (2-tailed)	,588	,443	,294	,209	,049	,741	,511	,062	,284	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302
Ik denk er over om binnenkort te stoppen	Pearson Correlation	,040	,079	,037	,175**	-,244**	,001	-,112	-,028	-,187**	,286**	,229**	,043	,098	,281**	,245**	1
	Sig. (2-tailed)	,488	,172	,516	,002	,000	,985	,052	,628	,001	,000	,000	,454	,089	,000	,000	
	N	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	302	301	302	302

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).